శ్రీ ర స్తు.

రుక్మిణీపరిణయము.

కూచిమంచి - తిమ్మకవి ప్రణీతము.

రూ.౦.౩

చెన్నపురి:
వావిళ్ల. రామస్వామిశాస్త్రులు అండ్ సన్స్‌వారిచేఁ
ప్రకటితము.

1923

Printed by
V. RAMASWAMY SASTRULU & SONS
at the 'Vavilla' Press, Madras.—1923.

శ్రీరామకృష్ణపరబ్రహ్మణే నమః.

రుక్మిణీపరిణయము

పీఠిక.

నగజాగజాననులు చేరి నెఱిం దనమస్తకంబుపై
జానగు చందమామఁ గని చయ్యన నద్దము వెన్నముద్దయుం
గా నెలమిం దలంచి యది గైకొనఁ బూని కరంబు లెత్తుచో
మానకవారిముగ్ధతకు మాటికి నవ్వుశివున్ భజించెదన్. 1

సీ. మఘవముఖాఖిలామరభూరిసామ్రాజ్యభారధౌరేయతాకారణములు
కుంభినీధరభరణాంభోజసంభవసాహ్వరాభిలాషప్రపూరణములు
బహుజన్మకృతఘోరపంకావళిస్ఫురద్వారిధ్వజ్ఝంఝాసమీరణములు
పద్మదానవమహాసద్మపద్మాకరవ్రాతామితోన్మత్తవారణములు
తే. సతతపాలితమునిసిద్ధచారణములు, క్రూరరుగ్జంతుభయవినివారణములు
శైలకన్యాకటాక్షప్రసారణములు, చెలఁగి భక్తాళి కభయంబు సేయుఁగాత. 2
సీ. ఆభీరహితశీలు హరితనూజాలోలు నంచితార్జుననగహారలీలుఁ
బాలితామరగోత్రుఁ బ్రబలగోరిపుజైత్రుఁ జంద్రభాస్వద్రుచిచారునేత్రుఁ
బరిహృతాసమబాణు నరవాహసంత్రాణుఁ బరనిగమప్రభవప్రమాణు
నరకదుర్మదనాశు నాకప్రచురకేశు ఖరమయూఖాభచక్రప్రకాశు
తే. సుభగఖగరాజకేతువిస్ఫురదనంతు, భువనవిపులార్చనీయకపుణ్యవంతు
సాధుబృందావననిశాంతు సమరజయుని, శాంతు దాంతు రమాకాంతుఁ దగభజింతు.
క. శరణార్థి నగుదుఁ బ్రముదిత, కరికిన్ ధృతగిరికి హృతమకరికిన్ నరకే
సరికిన్ బరిపాలితగ, హ్వరికిం దరికిం జితోద్యదరికిన్ హరికిన్. 4
సీ. పలువపూఁదమ్మిబల్కోలఁకులాడెడుచోట్లు కటిపేల్పు పెనుబొమ్మ గద్దపీఁట
తోరంపుఁబాలమున్నీరుపుట్టినయిల్లు చిలుకతత్తడిరాతు వలపుఁగొడుకు
తెలిగంటియన్నులందలు నాడిగపుఁజెలుల్ కలుములీనెడు కడకంటిచూపు
విలసిల్లుప్రాఁబలుకులు గిల్కుటందియల్ తొగలసంగడికాఁడుతోడఁబుట్టు

తే. వేమహాదేవికలరు వయ్యగురుఁబోఁడి, గమలజునితల్లి నతజనకల్పవల్లి
యిందిరాసుందరాంగి మన్మందిరమున, నిండువేడుక ననిశంబు నిలుచుఁగాత. 5

ఉ. ఫాలతలంబునందుఁ గరపద్మయుగంబు ఘటించి మ్రొక్కెదం
బాలితసిద్ధకిన్నరవధూశ్చరమానిసురాళికి న్దయా
శాలికి భారతీవదనసారసబాలమయూఖమాలికిన్
క్షాళితదోషపాళికి జగన్నుతశీలికిఁ దమ్మిచూలికిన్. 6

సీ. చంపకోత్పలమహాస్రగ్ధర సుస్వరమణిమాలికాస్రగ్గుణమనోజ్ఞ
మత్తకోకిలవాణి మానితవిచికిల స్తబకవర్ణవిభాగతరలహార
సరసేందువదన బంధురకాంతిసంయుక్త సరసిజనయన సుందరవరాంగి
నిత్యవిభూతిమానిని రుచిరోత్సాహ ప్రాద్యభేదాఖండపరమశక్తి
తే. యతినుతశ్లోకఛందోమయప్రకాశ, యసమభజనరతగణామితానుమోద
యైనవాగ్దేవి నాదుజిహ్వాగ్రమునను, నిలిచి సత్కావ్యగుంభన నెఱపుఁగాత 7

చ. అనుదినముల్ మదిం జలన మానక మానక పూని దీనులన్
మనుచుచుఁ గార్యవేళల నుమాధవ మాధవముఖ్యులౌ సురల్
దను వినుతింప మేలిడుచుఁ దానగు దానగుణాఢ్యుఁ డంచు నిం
పెనయఁగఁ గోరి మ్రొక్కుదు నేనిఁక నేనికమోముసామికిన్. 8

ఉ. పాయనిభక్తితోడ మదిఁ బ్రస్తుతిసేసెద దీనరక్షణో
పాయుని యోగమార్గనిరపాయుని సంతతరామకార్యధౌ
రేయుని దివ్యకాయుని వరిష్ఠవిధేయుని శిక్షితోగ్రదై
తేయుని నప్రమేయుని సుధీజనగేయుని నాంజనేయునిన్. 9

క. వితతాగమశరణుండై, ప్రతిదినగూఢపదచరవిభాసితుఁడై ది
వ్యతరవిరాడ్విగ్రహుఁడై, ధృతిఁ గేరు నజేయు వైనతేయున్ గొలుతున్. 10

క. తవిలి నవప్రభ లెసఁగఁగ, భువిఁ గేరడుమిత్రజాతబుధగురుభాస్వ
త్కవిమాహేయకలానిధి, కువలయచక్రారివంచకులఁ బ్రణుతింతున్. 11

సీ. గురుతరకౌండిన్యగోత్రవిఖ్యాతుండు బయ్యనామాత్యుఁడే భవ్యుతాత
నిరతాన్నదానవర్ణితయశస్సాంద్రుండు తిమ్మనసచివుఁ డేధీరుతండ్రి
ఘనులు జగ్గనయు సింగనమంత్రియును నరసన్నయు నేమంత్రి యనుఁగుఁదమ్ము
లలరఁ దిమ్మకవిరాజన్న జగ్గనయును సూరన యేధన్యుసుతవరేణ్యు
తే. లానర పేరమ్మ పాపమేఘునునిసహజ, లతిపతివ్రతలక్ష్మి యేచతురరాణి
యట్టి శ్రీకూచిమంచివంశాబ్ధిచంద్రు, మజ్జనకు నలగంగనామాత్యుఁ దలఁతు. 12

క. క్షితి నతిచతురతల ననా, రతనరజనహితము లైనరామాయణభా
రతము లొనర్చినజగద, ప్రతిములవాల్మీకిశక్తిపౌత్రుల నెంతున్. 13

ఉ. ఆరయ సంస్కృతోక్తిరచనాంచితకావ్యధురీణులై భువిన్
భూరియశంబుఁ గైకొనినపుణ్యుల నామది సన్నుతించెదన్
భారవికాళిదాసశివభద్రుల భోజనృపాలబాణులన్
జోరమయూరమాఘులను సువ్రతులౌభవభూతిముఖ్యులన్. 14

చ. స్థిరమతి నన్నయాహ్వయునిఁ దిక్కన నెఱ్ఱన భీమనార్య భా
స్కరు నమరేశుఁ బోతకవిచంద్రుని సోముని శంభుదాసునిన్
నిరతముఁ బ్రస్తుతింతు నవని న్మహితాంధ్రకవిత్వవైభవ
స్ఫురణఁ బ్రసిద్ధు లైనకవిముఖ్యుల భూప్రసవత్సమాఖ్యులన్. 15

క. సారము గలచో నలరుచు, నేరము గలచోటు మిగుల నిందింపక స
త్కారుణ్యంబునఁ గనుఁగొను, సూరికవీంద్రుల నుతింతు సురుచిరభక్తిన్. 16

ఉ. శంక యొకింతలేక కవిసంఘముఁ జూచి వృథా వివాదముల్
బింకముతోడఁ జేయుచును బెద్దయమంచును బద్యమెల్లఁ గు
శ్శంకలు సేయుచున్ గవితసార మెఱుంగక సారసారకు
స్తంకెలువేయుదుష్కవిగణంబుల నెల్లఁ దృణీకరించెదన్. 17

వ. అని నిఖిలదేవతాప్రార్థనంబును, గురుచరణస్మరణంబును, పురాతన నూతన మహా
కవి వర్ణనంబును, కుకవి నిరాకరణంబును గావించి, మఱియు నిష్టదేవతాప్రార్థ
నంబు చేసెద. 18

సీ. చిన్నివెన్నెలఱేఁడు చెన్నైనసికపువ్వుపసమించుపులితోలుపట్టుసాలు
చిలువలరేకిమీఁడుబలుమానికపుఁదాళివాటంపుఁదెలిగిబ్బవారువంబు
గతికిపూజలమెచ్చుగారాబుకొమరుండువలిగొండకూఁతురువలపుటింతి
జేజేతుటుములెల్లఁ జేరి కొల్చెడుబంట్లునునెండిగుబ్బలియునికిపట్టు
తే. నగుచుఁ జెలువొందు భువనంబు లనుదినంబు,రమణఁ బాలించునిన్ను నేఁ బ్రస్తుతింతు
బుధనుతవిలాస పీఠికాపురనివాస, కుముదహితకోటిసంకాశ కుక్కుటేశ. 19

సీ. బృందారకామందమందారవీతాఘబృందారవిందాత్మవందనీయ
పాటీరవర్ణేందుకోటీరగౌరీవధూటీరతాదిత్యకోటితేజ
క్షోణీరథాంభోధితూణీరగంగాప్రవేణీరవామోదపాణిహరిణ
నీహారవాగ్భామినీహారహారానిలాహారవర్యాథవాహనార్వ
తే. శర్వసర్వజ్ఞదుర్వహాఖర్వగర్వ, సర్వపూర్వామరోదగ్రశార్వరహర
సారసుకుమారసంతతోదారవీర, చారుతరకుక్కుటాకారజయసుధీర. 20

క. చిరతరముగ నా నేర్చిన, కరణిన్ రచియించి నీకుఁ గావ్య మొసఁగెదన్
సరగున దోషములెల్లను, బరిహార మొనర్చి దయను బాలింపు శివా. 21

క. అని విన్నవించి కావ్యం, బొనరింపఁగఁ బూని మొదల నుద్యద్గతి దే

వున కిర వగుపీఠాపురి, ఘనతర మగుమహిమ మెన్నఁ గావలయు నొగిన్. 22

సీ. పాదగయాక్షేత్ర పరమపవిత్రంబు పురుహూతికాంబకుఁ బుట్టినిల్లు
యేలానదీజలావృతతటాకానీక మఖిలశక్తులకు విహారభూమి
తోరంపులవణపాథోనిధితీరంబు నిర్మలగౌతమీనికటసీమ
కుంతిమాధవదేవుగురుతరస్థానంబు విలసితభీమమండలతలంబు
తే. సేతుకాశీప్రయాగాద్యశేషదివ్య, తీర్థరాజంబులందుఁ బ్రతిష్ఠఁ గాంచి
సకలదోషాపనోదకశక్తి నలరు, పుణ్యసారంబు పీఠికాపురవరంబు. 23

సీ. చక్రవాళాహార్యజంఘతులోన్నతప్రాకారపరిఖావిరాజితంబు
సాంద్రముక్తాసౌధచంద్రశాలానేకభర్మనిర్మితహర్మ్యశర్మదంబు
కరిసైంధవాందోళికాధేనుధనధాన్యవనదేవగృహసరోవర్ణితంబు
విమలచాతుర్వర్ణ్యవిద్వత్కవిశ్రేష్ఠభటనటామాత్యవిస్ఫారితంబు
తే. రాజమాహేంద్రవరదుర్గరాజ్యభూరి, భారసంధరణాక్రాంతభాసమాన
రావుమాధవనృపపరిరక్షితంబు, భోగనికరంబు పీఠికాపురవరంబు. 24

షష్ఠ్యంతములు.

క. ఏతత్పురనేతకు ఘన, దాతకు రోషప్రశమితధాతకు భువన
త్రాతకు సకలాగమవి, జ్ఞాతకు శీతాచలేంద్రజామాత కొగిన్. 25

క. ఖండనపరఖండనకర, మండనశరచాపఖడ్గమహానీయున కా
ఖండలమణికుండలఘృణి, మండలఫణిరాజరాజమానాంగునకున్. 26

క. కమలాధిపసఖునకు ధృత, కమలునకు మునిస్తుతాంఘ్రికమలునకు లస
త్కమలధితూణీరునకును, గమలశిరోజునకు సమధికమలహరునకున్. 27

క. నారదదరపారదశర, శారదశరవార్ధికరితుషారాద్రిఝురీ
తారాహితహీరామృత, ధారామితసితవిలాసదరహాసునకున్. 28

క. వృషవర్ధనునకుఁ గిన్నర, వృషసఖునకు రిపుమదేభవిస్ఫృతముఖునకున్
వృషసేవితచరణునకును, వృషవాహనజనకునకును వృషవాహునకున్. 29

క. హరిమణినిభకంధరునకు, హరిమదమథనునకు నిశితహరిబాణునకున్
హరివరకేయూరునకును, హరికోటిసమానకాంతిహరిణాంగునకున్. 30

క. సంగరజయునకుఁ గుక్కుట, లింగస్వామికి నవీనలీలావిలస
ద్భృంగిరిటినటనరతునకు, గంగాజూటునకు దివిజగణసేవ్యునకున్. 31

వ. అనంతసాష్టాంగదండప్రణామంబులు సమర్పించి తత్కృపాతిశయంబున నద్దేవతా
సార్వభౌమునకు నంకితంబుగా నారచియింపంబూనిన రుక్మిణీపరిణయంబను మహా
కావ్యంబునకుఁ గథాక్రమం బెట్టిదనిన. 32

ప్రథమాశ్వాసము.

కథాప్రారంభము.

క. అనుపమగుణుఁ డగుసూతుఁడు, మునుకొని ముని శౌనకాదిమునులకు వినయం
బున భాగవతపురాణము, ఘనభక్తిఁ బ్రవిస్తరంబుగా నెఱిఁగించెన్. 33

గీ. అవ్విధంబు పరీక్షిజ్జనాధిపునకు, ఘనుఁడు శుకయోగి దెల్పుచోఁ గౌతుకంబు
పల్లవింపంగ రుక్మిణీపరిణయప్ర, కార మెఱిఁగింపుఁ డని రాజు గోరుటయును. 34

క. ధీవరుఁ డాశుకుఁడు జగ, త్పావన మగుతత్కథావిధం బెఱిఁగింతున్
గేవలభక్తి జెలంగ మ,హీవల్లభ విను మటంచు నిట్లని పలికెన్. 35

సీ. శ్రీకారణాభ్యున్నతాకారసన్మణిప్రాకారసౌధవ్రజాకరంబు
సోపానవన్వజ్రగోపానసీచిత్రరూపానవద్యోరుగోపురంబు
గంభీరహితమీనకుంభీరయుక్తాంబుగంభీరపరిఖావిజృంభణంబు
లీలావరోధేందుశాలావనీకీర్ణచంద్రనీలావళీకుడ్యజాలకంబు
తే. లసదసమసమసుమశరవ్యసనవసుని, వసనసంత్యక్తరత్న్యసారసనవసన
రసికయోషానుమోదకశ్వసనశిశువి,సరవిశాలంబు కుండినపురవరంబు. 36

మ. మహి నవ్వీడు చెలంగునిందుమణిహర్మ్యశ్రేష్ఠాంగణాచారువి
గ్రహవిద్యుత్కచనీలవారిధరవిభ్రాంతిస్వచేతోముహు
ర్ముహురుద్భాసితవారియంత్రపతితాంభోబిందుసందోహసం
గ్రహణోదంచితచాతకప్రకరమై రంగత్ప్రకాశోన్నతిన్. 37

చ. అలరఁగ సంచరించుతురగావలివీచులు తూర్యఘోషముల్
సలలితభామినీవదనసారసముల్ ఘనరాజహంసముల్
చెలఁగుపదాలివన్నియపసిండి మెఱుంగుటరుంగుదిన్నెలన్
గలిగి పురంబు భాసిలు జగద్వినుతామరగంగయో యనన్. 38

ఉ. అన్నగరంపుఁగుందవపుహర్మ్యతలంబుల నాడుబాలికల్
పున్నమరేలు చందురునిఁ బోల్పఁగఁ గన్గొని యాటవేడుకం
జెన్నగ నెన్నొసళ్లెదురుసేయుచు దీకొని తాఁకి నుర్వపై
నెన్నఁ గళంకి యయ్యె శశి యింతులకస్తురిబొట్టులంటుటన్. 39

ఉ. ఆపురగోపురాగ్రసముదంచితకాంచనకుంభముల్ మహో
ద్దీపితలీలలన్ మెఱయుధీరత నందులసుందరీజనం
బే పలరుం బయోధరము లీపగిదిం దమ కంచు నిర్జరేం
దూపఘచారువక్త్రిలకు నొయ్యనఁ జూపఁగ నిల్పిరో యనన్. 40

. వజ్రిముక్తాబ్జరాగప్రవాళనీల, వితతిచే నొప్పుఁ బురిపణ్యవీథి పుండ
రీకకుముదాబ్జహల్లకాస్తోకనీల, కువలయశ్రేణిచే నొప్పుకొలనువోలె. 41

చ. నగరివిశాలదేవభవనంబులపై విలసిల్లు నెల్లెడం
జిగిబిగికుందనంపుఁబనిచేసినరత్నపుఁగీలుబొమ్మ లా
గగనమునందు నుండి పురిఁ గల్గువిలాసముఁ జూడఁగోరి వ
న్నెగ నరుదెంచి పాయ కటు నిల్చినయచ్చరకన్నెలో యనన్. 42

ఉ. ఆనగరంబుత్రోవను దినాధిపుఁ డేఁగుచు దారి కడ్డమై
పూనికనున్నకోటఁ గని పోవఁగలేక యిరాఱు మేనులం
దానటు దిద్దు దూఱి చనెఁ దథ్యము గాదని యంటిరేని యా
భానుని ద్వాదశాత్ముఁ డనిపల్కఁగఁ గారణమేమి నిచ్చలున్. 43

గీ. సరసులెల్లను బలుమాఱు సంస్తుతింపఁ, గువలయానంద మగుచు నక్కోటచుట్టుఁ
గడునలంకారవైఖరి గడలుకొనఁగ, బరిఖ దనరారు నెపుడు నప్పట్టణమున. 44

చ. పురి కరిబృంద మందముగఁ బున్నమచందురుఁ గాంచి తెల్లదా
మరవిరియంచుఁ దొండము లమందగతిం దివికెత్తఁ దత్సుధా
కరుఁడు ననేకరాహువులుగా మదినెంచి భయంబు మించి దు
స్తరబహుశార్తిఁ గుందుచుఁ గృశత్వమునొందుఁ బదాఱుపక్కలై. 45

క. నాగరకరికర్ణోదిత, సాగరముఖమదకదంబసాంద్రఝరీసం
యోగంబువలన జలధికి, సాగరనామంబు గలిగె జగము లెఱుంగన్. 46

క. హరిణము లప్పురమునఁ గల, తురగంబులతోడఁ బోరి తుది నోడి మహా
త్వరితమునఁ బవనహిమకర, గిరిశేశుల శరణువొందె గేలంభీతిన్. 47

సీ. తపఁబాటుగాఁ బల్కు తలకొట్లబడియెఁ దా వేదవేదియె యంచు వేధనెంచి
జగమెన్నఁ ద్రిదశవేశ్యకుఁ బుట్టెఁ దాఁ గులశ్రేష్ఠుఁడే యంచు వసిష్ఠునెంచి
యనుజానిల్లాండ్రఁ గూడెను దాను సాధువర్తనుఁడె యంచును శుకజనకునెంచి
ప్రకటింప సర్వభక్షకుఁడు తా నాచారవంతుఁడే యంచుఁ బావకునినెంచి
తే. వేదశాస్త్రజ్ఞు లత్యంతవిమలకులులు, సాధువర్తను లవిరళాచారయుతులు
నైనధాత్రీసురోత్తము లనుదినంబు, పూన్కిఁ జెన్నొందుచుందు రప్పురమునందు.

చ. అమరఁ బదాఱువన్నెకల నిరాఱుదెఱంగుల నైరి చెల్లఁబో
తమకులకర్తలై నళశిబామరసాప్తు లటంచు వారలన్
విమలయశఃప్రతాపముల విస్తరిలంగ నొనర్తు రొక్కటన్
హిమకిరణార్కవంశ్యు లయి హెచ్చినయప్పురిబాహుజోత్తముల్. 4

చ. ధన మెపుడుం బుధావళి కుదారత మీఱ నొసంగి యెంతయున్
ఘనులన్ఁ బోలి యప్పురిఁ బ్రకాశతఁ గాంచినవైశ్యకోటులన్
ధనదు లటంచు నెన్నక సదా ధనరక్షకుఁ డైనయక్కుబే
రుని ధనదుం డటంచును నరుల్ వచియించుట దోసమేకదా. 5

క. శూద్రులు గల రురుసుగుణస, ముద్రులు సలలితస్వధైర్యమోఘీకృతహే
మాద్రులు ఘోరరణాంగణ, రుద్రులనంబోలి మహితరుచి నవీవటన్. 51

సీ. తమగానములకు సంతసిలి పున్నాగముల్ ప్రస్ఫుటభోగసంభ్రమత నలరఁ
దమవిహారముల కెంతయు భూజనుల్ చొక్కి సుమనోవికాసవిస్ఫూర్తిఁ దనరఁ
దమముఖాంభోజగంధములకు సరసాళు లుప్పొంగి మదబుద్ధిఁ గప్పుకొనఁగఁ
దమమణినూపురధ్వనులకుఁ బరమహంసలు సోలి మానసాసక్తి నలుమఁ

తే. గేరి పగ మీఱి బలుతూపు లేఱి నూఱి, తూఱి నడి నేయుశంబరవైరిఁ బారిఁ
గూరి వేసారి తముఁగోరి చేరువిటుల, రతులఁ దేలింతు రావారరమణులందు. 52

ఉ. తమ్ములు మొల్లలుం దొగలుఁ దాసనముల్ విరిపొన్నలున్ శిరీ
షమ్ములు హల్లకంబులును జంపకజాలము లిప్పమొగ్గలున్
సమ్మతి నమ్మఁ జూపి తమచారుతరాననవద్యులిప్రకా
శ మ్మెఱిఁగింతు రెంతయును జాణల కప్పురిఁ బుష్పలావికల్. 53

సీ. చెలిమిఁ గైకొనిరొదఁ జెండ్లిమ్ము చెలియన్నఁ గొనుమారుబేరముల్ కొసర కిపుడు
పొదలెడుచివురు నూపెద విది ముద్దియ మేలనఁ బలుగెంపులోలి నింపు
సుమకలంబక్రీడ నమరింపుసఖి యన్న నది నీవి నదలింప కనువుగాద
రొల్ల వేళల నుండుమల్లికల్ గా వేడ్క నవఁగ మాపురములోఁ గొనియనిచెద

తే. ననుచుఁ దముఁజేరి కేరెడునసుపుకాంత్రఁ, గనుచు నెఱదంటపలుకులు వినుచుమదినిఁ
బెనుచుమదమున ననలమ్ముకొనుచుమనుచుఁ, బుష్పలావికలందు రప్పురమునందు. 54

సీ. ఈమంజులకుచంబు లీచానయున నివి కొనఁగోర నొక్కింతగొనబోనర్చు
నంటిఫలంబు గైకొంట నీరొమ్ముఁదగు నన నటకానిమ్ము వెనుకరమ్ము
నెలఁతమాకందంబు నిగ్గోరుట లనఁగఁ బలుమాఱు కేలికి నలరియుండు
మోవిపంటనుగంటిఁ గావించి చూతునా యనఁ బండుఁ గని యిటు లాడనగునె

తే. యనుచు ఫలములుగొనఁబూనినటులు నిటులు, మొనసిసరసోక్తులాడుచు నెనసిలిరుగ
విటులకింపుగ మఱుమాట వెసనొసఁగుచుఁ, ఫలముల మ్మెడిచెలులందు రెలమినందు.

క. ఆనగరమేలు మేలుగ, మానితకీర్తిప్రతాపమహిమోన్నతిచేఁ
బూనికమీఱఁగ భీష్మక, భూనాయకుఁ డెపుడు సకలబుధజననుతుఁడై. 56

సీ. కువలయంబున కార్తిఁ గూర్పనియినుఁడు చక్రాళి నేఁచక యలరురాజు
ధర్మహింసనమునఁ దనరనిరాముఁడు భోగిసీసురలేచ్ఛఁ బోనివిజయుఁ
డతిరాజసమున మిన్నందనిశూరుఁడు గోత్రాహితుఁడుగాని గోవిభుండు
పరమహంసలఁ బోవఁ దఱుమనిఘనుఁడు నెవ్వడిభంగమొందనివాహినీశుఁ

తే. డనఁగఁ దేజఃకళాన్యపవినుతిశౌర్య, జవవిభవదానగాంభీర్యశాలి యగుచుఁ
బూని తనకీర్తి జగమెల్లఁ బొగడనెగడె, నన్నమీఱంగ భీష్మకావనివరుండు. 57

సీ. గురుతుఁ దప్పనిభూరిగోత్రధర్మముఁ బూని నిరుపమరాజశేఖరత నలరి
వినుతపాండురవర్ణమునఁ బ్రకాశత మీఱి బుధరక్షణోపాయబుద్ధిఁ జెలఁగి
వెలసుమీఱ ననంతవాహినీయుక్తుఁడై భువనాభిరామవిభూతిఁ బొదలి
సంతతాహీనభూషణభూషితాంగుఁడై ప్రియకుమారగణాభ్యుదయ మెలర్పఁ
తే. చారువృషకేతుమహితుఁడై స్మరవిరోధి, కరణి ధరణిఁ జెలంగువేడ్కలన శేష
జనమనోరథసంధానచతురుఁ డగుచు, వాసికెక్కె నయ్యానృపాగ్రేసరుండు. 58
సీ. తనచంద్రహాసనితాంతవైఖరిమిత్రశత్రులఁ జిరసుఖాస్పదులఁ జేయఁ
దనమహాద్రవిణవిస్తారంబు బుధవీరవరులను నిత్యసవనులఁ జేయఁ
దనకమలాకరధామంబు హంసార్థితతులమానసవిచింతనలఁ జేయఁ
దనదానధారావితతగోసమితి విప్రపార్థులఁ బూర్ణజీవనులఁ జేయ
తే. నుండునుద్దామభుజదండమండనప్ర, చండకోదండపాండిత్యఖండితోగ్ర
ఖండనోద్దండశౌండారిమండలేశ, మండలుం డామహీస్థలాఖండలుండు. 59
గీ. అతనిపూఁబోణి యొప్పు మత్తాలివేణి, సైకతశ్రోణి వికసితజలజపాణి
పరమకళ్యాణి నిజనేత్రనిరసితైణి, సతతవితతగుణశ్రేణి సత్యవాణి. 60
చ. పలుమఱు జాహ్నవిం బరమపావని యందురుగాక యింతయున్
నిలుకడలేక పంకముల నిండుకయుండి విపస్వరూపయై
కలఁగుచు వక్రపద్ధతులఁ గాంతునికీర్ణముఁ ద్రొక్కి నిల్చుఁ దాఁ
దుల యగునెట్టు లవ్వికచతోయరుహాయతచారునేత్రకున్. 61
సీ. నిరతపాతివ్రత్యగరిమ నరుంధతి నసమసంపద్వృద్ధి నబ్ధికన్య
నవిరళవాక్యవైభవమున భారతి నిష్టభోగనిరూఢి నింద్రురాణి
నధికక్షమాలీల నవనీవధూటిని విమలసౌందర్యసారమున రతిని
బరమపావనత నంబరచరద్వాహిని నురుతరైశ్వర్యవిస్ఫురణ నుమను
తే. బోలు నితరులు తులయనఁ బోసఁగు టెట్లు, లనుచు జనులెల్లఁ దనుసముదగ్రసరణిఁ
బ్రస్తుతులు సేయ నభినవప్రాభవమునఁ, జెల్లఁగు నప్పూర్ణతారేశలలితవదన. 62
తే. ఆసరోజాక్షి క్రమమున నధిపువలన, రుక్మియును రుక్మరథుఁడును రుక్మబాహు
రుక్మకేశులు రుక్మనేత్రుఁడు ననంగఁ, బరఁగుతనయుల నేవురఁ బడసి మఱియు.
క. సిరుల జవరాలియంశము, థిరమై తనకుక్షియందు దీపింపఁగ భా
సురలీల నమరి యాహిమ, కరముఖి యాఱవది యైనగర్భముఁ దాల్చెన్. 64
క.నునుఁజెక్కులు దెలుపారెం, జనుముక్కులు నలుపువాఱె సమమగుచు వళుల్
పెనుసురుక్కులు వడిఁ దీఱెం, గనుచొక్కులు మీఱె నంతఁ గంజేక్షణకున్. 65
తే. కాంతగర్భాంతరంబునఁ గమలవేడ్క, నొయ్యనొయ్యనఁ బెరుగుచు నుంటఁజేసి
మధ్యమున కెప్పుడునుజోక మట్టుమీఱఁ, బేదటికమంతయును దీఱె పెంపుదనరె. 66

తే. పుడమిచేడియ యాపువ్వుఁబోణిగర్భ, మునఁ బ్రవేశించుచున్నదో జననమొందఁ
దలఁచియున మన్నురుచియంచుఁ దవిలి మెసఁగెఁ, గానిచోనింతికదియేమికారణంబు.

క. అడుగామడయై తోఁచెను, నడచునెడం దృణము మేరునగమై తోఁచెం
దొడరి పనిసేయునెడ న, ప్పడతికి గణుతింప గర్భభారము పేర్మిన్. 68

చ. తలఁపునఁ గోరికల్ మొలచెఁ దద్దయు దేహము డస్సె గుబ్బచ
న్నులు కడు నుబ్బె నారు సుమనోహరనీలరుచిం జెలంగెఁ
బొక్కిలి మఱి విస్తరిల్లెఁ బలుగెంపులసొంపుహసించుమోవియున్
వెలవెలఁ బాఱె నప్పు డరవిందదళాయతచారునేత్రకున్. 69

క. అలినీలవేణి కిటువలె, నెల లలరఁగఁ దొమ్మిదియును నిండి తగం బ్రా
గ్దుల నెల మసలుటయును ని, ర్మల మగునొకపుణ్యవాసరంబున నంతన్. 70

క. కలశాబ్ధివీచిలక్ష్మీ, లలనం గన్నట్లు మంచిలగ్నంబున సొం
పలరఁగ నజ్జలజానన, కులదీపక యైనముద్దుఁగూఁతుం గనియెన్. 71

తే. పుట్టినప్పుడె కలిచల్లి బొడ్డుగోసి, వడి జలకమార్చి తడియొత్తి బడిపిపైచి
మంత్రసానులు బాలికామణినిఁ బ్రేమ, దనర మెత్తనిపొత్తుల నునిచి రొగిని. 72

క. పాలకడలిక్రియ నజ్జన, పాలకసదనంబు మెఱసెఁ బలుమఱు రోలం
బాలకరయై విలసిల్లెడు, బాలకతన శుభవిభావిభాసిత మగుచున్. 73

ఉ. అప్పుడు మానవేంద్రుఁడు ధరామరకోటి కభీష్టవస్తువుల్
కుప్పలుగాఁగ నిచ్చి కరిఘోటకహాటకచేలముల్ నయం
బొప్పఁగ బంధువర్గముల కున్నతలీల నొసంగి దీనులం
దప్పక సత్కృపం గని యథావిధిఁ దానములాడి వేడుకన్. 74

తే. పదిదినంబులు పురిటింటఁ బగలు రేయుఁ, బదిలముగఁ గాపులిడి నరపాలుఁ డంత
పురుడు చేయించెఁ దనతోడఁబురుడు సేయఁ, గలరెన్నృపతులు ధారుణీస్థలినటంచు. 75

క. జనులెన్నఁ బదునొకొండవ, దినమున బుధనికరమెల్ల దీవన లొసఁగం
దనయనుఁగుందనయకు వే, డ్కను రుక్మిణి యనుచు నామకరణం బిడియెన్. 76

తే. నూనెఁ దలయంటి పసుపున మేనునలఁచి, చలువపన్నీటితోఁ గూర్చి జలకమార్చి
కజ్జలంబిడి ధూపముల్ కడు నొసంగి, పాలుద్రావించి బాల నుయ్యాల నునిచి. 77

క. జోజో ముద్దులగుమ్మా, జోజో కపురంపుదిమ్మ జోజో కొమ్మా
జోజో బంగరుబొమ్మా, జోజో వెలలేనిసొమ్మ జోజో యనుచున్. 78

తే. జోలపాడంగ నిదురించి మేలుకాంచి, మేలుకాంచనకింకిణీజాలములు న
టించఁబదములఁ జేతులాడించుకొనుచుఁ, బోరువెట్టిన నెఱిఁగి యాహార మొసఁగి.

ఉ. అత్తఱిఁ గ్రొత్తనుత్తియపుహర్మ్యతలంబున నిల్పి బిత్తరుల్
పుత్తడికీలుబొమ్మలును బొంగరముల్ మణికందుకంబులుం

జిత్తవికాసమై మిగులఁ జెన్నగువెన్నెలదొండపండులన్
మొత్తముగాఁగ నిండుముఖమందర నుంచి విలాసవైఖరిన్. 80

ఉ. అల్లదె చందమామ దివినంటి వెలుంగుచు నంటిపండులన్
బెల్లము వెన్న చక్కెరయు నెయ్యని బాలను జున్ను మీఁగడల్
కొల్లలు మీఱఁ బట్టుకొని కూరిమి నాడుకొనంగవచ్చె రం
జిల్లి చకోరనేత్ర యటు సేయక కన్గొనుమంచు వెండియున్. 81

ఆ. వెండిగిన్నెలోన వెన్నయు బువ్వయుఁ, బసిఁడిగిన్నెలోనఁ బాలు నిడుక
చందమామ రావె జాబిల్లి రావె మా, పాపతోడ నాడ మాపులనుచు. 82

క. నెలబాలుఁ జూపి నునుగి, న్నెలఁ బాలును నెయ్యిఁ బోసి నెలఁతుక లాది
న్నెలబాలకుఁ ద్రావించుచు, నెలమిం గ్రీడింపఁజేసి రిం పలరారన్. 83

క. దాదులు వెనుపఁగ నిటు జగ, దాదుల కాది యగుమగువ యనిశము సిరుం
బాదుకొని నృపతిలకం, బాదుకరాఁ బెరుఁగుచుండె నంతగణంకన్. 84

ఉ. అంగదముల్ వెలుంగ మణిహారము లక్కున నర్తిలంగ మే
ల్బంగరురావిరేక నొసలన్ మసలంగఁ బదాంగదధ్వనుల్
పొంగి చెలంగ రంగులను బొల్పగుపావడ సొంపెసంగఁగా
సంగడికన్నెలం దవిలి సారసలోచన క్రీడసేయుచున్. 85

సీ. మేలైనకెంబట్టుజాలె బిగ్గరఁజుట్టి తిరముగాఁ బసిఁడిబొంగరములాడు
గుఱియంటఁబరువిడ్డతఱి యందియల్ పెల్లుమ్రోయంగ దాఁగురుమూఁతలాడు
గరకంకణధ్వనుల్ ఘలుఘల్లురని యింపు గావింప నచ్చనఁగాయలాడు
నిలువెల్ల జెమట సోనలఁ దోఁగి విలసిల్లఁ దొడరి మానికపుఁగందుకములాడు
తే. దంటచెలికెరి యోమనగుంటలాడుఁ, బోలురాసిరివెన్నెలపోగులాడు
పేర్మిఁ జెలరేఁగి చిఱుతనబిల్లలాడు, వేడుకలుమీఱఁ బింపిసలాడు మఱియు. 86

సీ. బలుము త్రియంపు మేడలఁ గ్రీడసేయుచు నాఁపక పసిఁడియుయ్యాల లూఁగుఁ
గమ్మపుప్పొడి మేనఁ గ్రమ్మ లీలావనిరువుఁ బరువంపువిరులు గోయు
బొమ్మపెండ్లిండ్లొనర్చుచును గుజ్జెనఁగూటియా మెతల్ రాకన్నియలకు నొసఁగు
సారంపుఁగెంపుపంజరములలోనిడి సుకుమారకీరశారికలఁ బెనుచుఁ
తే. దవిలి నిచ్చలు గౌరీవ్రతములు నోఁచు, నలఘుమతి నింపులగుపాట లభ్యసించుఁ
జెలఁగి భూసురవరసువాసినులఁ గొలుచు, దాది గాదన్న పనియె పంతమునఁ జేయు.

క. బింబోష్ఠి లేఁతయగుప్రా, యంబున నీరీతిఁ గన్నియలఁగూడి ప్రమో
దంబునఁ గ్రీడించుచుఁ జె, ల్వంబున వర్తింపఁ గొన్నివాసరములకున్. 88

సీ. నిద్దంపుబలుసోగనెఱులు క్రొమ్ముడి కందె నెమ్మొగంబునఁ జేట నేటుకొనియెఁ
గనుదోయి నఱసిగ్గుఁ గలికిచూపులు మీఱెఁ జెక్కులనిగనిగజిగి దనర్చెఁ

జెన్నొందనెఱచిన్ని చన్ను లుద్భవమయ్యె మోవి యొక్కించుక జేవురించె
నూనూఁగునూఁగారు నునుఁజాయ దలమయ్యెఁ గటిచక్ర మించుక ఘనతనొందె
తే. నడల నొయ్యొయ్య మురిపంబు గడలుకొనియె, ముద్దుఁజిలిబిలిపలుకులు మొలచె సొలపు
చిఱుతతెలివవ్వ లంతంతఁ జెలువుమెఱసె, రమణికి నవీనయౌవనారంభమునను. 89
క. సింగార ముప్పతిల్లఁగఁ, బొంగెడులేజవ్వనంబు పొడమినపు డ
య్యంగజునిచేఁ జెలంగెడు, బంగరుకీల్బొమ్మ యనఁగ బాలిక యలరెన్. 90
ఉ. అంతటఁ జన్నుదోయి బటువై విలసిల్లె నితంబబింబ మ
త్యంతము విస్తరిల్లె మదనాంకురభావము లుప్పతిల్లె మో
మెంతయుఁ దేజరిల్లె సిరు లీనుచు వేనలి యుల్లసిల్లె న
క్కాంతకు నిండుజవ్వనము కన్నులపండువదైయె ఘటిల్లుటన్. 91
చ. నిలుకడఁ గన్న క్రొమ్మెఱుఁగు నింగిఁ దొలంగినచంద్రరేఖ యిం
పలరఁగఁ బల్కుపుష్పలత ప్రాణము లున్న పసిండిబొమ్మ చే
ష్టలు గలగుజ్జుమావి ఘనసౌరభ మబ్బినమానికం బసం
జిలుకలకొల్కి యంత విలసిల్లె మనోహరయౌవనంబునన్. 92
ఉ. ఆనవమోహనాంగి యనయంబు నయం బెనయం బుధావళుల్
దానగుణాఢ్యుఁడై నతనతండ్రి సభం బ్రథమీఱ దేవకీ
సూనునిరూపయౌవనవచోబలవైభవముల్ గణింపఁ దాఁ
బూని పయోరుహాక్షుఁడె విభుండు తగం దనకంచు నెంచుచున్. 93
ఉ. ఎన్నఁడు చూతు సారసదళేక్షణుముద్దుమొగంబు శౌరి ద
న్నెన్నఁడు పెండ్లియాడుఁ జెలులెల్లను వేడుక నుల్లసిల్ల న
వ్వెన్నునిమస్తకంబున నవీనము తాలెలిము త్రియంపుఁ బ్రా
లెన్నఁడు నింతు వానియెద నెన్నఁడు గూర్కి వసింతు నక్కటా. 94
క. తమవారు శౌరికి న, త్తమమతిఁ ద న్బెండ్లి సేయఁ దలఁతురొ లేదో
కమలజుని వ్రాఁత మఱి యే, క్రమమగునో నిర్ణయింపరా దింతైనన్. 95
తే. మోహనాకారుఁడును సదామోదమతియుఁ, జారుకారుణ్యతారుణ్యసంయుతుండు
భాసురైశ్వర్యఖనియు నౌ ప్రాణవిభుఁడు, గలుగు టెల్లను జెలిపుణ్యఫలముగాదె. 96
చ. సరసవచోవిలాసనయచాతురిఁ దుల్యతనొంది యామినీ
కరముఖియున్ సదాహృదయకౌతుకహేతుకళావిధిజ్ఞుఁడౌ
పురుషుఁడు నెమ్మితోఁ గలసి భూరిసుఖానుభవాబ్ధిఁ దేలుటల్
చెఱకునఁ బండుపండుట పసిండికిఁ దావిఘటిల్లు టారయన్. 97
సీ. వామాక్షులకు వశంవదుఁడైన యాలీలఁ బొటిల్లు ప్రియుఁడు తంగేటిజున్ను
మానినీమణులకు మదనకళాతంత్రకోవిదుం డగుపతి కొంగుపసిఁడి

పువుఁబోణులకు జగత్పూజితాకారుఁ డౌపురుషుఁడు వెలలేనిభూషణంబు
అలివేణులకుఁ బూర్ణయౌవనుం డై చెలంగెడుమనోహరుఁడు ముంగిటినిధాన
తే. మబ్జముఖులకు బలవైభవానురాగ, నిరతుఁ డగునాయకుఁడు చేతినిమ్మపండు
ఇన్నిగుణములు శౌరియం దెన్నఁబడియె, నతఁడువిభుఁడౌటకన్న భాగ్యంబుగలదె.
క. సరసోదారధరాధర, ధరమధురాధరసుధాసుధారాసిక్త
స్ఫురదమలతరమృదూక్తులు, పరమానందమున వినెడుభాగ్యం బెపుడో. 99
సీ. పీతాంబరాస్యేందుబింబ మీక్షింపక నయనోత్పలంబు లేక్రియఁ జెలంగు
హరికరాంబురుహవిస్ఫురణ లభింపక కచమధువ్రతము లేకరణిఁ బొదలు
శౌరివక్షఃకషాశ్మమున రాయక కుచకనకకందుకము లేగతిని మెఱయు
దైత్యారివాగ్వ్యాప్తిధారలు సోఁకక శ్రవణకూపంబు లేసరణి మబ్బుఁ
తే. కృష్ణలావణ్యగంగాసరిత్తరంగ, మాలికాడోలికాకేలిఁ దేలి లీలఁ
దేజరిల్లక మానసరాజహంస, మేతెఱంగున సంతతప్రీతి నలరు. 100
ఉ. విందుము ముందు వీనుఁగవ విందుగఁ బొందుగనందు మంద నా
నందము నందమున్ మెఱయ నవ్యవిలాసకళాసమగ్రుఁ డై
సుందరమందహాసరుచి శోభిల ప్రేతలఁ గూడి యాడుగో
విందునిఁ జెంద మున్ జెలులు వేమఱు నేమివ్రతంబు నోఁచిరో. 101
సీ. తనశిరంబున శౌరి తలఁబాలు వోసిన మానికంబులు శంభుమౌళి నునుతుఁ
జెలఁగి కృష్ణుఁడు నన్నుఁ జెట్టవట్టిన సుమాధవునకుఁ గేలెత్తి దండ మిడుదు
హరి తనమృదులపదాగ్రంబుఁ ద్రొక్కిన ఫణిహారునకుఁ బ్రదక్షిణ మొనర్తుఁ
బురుషోత్తముఁడు దనపొత్తునఁ గుడిచిన హరునకు నమ్రతోపహార మిడుదుఁ
తే. జక్రి దనుఁగూడి మంగళస్నాన మెలమి, నాచరించినఁ బురనిశాటాహితునకుఁ
దనరనభిషేక మొనరింతుననుచుఁ బెనుచు, పరిణయోత్సాహమునఁ బల్కెఁ బంకజాక్షి.
చ. చెలులకు నిత్తెఱంగెఱుఁగఁ జెప్పినయప్పుడె గేలిసేయఁగాఁ
దలఁతురుగాని రాజునెడఁ దప్పక యిప్పని యొప్పమీఱఁగాఁ
దెలుపుడుచేసి యొయ్యన మదీయమనోరథసిద్ధిగా శుభం
బెలమిని సంఘటింపఁగలరే చెలరేఁగి కృతోపకారలై. 103
క. అని యిత్తెఱఁగున హరిపైఁ, దనరఁగఁ జిత్తంబు నిల్పి తనలోఁ దానే
యనవరతముఁ జింతించుచు, వనజేక్షణ పరమయోగివైఖరిఁ జెలఁగెన్. 104
ఉ. ఆరయెడ నొక్కనాఁడు సచివాప్తపురోహితరాహుతానినీ
నాయకగేయకార్యరతనాటకచేటకచాటుకావ్యసం
ధాయకగాయకార్యసముదాయకళాకుశలారిభేదనో
పాయవిదుల్ భజింప నిరపాయనృపాయతి వై భవంబునన్. 105

సీ. అందమై శుభవిభావమందమై వృతసుధీబృందమై లోచనానంద మగుచు
సారమై భూరివిస్తారమై మరకతద్వారమై యాచకాధార మగుచుఁ
బూతమై భువనవిఖ్యాతమై సజ్జనోపేతమై మధురసంగీత మగుచుఁ
దివ్యమై బహుతరద్రవ్యమై సతతసంభావ్యమై సుభటసంసేవ్య మగుచు
తే. శుంభదంభోజరాగవిష్కంభశాత, కుంభజృంభితవిద్రుమస్తంభవితత
జంభజిన్మణిగుంభితాదంభజాల, జాలకంబైనయొకసభాస్థలమునందు. 106
క. నిండుఁగొలువుండి దయా నిధి, కుండిన భూపాబ్జసాయకుండన సుగుణాం
కుండన నిశ్శంకుండనఁ, గుండినవిభుఁ డైనభీష్మకుం డినవిభుఁడై. 107
క. అతులగతి నిట్లు కొలువై, హితులున్ బుధతతులు మతిమహితులున్ ధరణీ
పతులున్ ధృతిఁ గేరుపురో, హితులున్ సుతులున్ వినంగ నిట్లని పలికెన్. 108
చ. తవిలి మదీయపుత్త్రి యగుతామరసాయతనేత్ర రుక్మిణిం
బ్రవిమలతేజుఁ డైననరపాలతనూజున కిచ్చి ధారుణీ
దివిజులు రాజులుం బొగడ దిక్కులఁ గీర్తి వెలుంగ భూరివై
భవమునఁ బెండ్లిసేయుటకు భావమునం దిపు డుత్సహించెదన్. 109
క. కులమును రూపము విద్యయుఁ, జెలివియు జవ్వనము నీతి ధృతియున్ మఱియుం
గలిమియు బలిమియుఁ జెలిమియుఁ, గలవరునకుఁ గన్య నొసఁగఁగావలె నెలమిన్.
క. దానమ్ములలోఁ గన్యా, దానము ఘనపుణ్య మని బుధప్రకరము లిం
పూని వచింతురు గావున, మానవతతి కిది సుకర్మమార్గం బరయన్. 111
తే. తగినవరునకుఁ గన్యకాదాన మొసఁగి, ప్రేమ నీరేడుతరములపితరులకును
హర్ష మొనరించియన్వయం బవిరళముగఁ, బావనము సేయుటుచితంబు ప్రాజ్ఞులకును.
క. తద్దయు శుభకార్యంబులు, పెద్దలతో నూహచేసి పిదపన్ వారల్
దిద్దినరీతి నొనర్చుట, నుద్దామం బైనభద్ర మొదవుచు నుండున్. 113
క. హితకార్యం బతిసత్వర, గతిఁ జేయఁగవలయుఁ బూని ఘనులకు నెల్లన్
క్షితియం దనవద్యంబుగ, స్మృతు లెన్నుంగద శుభస్య శీఘ్ర మ్మనుచున్. 114
క. కావున రుక్మిణికిం దగు, భూవరసుతు నాత్మ నరసి పొలుపొందఁగ మా
కావిధ మెఱిఁగింపుఁడు స, ద్భావంబున బుధులు హితులు బాంధవతతులున్. 115
చ. అనుటయుఁ జారుకార్యగతి యారసి యారసికాగ్రగణ్యుఁ గ
న్గొని మనుజేశ నీతనయకుం దగురాజకుమారు మారుఁ బో
లినసుకుమారు ధీరు నవిలీనబలాహవశూరు మాకుఁ దోఁ
చినపగిదిన్ వచించెదము చిత్తమునం గలరీతిఁ జేయుమా. 116
చ. గొన బగురూపభావితునిఁ గోరును గన్నియ వన్నెమీఱఁ ద
జ్జననిధనంబుఁ గోరు శ్రుతశాలిని గోరును దండ్రి చుట్టముల్

ఘనకులజాతుఁ గోరుదు రిలం బరులెల్లను నూపమిశ్రితో
దనము భుజింపఁ గోరుదురు తద్దయు శోభనకార్యవేళలన్. 117

క. అదిగావున మామాటలు, హృదయంబున కిష్ట మయ్యె నేనిఁ బ్రమోదం
బొదవ విను నీకు సతతా, భ్యుదయపరంపరలు చెందు నుర్వీనాథా. 118

చ. యదుకులవార్ధిచంద్రుఁడు దయాగుణసాంద్రుఁ డమందసుందరా
స్పదుఁ డమఃప్రతాపుఁడు విశాలయశస్సహితుండు సంతత
త్రిదశగణార్చితుండు వసుదేవతనూజుఁడు కృష్ణుఁ డాతఁడే
మదిఁ బరికింప నీప్రియకుమారిక కాత్మవిభుండు గాఁ దగున్. 119

మ. వసుధాధీశ్వర యమ్మహాత్ముని ప్రభావం బెన్నఁ జిత్రంబు దా
వసుధాభారనివారణార్థముగ మున్ వందారులై భీరులై
వసుదేవాదులు ప్రస్తుతింపఁ గరుణావర్ధిష్ణుఁ డావిష్ణుఁ డీ
వసుదేవాత్మజుఁడై జనించె సుగుణవ్యాపారపారీణతన్. 120

క. నూతనలీలల నందని, కేతనమునఁ బెరుఁగుచుండి కృష్ణుఁడు కడిమిం
బూతన యనియెడు నసురి న, చేతనఁ గావించె భువనచిత్రము గాఁగన్. 121

క. నికటమున దనుజమాయం, బ్రకటం బగుచుండు తెలిఁగి పటుబలయుతుఁడై
శకటం బొకటి ముకుందుఁడు, వికటంబుగఁ గూలఁ దన్నె విబుధులు పొగడన్. 122

సీ. మారుతాసురుఁ ద్రుంచె మద్దులఁ బెకలించెఁ గినిసి వత్సకుఁ జంపెఁ దునిమె బకుని
నఘదానవునిఁ గూల్చె నలరి కాళియు నొంచె దవశిఖి మ్రింగె గోత్రము ధరించె
శంఖచూడునిఁ దేర్చె సాధించె వృషదైత్యుఁ గేశి నణంచె ముగించె వ్యోముఁ
జాణూరుఁ దెగటార్చెఁ జక్కాడెఁ గంసునిఁ దవిలియొయ్యనఁ గాలయవనుఁ జిదిమె

తే. నలజరాసంధముఖ్యఖలులఁ దఱిమె, ద్వారక యనంగ నొకరాజధాని నిలిపె
బాంధవులకెల్ల నిత్యశుభంబు లొసఁగె, మనుజమాత్రుండె దేవకీతనయుఁ డరయ. 123

చ. సకలబుధానుసారి యగుశౌరికిఁ గన్య నొసంగి భూమినా
యక శుభలీలలన్ వెలయు టందము డెందమునందు నీవు వే
ఱొకనృపసూతికిన్ వికసితోత్పలనేత్ర నొసంగఁ జూచుట
ల్నికటరసాల మొల్లక చలించి ముసిండిఫలంబుఁ గోరుటల్. 124

క. అని సభ్యు లాడుపలుకులఁ, దనచెవులకు ములుకు లగుచుఁ దగిలినఁ గోపం
బునఁ గటము లదర నందఱుఁ, గనుఁగొని యపు డనియె రుక్మి గర్వోద్ధతుఁడై. 125

చ. అవునవు మంచిపెద్దలె బళా నరపాలు నిమోసిల నూరకే
చివుకుల కెందుఁ జొప్పడని చేవలు వెట్టుచు గట్టిపట్టుగాఁ
జెవులకు ముల్కులై వినఁగఁ జెల్లనిపల్కులు మాటిమాటికిం
దవిలి వచింపఁ జాఁగితిరి దబ్బర లింకను జాలు మానుఁడీ. 126

తే. మదిని మీమాటె పరమధర్మం బటంచు, నమ్మియుండినఁ గార్య మెంతయును జెడదె
పెద్ద లనియెడిగంపంతపేర కాని, బుద్ధి మదిమది దప్పినఁ గొద్దిగాదె. 127

ఉ. గొల్లలయింట్లఁ జా ల్పెరుగుఁ గొల్లలుగా సతతంబుఁ ద్రావి మ
త్తిల్లి యరణ్యదేశములఁ ద్రిమ్మరుకొప్రులకాపరిన్ గడున్
బల్లిదుఁ డంచు నెన్నెదరు నవ్వెడువారి నెఱుంగ కియ్యెడం
బెల్లుగ గొల్లబోయనికి బింకము బంటుఁదనంబు గల్గునే. 128

చ. చివికినబండి ద్రొక్కుటయుఁ జెట్లు పెకల్చుట పాలు లోసంగుదా
నవి భువిఁ గూలద్రోయుట వనంబునఁ బాముసు గొంగ నెద్దు వా
రువమును గర్దభంబును విరోధు లటంచుఁ దలంచి చంపుటల్
శివశివ విక్రమంబు లని చెప్పఁగఁ జిత్రము లయ్యె నియ్యెడన్. 129

క. మంచిది మీపలు కిప్పుడు, వంచింపఁగ వలదు బాంధవమునకుఁ దగునే
క్రించుఁ డయి మేనమామం, ద్రుంచితఖలుఁ డెంతబలయుతుం డై యున్నన్. 130

చ. సరిసరి మీవిచార మిఁకఁ జాలుఁ శిరీషసుమోపమానభా
సురసుకుమార రై సకలభూరిజనాభినుతోల్లసద్గుణా
కర యగురుక్మిణిం బసులకాపరి కియ్య మదిం దలంతురే
గురుతరరత్నహార మొకకోఁతిమెడం దవిలింపఁ జూతురే. 131

క. మీ కిష్టం బని పరచా, మీకరనిభగాత్రి నెట్లు మీఁదెఱుఁగక నేఁ
డాకటిగొల్ల కొసఁగుదురు, కాకిమెడం దొండపండు గట్టినభంగిన్. 132

చ. కటకట సర్వభూభరణకారణభూరిభుజాగ్రజాగ్రదు
త్కటపటుశింజినీనినదకార్ముకము క్తశరాహ్యతారిరా
ట్పటపటలుండు భీష్మకనృపాలుఁ డనం బ్రభ మీతి యీతఁడే
కుటిలతనొంది గొల్లనికిఁ గూఁతు నొసంగిన నవ్వరే జనుల్. 133

క. మావాక్యము గొఱ గా దని, తా వేఱొక టనుట పదుచుఁదన మిది యనుచున్
భావింపక దయఁ జూడుఁడు, వేవిధములఁ గేలు మొగిచి వేఁడెద మిమ్మున్. 134

తే. ఘనుల కెల్లను దమదెందమునకు నిష్ట, మగుతెఱంగున నొనరింపఁదగును గార్య
'మాత్మబుద్ధిస్సుఖంచైవ' యనెడువచన, మరయ నిద్ధాత్రిపై నిశ్చయంబు గాదె. 135

క. శశిముఖి యగురుక్మిణి న, ప్పశుపాలున కొసఁగ నొల్లఁ బదివే లైనన్
వశకీకృతపరబలుఁ డగు, శిశుపాలున కిపుడు పెండ్లి సేయుదుఁ బ్రీతిన్. 136

ఉ. సంగరరంగరంగదరిసామజభీమజవప్రదీపితో
త్తుంగమృగేంద్రుఁ డంగభవతుల్యమనోహరమూర్తి భూమిభృ
త్పుంగవవర్ణనీయపరిపూర్ణగుణాకరుఁ డిందుచంద్రికా
భంగయశోన్వితుండు శిశుపాలుఁడు చూడ నృపాలమాత్రుఁడే. 137

తే. అనుచుఁ బెద్దఁ వదలించి యాడురుక్మి, మాట గాదన కపుడు భీష్మకన్యపాలుఁ
డౌనర నారాజనకుఁ గన్య నొసఁగఁదలఁచి, యవిరళామోదమానసుఁ డై చెలంగె.
క. అని శౌనకాదిమునులకు, ఘనుఁ డానూతుండు దెలుపుగతినిఁ బరీక్షి
జ్జనపతికి శుకుఁడు చెప్పిన, విని యవ్వలికథయుఁ దెలియ వినఁగోరుటయున్. 139
మ. పురుహూతాబ్జభవాచ్యుతార్చితపదాంభోజాతశీతాననీ
ధరకన్యాకుచకుంభసంభృతలసత్కస్తూరికాశాదమే
దురదోరంతరహారహీరశరగోదుగ్ధేందురత్నావళీ
శరదభ్రాద్రిధునీసితాభ్రశశభృత్సంశుభ్రగాత్రప్రభా. 140
క. కనకాచలరుచిరశరా,సన కాకోదరవిభూష సనకాదిసదా
వనకారణగుహకరిముఖ, జనకానుతచరిత దీనజనకార్యరతా. 141
తరల. సమరభీషణ సత్యభాషణ సారసాహితభూషణా
సమదవారణ చర్మధారణ సంతతాగమకారణా
ప్రమథనాయక భద్రదాయక పద్మలోచనసాయకా
శమనశిక్షక సాధురక్షక శత్రుగర్వవిమోక్షకా. 142
మాలినీ. సరసగుణకలాపా సర్వలోకప్రదీపా, సురుచిరతరరూపా శోషితాశేషపాపా
పరిహృతసుమచాపా భాసురోగ్రప్రతాపా, నిరుపమహరిరోపా నిత్యసత్యానులాపా.
గద్య. ఇది శ్రీమత్కుక్కుటేశ్వర వరప్రసాదలబ్ధ కవితాసామ్రాజ్య ధురంధర కాండి
న్యసగోత్రపవిత్ర కూచిమంచి గంగనామాత్యపుత్ర బుధజనవిధేయ తిమ్మయ
నామధేయప్రణీతం బైన రుక్మిణీపరిణయం బనుశృంగారప్రబంధంబునందుఁ
బ్రథమాశ్వాసము.

ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీ రుచిరతరసితాంగా
కారుణ్యమయాంతరంగ కలుషవిభంగా
పారావారనిషంగా
గోరాజోన్నతతురంగ కుక్కుటలింగా. 1

తే. అవధరింపుము మును శౌనకాదిమునుల, కనఘుఁ డానూతుఁ డెఱింగించినట్లు వ్యాస
సుతుఁడు సుమహితకౌతుకోన్నతినిభరత, కులునకన్వలికథయును దెలుపఁదొడఁగె 2

క. నరవర విను భీష్మకభూ, వరుఁ డాక్రియఁ బుత్త్రసమనువకుఁడై పుత్త్రీ
పరిణయకార్యారంభ, స్ఫురణం జెలరేఁగి యొక్క శుభకరవేళన్. 3

ఉ. రమ్ము రయంబె కుండినపురమ్మునకున్ సచివాప్తబంధుజా
తమ్ములఁ గూడి నీ కవితథమ్ముగ నిచ్చట రుక్మిణిన్ వివా
హమ్మొనరింతు రాజనివహమ్ములు మెచ్చఁగ నంచు జాబువా
కమ్ము లిఖించి పంచెఁ గుతుకమ్మలరన్ శిశుపాలుపాలికిన్. 4

ఉ. పంచినరేఖఁ గాంచి శిశుపాలుఁడు తద్దయు నుత్సహించి యు
ఖ్యంచితకాంచనాంబరచయంబున దూత కిప్పు డి
ప్పించి సమస్తబాంధవులఁ బెద్దల సంగడికాండ్ర నెల్ల రా
వించి వివాహలేఖఁ జదివించిన వారలు సంభ్రమించుచున్. 5

తే. మంచిపనియయ్యె నిపుడు భీష్మకునితోడఁ, జుట్టరికమబ్బె నెంతయు సులభమగుచు
నిందులకు సంశయింపంగ నేటికింక, శోభనోద్యోగ మాచరించుట మతంబు. 6

చ. అదియునుఁగాక రుక్మిణియొయారము సార మయార సారకున్
ఎదుఁక భూసురేంద్రు లనవద్యగతిన్ నుతిసేతు రావనాం
బుదనికరోపమానకచఁ బోలరు పన్నగరాజకన్యలున్
సదమలసిద్ధసాధ్యసురచారణకన్యలు రాజకన్యలున్. 7

చ. అలికులవేణియుం బిసరుహాననముల్ నిడువాలుఁజూపులుం
జిలిబిలిపల్కులుం దళుకుఁజెక్కులు కెంజిగురాకుమోవియుం

కులుకుమిటారిగుబ్బలును గొప్పపిఱుందులు లేఁతనవ్వులుం
గలయలరుక్మిణిం బొగడఁగాఁ దరమే పరమేష్ఠికేనియున్. 8

ఉ. సారము ముగ్దుఁబల్కు ఘనసారము నిద్దపుమేనితావి కా
సారము నాభిరంధ్రము విసారము తేటమిటారిచూపు శ్రీ
కారము కర్ణయుగ్మము చొకారము నవ్వుమొగంబు సట్పదా
కారము కొప్పు సన్మధువికారము మోవి విధూలలామకున్. 9

క. కనకంబే మెయిచన్నియ, కనకంబే ముక్కు విమలకమలేక్షణకున్
ఘనమే జఘనము మేచక, ఘనమే చకచకల నలరు కచ మంగనకున్. 10

క. లికుచంబులుగద జవరా,లికుచంబులు తేంట్లు పైఁదలికచంబులు తే
మకరంబులు కెందమ్ములు, మకరంబులు జంఘ లాహిమకరాననకున్. 11

తే. మంద మానడ సెన్నడుమంద మాన, భంబు కుచపాళి కనకకుంభంబుడంబు
చందనూమకుఁ దుల మోము చంద మామ,నోజతూపులు చూపులు రాజసుతకు. 12

సీ. తరుణేందుబింబంబుఁ దచ్చంద్రికాతతి నదలించునాననహాసములను
దంతికుంభంబులఁ దద్గమనంబుల నపహసించునురోజయానములను
దర్పకాశుగములఁ దచ్చరాసనములఁ బూని యోడించుదృగ్భ్రూయుగములఁ
దామరపువ్వులఁ దద్బిసశ్రేణులఁ బరిభవించుపదాంఘ్రిబాహువులను
తే. శరధివీచులఁ దన్మహాసైకతముల, గదుముఁబొదలువళిత్రయికటితటములఁ
జంపకంబులఁ దన్మృదుసౌరభముల, మొనయునాసాంగవాసనలను విధూటి. 13

క. ఆకామిని నుద్వాహం, బై కామునిఁగెల్చి చిరతరానందరసా
స్తోకగతిన్ విసియించుట, నాకాధికసౌఖ్యలీల నలరుట సుమ్మీ. 14

ఉ. మంచముకోటఁ దేనె యిడుమాడ్కిఁ దనంతనె తానె యిప్పు డా
చంచలనేత్ర నీఁదలఁచి సారయశుం డగుకుండినేశ్వరుం
డంచితలీలఁ గాంచనమయం బగుశోభనలేఖ యంపి పి
ల్పించినయప్పు డేటికివిలెన్ మతి జాగిఁక నంచు నెంచుచున్. 15

క. భృత్యులఁ దీర్పరు లైనయ, మాత్యులఁ గన్గొని ప్రమోదమతి నఖిలజన
స్తుత్యముగ మంగళోచిత, కృత్యము లొనరింపుఁ డనినఁ గేరుచు వారున్. 16

క. పరిపరివిధముల నమరన,గరిగరిమన్ మెఱయుపురి జగన్నుతగతి వా
విరి విరివిగ నలరఁగఁ జే, సిరి సిరి కిర వగుచుఁ గొత్తచెలువు దలిర్పన్. 17

తే. శిల్పకకశాదలేపకచిత్రకార, రజకమాలికకుంభకారకకువింద
చర్మకారకముఖ్యుల నరగఁ బిలిచి, వలయు నర్హ్యైప్రయోజనంబులు ఘటించి. 18

క. దివ్యము లగుకల్యాణ, ద్రవ్యములుం గూర్చి సమ్మదంబున నిఁకఁ గ
ర్తవ్యం బెయ్యది యనుటయు, భవ్యమతిం బోధిద లైనబంధువు లెల్లన్. 19

గీ. నెమ్మి యగుపెండ్లిలగ్నంబు నిర్ణయించి, కమ్మ వ్రాయించి యాభీష్మకక్షితీశు
భటునితోఁ గూర్చి మఱితమభటుని నొకని, నొనరఁ గుండిననగరికిఁ బనుపుటయును.

క. ఆభటు లిరువురు బలజి, ద్వైభవుఁ డగుకుండినేంద్రు దర్శించి వెసన్
శోభనపత్రిక యొసఁగఁ జి, రాభినవానందమందహాసాననుఁ డై. 21

క. మణికల్యాణాంచితభూ, షణము లనేకంబుగా నొసంగి నృపాగ్రా
మణి కల్యాణాంచితభా, షణములఁ జేదీశభటుని సంతసపఱిచెన్. 22

ఉ. అంతట వాని వీడ్కొలిపి యాప్తుల బాంధవకోటులన్ మహీ
కాంతులఁ బిల్వఁబంచి శుభకారణవస్తువులెల్లఁ గూర్చి వీ
డంతయు వింతమీఱఁగ రయంబ యలంకృతి సేయుఁ డంచు న
త్యంతకుతూహలం బలర నాజ్ఞ యొసంగినఁ బౌరు లందఱున్. 23

ఉ. గోడలనెల్లఁ జిత్తరువు గూరిచి నిద్దపుఁజందమామరా
మేడ లలంకరించి జిగి మీఱఁగఁ బల్లవహల్లకంబులం
గూడినరత్నతోరణపుఁగోటు లమర్చి బహిర్విహారపుం
జాడల వీథివీథులను జల్లిరి సారపటీరనీరముల్. 24

క. నిగనిగజిగిఁ బొగడఁగఁ దగు, పగడపుఁగంబములు నించి పఱపుదలిర్పం
సొగసుగ ముత్తెపుఁబందిరు, లగణితముగ నిల్పి రప్పు డాకస మొరయన్. 25

ఉ. రంగుగ మేలిబంగరు మెఱుంగుటరంగుల నంగనామణుల్
పొంగుచు రంగవల్లికలు ప్రోడతనంబుల వ్రాసి వాసి మీ
ఱంగ మృగీమదంబుఁగపురంబును సాంకవమున్ మెదించి యు
త్తుంగకపోతపాలికల దోర మెలర్పఁగ మెత్తి రత్తఱిన్. 26

తే. పురములోపల రత్నగోపురములెల్లఁ, గరము మెఱయ నలంకృతి సెఱి నొనర్చి
భూరిశోభాసమేతప్రభూతశాత, కుంభకుంభంబు లామీఁదఁ గుదురుపఱిచి. 27

క. నగరులలోపలఁ గపురము, నగరులధూపములుఁ బెట్టి యతిశయగతి న
న్నగరిపునగరికి సరియై, న్నఁగ నగణితలీలఁ జెలు వొనర్చిరి పురుసన్. 28

వ. అప్పు డప్పురవరంబు మరకతమాణిక్యవితతవిభావిభాసితోన్నతజాలకజాలకాంతర్ని
ష్క్రాంతాగరుధూపధూమశ్యామాభ్రభ్రమామితకామిత లీలాఖేలనలోలశాలానీల
కంఠానీకంబును, బ్రతినికేతనకేతననూతనవితానశతానర్ఘ్యమణినికాయకాయమాన
విరాజమానంబును, నవరత్నకీలితలాలితశోభాసమానభాసమానానూనమానవేశనివేశ
ద్వారాపార ప్రమోదపూరణకారణతోరణావలంబ బింబఫలశంకాంకురకరామలకమ
లరాగోపలచాపలభావభావన్మహోత్సుకశుకనికరంబును, ఘనఘనసారసారసారంగ
మదామోదకహిమోదక ధారావారాభిషిక్తసంసక్తముక్తాఫలచూర్ణకీర్ణనిరర్గళ రాజ
మార్గంబును, సభాభవనభువనాద్భుతకరారచిత రుచిరతరవ్యజరాజీవరాజన్మలసా

రంభ సంరంభ సమయసమర్యాదాకుంచిత కపటకంఠీరవ భైరవాకార విలోకనభీతభీత మాతంగవ్రాతంబును, ధాళధళ్యప్రభాపూరహీరశిలాబద్ధస్నిగ్ధకుడ్యాంతర్నిహితమహిత ముకురనికురుంబబింబితాభ్యర్ణస్వర్ణస్తంభోజ్జృంభమాణమాణిక్యఖచిత పాంచాలికాబాలికావదనేందుబింబచుంబనలాలస బాలిశయువజనభజనాభిరామంబును, ప్రభూతశాతకుంభకుంభరంభాస్తంభకుంభదృహద్ద్వారప్రదేశంబును, రంగత్కురంగమదాగరుచందన చంద్రాకలంక సంకుమదాదికామోదశాద మేదురవేదికాంగణదేహళీమోహనంబును, సురుచిరదరీకుహరాంతర నిరంతరనిద్రారత ఘోరతరేభాహితోత్థసన్నద్ధహేతుకకౌతుకప్రణాదితవిదితమురజదరఝర్ఝరపటుపటహకాహళభూరిభేరీభాంకారనినదంబును, సువాసినీకృతమంగళగానానురూపతానమాన సంధానకగోపురోపరిపరిస్ఫుటత్కనకఘటాంతర్న్యస్తప్రశస్తలీలారవిందనిష్యందమ్మరందపానానందితసుందరేందిందిరబృందామందమధురఝంకారంబును, నిరతభరతకళాకౌశలప్రణర్తితనర్తకీజనఘనస్వేదోదకాపనోదక్షమహోద్యాననానాసుగంధగంధిలసౌగంధికసారససౌరభ్యసరస సరసీతల శీతలమారుత చారుతరంబును, విలసితఫలకుసుమవిసరాపసర నైవేద్య సద్యోఘృతయుత పూపసూపాన్న ధూపదీప వాటీరపటీరాజన్నీరాజనపూజనాలంకృతదేవతాయతనంబును, హాటకతాటంకకంకణకింకిణీవలయ తులాకోటికోటీర హారకేయూర గళాభరణచరణ కటకోర్మికాంచకాంచీముఖనిఖిలవిభూషణాంబరమాల్యానులేపనప్రదీపిత సకల యువయువతీజనమనోహరంబును, బహువిధవర్ణోల్లిఖిత చిత్రలీలాతిరస్కృత తిరస్కరిణీజాతజాతరూపనిర్మిత నిర్మలహర్మ్యభిత్తికానిచయంబును, మకర నికరాహీన మీన తిమీన ఘులీ సుళీర దుర్ధర దర్దురోద్రేరగాంభఃకుంభికుంభీర నీరాధార పరిఖావిహరమాణ మానసౌకఃకోకాద్యఖిల ఖగకుల కలకలరావానుకూలతాల పరిమాణమానిత పూర్ణకుంభసంభారాతిమందయానానుకరచిరంటీమంజుమంజీరనినదంబును, పవనజవననిరాఘాట ఘోటకబంధురసింధురారోహణకోణకృపాణ బాణబాణాసనాద్యనేకాయుధాభ్యాసవాసవాసనాప్రవీణధరణీవరకుమారవర్గంబును, జతురచతురాగమపారగోర్వీసురభాసురాశీర్వాదనాదవేదనాదామోదకరంబునై త్రిదివంబునుంబోలె వివిధబుధప్రకరాకరంబై వైకుంఠపురంబునుంబోలె ననవరతలక్ష్మీనివాసంబై కైలాసస్థానంబునుంబోలె సర్వమంగళాలంకృతంబై సత్యలోకంబునుంబోలె నతులితశతానందంబై రసాతలంబునుంబోలె నవిరళకంచుకిసమంచితంబై యొప్పె నంత. 29

క. ఇత్తెఱఁగునఁ దనచెలి, కత్తె లెఱింగింప విని మొగంబున దైన్యం
బత్తుకొన నపుడు రుక్మిణి, చిత్తము దత్తఱము నొందఁ జిడిముడిపడుచున్. 30

తే. కటకటా రుక్మి యన్యాపకర్ముఁ డిపుడు, చేదిభూనాథునకుఁ బెండ్లి సేతు ననుచుఁ
బూని యున్నాఁడు వాని కీబుద్ధి మాన్పి, తవిలి శౌరికిఁ గూర్చువా రెవరుగలరు.

క. వినయవిహీనుం డగుచును, దనయానతి మీఱి తిరుగుతనయానుమతిం
బని యొనరింపఁగ దొరఁకొనె, జనకుండును వేఁదు రగుచుఁ జంచలబుద్ధిన్. 32

చ. చెఱకున బండు లుద్భవము సేయక బుద్ధివిహీనుఁ డై ఫలో
త్కరము ముసిండిచెట్టునకుఁ గల్గఁగఁజేయుచు నున్నకైవడిన్
హరిహర పాపజాతివిధి యావనమాలికిఁ గూర్ప నొల్ల కీ
పరమనికృష్టుఁ డైనశిశుపాలున కేక్రియఁ గూర్పఁ జూచెనో. 33

చ. సరసగుణాభిపూర్ణుఁ డగుశౌరిపదాంబుజసేవ సేయఁగా
మరిమరి గోరుచిత్త మిఁక మక్కువ నన్యులఁ జేరఁ గోరునే
నిరతశుభాకరామరధునీపృథునీరవిరాజదూర్మికా
పరిచితరాజహంస మొకపట్టున పచ్చికపట్టుఁ జేరునే. 34

క. హైమవతి కిపుడు నాపై, ప్రేమ మదిం గలిగనేని వెస నొనఁగూడున్
దామోదరసాంగత్యము, దామోదరసాభ్యుదయనిధానం బగుచున్. 35

సీ. కృష్ణమేఘ మురోజగిరిశృంగములమీఁద మెఱపు దీపింపఁగా మెలఁగు టెపుడు
మెలఁగి గంభీరవాగ్విలసితనిర్ఘోషములచేతఁ బలుమాఱుఁ జెలఁగు టెపుడు
చెలఁగి కృపారసోజ్జ్వలజలధారలు మరిమరి దఱుచుగాఁ గురియు టెపుడు
కురిసి మనఃక్షేత్రగురుతరతాపాగ్ని యుడుగ నిర్భరలీలఁ దడుపు టెపుడు
తే. తడిసి సంతతసౌఖ్యప్రదంబు లగుచు, నెందుకొని కామసస్యముల్ పండు టెపుడు
నిపుణమతి నూహయొనరింప నపుడుగాక, తొలఁగునే దైన్యమతియెల్ల దూరమగుచు.

ఉ. మారునిఁ గేరుచారుసుకుమారుని నందకుమారుని న్మనో
హారుని మానిమానసవిహారుని సన్మణిహారునిన్ రమా
ధారుని ఘోరశాత్రవవిదారుని శశ్వదుదారునిన్ సదా
చారుని భక్తరక్షణవిచారుని నేక్రియఁ జూడఁగల్గునో. 37

ఉ. ఎవ్వరి వేఁడుకొందు మది నెంతని మోహము నిల్పుకొందు నిం
కెవ్వరు పంకజాయతదళేక్షణుఁ దోడ్కొని తెచ్చి యాత్మలో
నెవ్వగ మాన్పఁ జాలుదురు నీలబలాహకవర్ణుఁ డెప్పు తా
నివ్వసుధేశ్వరాఘముల నెల్ల జయించి వరించు నన్ గృపన్. 38

సీ. వికసితవిశదారవిందబృందంబులు గిరిరాజసుత కొసంగినఫలంబు
కలితప్రభాపూరకర్పూరపారతుల్ శివవధూమణికి నిచ్చినఫలంబు
మధురతామోదితమధురసంబుల జగజ్జనని కర్పణ మొనర్చినఫలంబు
కమనీయకల్హారసుమదామములు చండికకుఁ గూర్చి యిడిననిక్కపుఫలంబు
తే. కొదవఁ బొదవక యిపు డొనఁగూడెనేని, నందనందనుఁ డతులితానందుఁ డగుచు
ననుఁ గృపాదృష్టి నీక్షించి నగుచు మధుర, భాషణంబులచేఁ గరస్పర్శ సేయు. 39

క. హరినీలోపలనిభుఁ డగు, హరి నీలోపలనె తెచ్చి యవనిపులెల్లం
బరిభవ మొందఁగ నాకుం, బరితోష మొనర్చుపుణ్యపురుఁ డెవ్వఁడొకో. 40

క. అని కజ్జలజలధారలు, కనుఁగవ దొరఁగఁగ దురంతఘనతరచింతా
వినమితముఖి యగుకాంతా, జనరత్నముఁ గాంచి యొక్కసఖి యిట్లనియెన్. 41

క. ఘనుఁ డగుభీష్మకజనపరు, తనయవు సతతప్రకాశితనయవు సిరులం
దనరినదానవు మానస, మున నిటు వగ పేటికమ్మ ముద్దులగుమ్మా. 42

తే. ఆనతీవమ్మ యిపుడె నీయాన తీఁ, బోణి కూరిమి మదిలోనఁ బూని వేగ
దానవారిని దెత్తు నీదానవారి, రాశినడుమను వెలయుద్వారకకు నరిగి. 43

ఉ. మేలు బలా బలానుజుఁడు మేటి సుమీ యబలా బలారియుం
జాలఁడు వానిపై ఖరులు సారమతి న్నుతిసేయ నట్టిగో
పాలకుమారుఁ గోరి శిశుపాలుని నొల్లక యున్నదాన విం
కేల మదిన్ విచార మిపు డీక్రియ చక్రి కెఱుంగఁ జేయుమా. 44

ఉ. ఓరమణీలలామ యిటు లూరక కోరికలూర సారెకుం
జేరుకొనంగ నేమిటికిఁ జెక్కు విధంబుల నీకు వేఁడు కా
తీరున నాచరించెదము తెల్పుము నిక్కము మీఱ మేము నీ
వారము గామె యేమి పగవారమె వేఱె మఱొండు నేర్తుమే. 45

క. వల నగునీకోరిక మా, వల నగుఁ గల నైనఁ జింత వలవదు మదిలోఁ
గల దెఱిఁగింపవె ముద్దులు, చిలుకఁగ మాతోడఁ బలికి చిలుకలకొలికీ. 46

క. నవలా నెఱ వగునీయభి, నవలావణ్యంబు తెఱఁగు నలినాక్షునకుం
జెవిసోఁకినంతమాత్రనె, తవిలి వెసన్ రాకయున్నె తత్పరమతి యై. 47

తే. సతతసత్యవ్రతునిగుణాన్వితుని మతిమ, హితునివిహితునిమీపురోహితునిసుతునిఁ
బనుపఁగదవమ్మ సరగ నోపసిడి బొమ్మ, తడ వొనర్పక యాజనార్దనునిఁ బిల్వ. 48

క. అనునెచ్చెలినునుఁబలుకులు, విని యచ్చెలి మదిఁ జెలంగి వెర వెఱుఁగఁగఁ జె
ప్పినఘనవినయాన్వితర, మ్మని తనదరి నునిచి మిగుల హర్షము వెలయన్. 49

ఉ. చంచలనేత్ర నీదునెఱజాణతనంబున మన్మనోరథం
బంచితవై ఖరిన్ సఫలమై పెనుపొందుఁగదా గదాగ్రజుం
గాంచినయంత మంచిమణికాంచనదివ్యవిభూషణంబు లి
ప్పించెద నీకు నే నెలమిఁ బెట్టెఁడు పెట్టెడు నింపు మీఱఁగన్. 50

క. నీమహిమకు సరివోల్పఁగ, నీమహి మఱి కలదె తెలుచు లేమిటి కిటు లో
రామరొ నీ విపు డనినథ, రామరు నిచ్చటికిఁ దెమ్ము హర్షం బెసఁగన్. 51

ఉ. నావుడుఁ జెల్మికత్తె నృపనందనకుం దనకూర్మి చూపుచుం
భావనచిత్తుఁ డై నిగమపారగుఁ డై వెలుఁగొందుచున్నభూ 52

దేవకుమారుఁ జేరి సారిదిక్ మధురోక్తులఁ దత్ప్రకార మెం
తో వెరవొప్పఁగాఁ దెలిపి తోడ్కొని ముందరఁ దెచ్చి నిల్పినన్. 52

క. జగతీసురసుతు శశిమణి, జగతిం గూర్చుండఁజేసి సవినయనిర్వాక
జగతిం బూజ లొసంగి త్రి, జగతీస్తుతసుందరాంగి చతురత ననియెన్. 53

చ. సరసిరుహాసనాన్వయనిశాకర నన్ గృప నాదరించి యి
త్తతి నుపకార మొక్కటి యుదంచితలీల నొనర్చి లోకభా
సుర మగుకీర్తిఁ జెంది సరసుల్ నుతిసేయఁ జెలంగు మర్విపై
నరయఁ బరోపకారవిమలాత్ములు గారె బుధేంద్రు లెప్పుడున్. 54

తే. విను ధరామర హరికి విద్వేషి యగుచుఁ, బాపమతి రుక్మి నను శిశుపాలుఁ డనెడు
పరమదౌర్భాగ్యునకు నేఁడు పరిణయంబొ,నర్పనూహించియున్నాఁడుదర్ప మెసఁగ.

క. ఈకుండినపతి శక్తుఁడు, గాకుండినవాఁడు వానిఁ గాదని హరియున్
రాకుండిన నిపు డతనికి, నీకుండినఁ గోర్కులెల్ల నె ట్లొనఁగూడున్. 56

ఉ. ఓవసుధాసుధాశనకులోత్తమ చిత్త మహర్నిశంబులున్
బావని యైనకృష్ణపదపంకరుహద్వయి సేవఁ గోరుచుం
గేవలకౌతుకస్ఫురణఁ గేరుచు నున్నది యెన్నిభంగులన్
నీ వెరుఁగించి యివ్విధము నేర్పున శౌరికి విన్నవింపవే. 57

క. భూసురనిరుపమగుణగణ, భాసురఘనరాజహంసపరిచితలీలా
వాసంబు గాక మానస, కాసారం బేక్రియం బ్రకాశత నొందున్. 58

చ. మెఱయుచు నీలవర్ణమున మీఱి నిరంతరచంద్రికాప్రభా
కరసముదంచితాంబరముఁ గప్పి గభీరతరప్రణాదభా
సురుఁ డగునట్టియాఘనుని సొంపుగఁ దోడ్కొని తెచ్చినప్పుడే
యిరవుగ భూరివృష్టిఁ గురియింతుఁ జుమీ ద్విజముఖ్య యర్థిలిన్. 59

క. పాత్రులు సుమిత్రామర, పాత్రులు నీకొసఁగుదాన నభిమతము కృపా
వీక్షణమునఁ గన్గొని నీ, వీక్షణమున ద్వారవతికి నేఁగుము విప్రా. 60

శా. నీకుం జెప్పెడిదేమి భూమిసుర యానీరేజపత్రాక్షుతో
నా కార్యంబు సమస్తముం దెలిపి యానందంబు గావించి య
స్తోకానేకపవాహవాహినులతోఁ దోడ్తెమ్ము పొమ్మంచుఁ దా
నేకాంతంబునఁ గొన్నిమాట లపుడే యేర్పాటుగాఁ దెల్పినన్. 61

క. విని బాడబకులతిలకుఁడు, ఘనతరపరితోషహృదయకమలుం డగుచున్
వనితామణిఁ గన్గొని యి, ట్లనియెన్ మృదువచనరచన లలరారంగన్. 62

క. లలనా సురుచిరతరలీ, లల నానృపుఁ దెత్తు వేయులాగులఁ దెలుపన్
వలెనా మదిఁ దలఁపఁగ నీ, వలె నా కిఁక నాప్తులైనవారలు గలరే. 63

క. అరుదెంచును రే పవ్విభుఁ, డరుదెంచినఁ గాంచి మోదమందెదవు సుమీ
హరికరులఁ దఱుముకరణిరొ, హరికరులం దఱుము జెల్ల హరిణాంకముఖీ. 64

ఉ. మానిని యేవిచారమును మాని నిరంతరకౌతుకంబులో
నాని చెలంగుచుండుము జనార్దనుఁ డానరనాథయూథముల్
భూనుతవిక్రమం బలరఁ బోవఁగఁ దోలి నినున్ వరించు నం
చానలినాక్షికిం దెలిపి యావతిఁ గైకొని సాదరంబుగన్. 65

తే. రామకార్యంబు మదిఁ బూని రభసవృత్తి, దనర నరిగినయామరుత్తనయుపోల్కి
రామకార్యంబు మదిఁ బూని రభసవృత్తి, దనర నరిగెను భూమరుత్తనయుఁ డంత.

క. మనుజాధిపసుత యివ్విధ, మున దామోదరునిఁ బిల్వ భూసురవర్యుం
బనిచియును నమ్మఁజాలక, ఘనతరచింతాభరంబు గడలుకొనంగన్. 67

క. యెద దిగులు గదిరి మిగులన్, వదనాంభోరుహము వంచి వదలనికోర్కుల్
గుదిగొన నునుఁ జెక్కునఁ గే, ల్గదియించి విరించి నెంచి కళవళ మొదవన్. 68

తే. కనుఁగొనలవల్ల వెడలెడుకజ్జలంబు, కఱము లొయ్యన లేఁజెక్కుఁగవకు జాఱ
వేఁడినిట్టూర్పుఁ దెమ్మెరల్ వృద్ధిఁబొఱ, నుసురసురటంచుఁ గృశియించుచున్నఁ జూచి.

ఉ. కంపిలిగుంపులై చెలిమికత్తియ లుత్తలి బిత్తరిన్ విమ
ర్శింపను గార్య మెద్దియును జేయఁగ నేరక చెంగటం బ్రవ
ర్తింపఁగఁ గొంతసేపునకుఁ దెల్వి వహించి నృపాలపుత్త్రి బ
ల్గెంపు మెఱుంగువాతెఱ చలింపఁగ వారలతోడ నిట్లనున్. 70

సీ. చెలులార భూసురశ్రేష్ఠుఁ డాద్వారక కేరీతి నరవడిఁ జేరఁగలఁడు
చేరి యన్యులు ప్రవేశింపఁ జెల్లనిరాజశుద్ధాంత మేలీలఁ జొరఁగఁగలఁడు
చొచ్చి యచ్చట దివ్యశోభానిరూఢిఁ గ్రీడించునచ్యుతు నెట్లు కాంచఁగలఁడు
కాంచి వంచనలేక గమలనాభునకు నా తెఱఁగెల్ల నెబ్బంగిఁ దెలుపఁగలఁడు

తే. తెలుపఁగా విని విభుఁడు మదిం జెలంగి, యెవ్విధంబున నవ్వరియింపఁగోరుఁ
గోరి యేక్రియ నెగ్గించుకొనక వచ్చు, వచ్చి యేగతి నిమ్మహీవరులఁ గెలుచు. 71

చ. గెలుచుట దుస్తరంబు పరికింపఁగ నంబుజనాభి యాగతిం
జలము వహించె నింతుకయు శాంకరికిం గృపఁ గల్గదయ్యె ని
మ్ముల నొనరించుదేవగురుపూజలు నిర్మలదానధర్మముల్
ఫల మిడఁ జాలవయ్యె మదిఁ బాయదు కూర్మి యిఁకేమి సేయుదున్. 72

శా. రాజీవేక్షణుఁ డేపుతో నిచటికిన్ రాకున్న గర్వాంధుఁడై
రాజశ్రేణులఁ గూడి చేదిపతి సంరంభంబుతోఁ జేరి వి
భ్రాజల్లీలల నవ్వరించినపుడే పంతంబు చేకూరి యా
వ్యాజస్వాంతుఁడు రుక్మి యుబ్బుఁగద రే యత్యంతసంతుష్టుఁడై. 73

తే. ఎన్నఁ డావెన్నఁ డాదరం బెసఁగఁ జూచు, నెన్నఁ డీరుక్మిపంతంబులెల్ల నణఁగు
ఖిన్నుఁడై చేదిజగతీశుఁ డెన్నఁ డుఱుకు, నిష్టభోగానుభవసిద్ధి యెన్నఁ డొదవు.

వ. అని పలికి కలికి తనమనంబున. 75

ఉ.చిక్కనిగుబ్బచన్ను లెదఁ జేర్చి కవుంగిట బిగ్గఁ గూర్చి లేఁ
జెక్కులము ద్దొసంగి తమిచేఁ గళలంటినఁ బొంగి నెమ్మదిన్
జొక్కి సుధాధరంబు చవి చూపి గళధ్వను లుప్పతిల్లఁ బె
న్మక్కువ నవ్విభుం గలసి మారునికేలిఁ జెలంగు టెన్నఁడో. 76

క. ఎగ్గించుక నే నతనిన్, సిగ్గున డగ్గఱకయున్నఁ జెలువుఁడు తమిచే
దిగ్గునఁ గైకొని కౌఁగిట, బిగ్గరఁ గదియించి రతులఁ బెనఁచుట యెప్పుడో. 77

ఉ.నిచ్చలు విచ్చల న్విడిని నిద్దపుటద్దపుగుంపుసొంపుగా
గ్రుచ్చినపచ్చమానికపుగోడలనీడలు గాంచి యిచ్చలన్
మెచ్చుచు నచ్చము త్తియపు మేడల గొజ్జఁగిపువ్వుసెజ్జపై
మచ్చిక నచ్యుతుం గదిసి మన్మథలీలలఁ గేరు టెన్నఁడో. 78

క. అకటా శకటాసురహరుఁ, డొకటం బ్రకటానురాగ మొదవఁగఁ గారు
ణ్యకటాక్షంబునఁ గోరిక, వికటము గావింప కెపుడు వీక్షించునొకో. 79

తే. అనుచు మోహాతిరేకంబు పెనఁగొనంగ, నాత్మలోపల నూహించి యన్న సేయు
పనికిఁ గోర్కిదించి మఱియు నిబ్బరపుటార్తి,మానసమునందు నంటి యామచ్చెకంటి.

ఉ.కట్టదుపట్టుపుట్టములు కాంచదు కాంచనకాంచికాదులన్
బెట్టదు కొప్పువిప్పుగను బెంచదు కొంచెపుటంచబోదలన్
ముట్టదు వీణెపాణులను ముద్దుఁజెలుల్ దరిఁ జేరఁ గేరి చే
పట్టదు పట్టెఁడన్న మొకపట్టున నైన భుజింప డింపుగన్. 81

క. పాడదు మృదుగానము తమి, నాడదు నెచ్చెలులఁ గూడి యార్తులఁ గృపతోఁ
జూడదు హృదయాంతరమున, వీడదు చింతాభరంబు వెలఁదుక యెపుడున్. 82

ఆ. కురులు తురుముదిద్ది విరులు నింపదు కుచ, గిరుల సురులఁగొన్న సరులు విప్ప
దలర జలకమాడ దద్దంబుఁ గన్గొని, తిలక మిడదు నిటలఫలకమునను. 83

తే. పసను బొంగారుబంగారుపళ్లెరమున, పసిరసాన్నంబు లిడి దాది రమ్మటన్న
మసలుచును జేరి యొసుఁగని బిసరుహాక్షి, కసరి కసిగాటులుగ నెస మెసఁగి లేచు.84

ఉ. చెంతలఁ జేరి యూడిగపుఁజేడియ లాకుమణుంగు లిచ్చినం
గాంత పరాకు మీఱ నవి గైకొని వేనలి నుంచు మంచిసే
మంతు లొసంగినం గుసుమమంజులగాత్రి విడెంబు సేయు నిం
కంతని తెల్ప శక్యము నవేందునిభాస్యమనోవిక

మ. తలయూఁచున్ గమదోయి మూయుఁ దనలోఁ దా నవ్వుచుం బిల్వకే
పులకింపం జెక్కునఁ జెయ్యి సేర్చు సఖులం బ్రార్థించు నిట్టూర్పుగా
డ్పులు నించున్ బయ లాలకించు విధిఁ దిట్టున్ గట్టురాపట్టికిన్
బలుచందంబుల మ్రొక్కుఁ జొక్కు హరిపై భావంబు రంజిల్లఁగన్. 86

సీ. కరిరాజయాన భాసురశీతకరమూతశరవాతిపోతవై ఖరుల పలుకు
ముకురాభవదన హంసకిశోరపికకీరనికరారవముల కేవకుఁ దలంకు
ఘనశాబ్జనయన యానపపానవగానరవనూనమాలికాప్రతతిఁ దెగడు
తరుణీలలామ నూపురజాలవరచేలహారనీలమణిభూషణాదు లిడదు .

తే. కలికి ఘనసారహిమపూరగంధసార, సారసారంగనాభికాసాంకవాది
మేదురామోదశాదంబు మేనఁ బూని, యలఁద నొల్లదు సంతాప మతిశయిల్ల. 87

తే. కలఁగు జలఁగును మాధవాగమనలీల, ద్విజముఖంబునఁ దేటగాఁ దెలుపుటకును
దొలఁగు మెలఁగును విధుసెమ్మితోడఁ జ్యాడఁ, దమిని బలుమాఱు నమ్మదదంతియాన.

తే. అలికిఁ జులుకిత మగుకరువలికిఁ గులికి, ములికిగము లేయుమరునియంకిలికిఁ దొగల
చెలికిఁ గలకంఠములహాళాహళికిఁ గనరు, చిలుకుచిలుకలపలుకుల కులికి కలికి. 89

సీ. అందమా నీకు మిళిందమా శారికాబృందమా పున్నమచందమామ
వైరమా నీకు మయూరమా చంద్రికాసారమా శౌరికుమారమార
పంతమా నీకు లతాంతమా కీరశకుంతమా కూరిరవసంత మదిని
మేలమా నీకు మరాళమా కోకిలజాలమా మందవాతూల మఱియుఁ

తే. గేరి యీరీతి నీతి పోఁ గోరి మీఱి, దారి తొలఁగి మెలంగుట తగవు గాదు
వాదురాఁగద్దు మీకిటుల్ పద్దటంచు, నెంచుఁ జలియించుఁ గొంచు నమ్మించుబోఁడి.

సీ. జున్ముని నెమ్మోముఁ దమ్మి నిమ్ముగఁ గ్రమ్మి రెమ్మితోఁ ద్రిమ్మరుతుమ్మెదలకుఁ
గమ్మనికపురంపుదిమ్మెలఁ గలదుమారమ్ముచిమ్మెడుకమ్మతెమ్మెరలకు
హుమ్మనిక్రమ్మర దొమ్మిఁ జిమ్మిలిరేఁగి నెమ్మదిఁ గూయుపికమ్ములకును
గుమ్మనివీణె లొక్కుమ్మడి మ్రోయ రాకొమ్మలు సేయుగానమ్ములకును

తే. దాలి మంతంతకును పీడి తూలి జాలి, బాలికామణి సోలి విరాలిఁ దేలి
మే లిడఁగఁ జాలి తనపాలియేలికైన, శూలి గారాపుటిల్లాలి నోలిఁ బొగడు. 91

తే. ఇత్తెఱంగునఁ దత్తఱం బెత్తి చిత్త, వృత్తి పురుషోత్తమునిమీఁద హత్తుకొల్పి
బత్తి దనరెడిబిత్తఱి నత్తఱిని మృ, దూత్తరంబులఁ జెలికత్తె లొత్తి యనిరి. 92

క. మగువా హరి యిఁక నీసా, మ్మగు వానికి నీవుఁ బెండ్లి యగు నిటు నగవం
దగవా జగములు పొగడం, దగ వాసవవైభవమునఁ దనరుదు వెపుడున్. 93

తే. విందుమహిమాన్యుఁడైనగోవిందుమహిమ, గణనయిడఁజాలఁడటచుట్టుకైదువయును
దరముఁ గరమునఁ బూని పోఁదఱముఁ గరము, సమరతలమున నరిసమూహముల నెల్ల.

ఉ. ఇంతిరో యింతచింత మది నేటికి నేఁటికిఁ జూడు శౌరి కే
పెంతయు సంతసం బలర నెల్లజనుల్ వినుతింప మేదినీ
కాంతులఁ బాఱఁదోలి నినుఁ గైకొనుఁ గైకొని యోడి ఖిన్నులై
పంతము వీడి రుక్మి శిశుపాలజరాసుతు లిండ్లు దూఱఁగన్. 95

క. మోహావేశంబున నటు, లాహా యాహారి ముడిగి హాహా యనుచున్
నీహారకరముఖీ ఘన, సాహసవృత్తి న్మెలంగఁ జూడరె నీకున్. 96

చ. అలరెడురాజనందనుల నాత్మగతంబునఁ గోరి కేరి మున్
వలచినవారు లేరొ యిటువంటివి గంటిమె యెందునైన నీ
వలన బళా బళా తెలిసి వచ్చెను వింత లోకింత యిప్పు డో
కులుకుమిటారిచిత్తమునఁ గోపముఁ గల్గినఁ గగ్గని మ్మిఁకన్. 97

క. చీటికిమాటికి నేటికి, సాటికిఁ బోటిలెడుతోడిసకియలపైఁ గో
పాటోపము చూపెదవు వ,ధూటీ యిటుదగునె యెంతదొరతన మైనన్. 98

ఉ. వంచనతోడ నూడిగపువారిజగంధులు చేరి సేవగా
వించఁ గణంగినం బరిభవించి సహించుచు ముందు పొందుగాఁ
బెంచినరాజహంసశుకబృందములన్ బెదరించె దేటికో
చంచలనేత్ర నీవలపుచందము లెంచఁగఁ జిత్ర మెయ్యెడన్. 99

ఉ. నాన వహింప కిట్లు దగునా నవసూనశరానలార్తి లో
నానఁగ మానరానితమి నానగధారిఁ దలంచి చెల్లఁబో
దీనగతిం గృశింప వెలఁదీ నగరే నగరి న్మతి న్మతిన్
మానినులెల్ల నెంచుకొనుమా నిను మాటికిఁ బల్కు నేటికిన్. 100

సీ. జలకంబు లాడనిచులుకఁదనం బేమి గంధంబు పూయనిచంద మేమి
తొడవులు దొడుగనియుడుగనిచల మేమి తిలకంబు దిద్దనికలఁక యేమి
ముకురంబుఁ జూడనివికలభావం బేమి విరిసరుల్ దాల్పనివిరుస యేమి
పెన్నెఱుల్ దువ్వనివిన్నఁదనం బేమి యాహార మొల్లనియూహ యేమి
తే. రామ యీరీతి వర్తింపరాదు నీదు, కోర్కె లేడేఱు నందునికొడుకు రేపె
యేపుతోఁ జెలి నివ్వరియించు నిందు, కైన మదిలోన సంశయం బందవలదు. 101

చ. సొలయక కూడి వేడుకల శోభిలి జాబిలిరాలమేడలోఁ
దళుకుఁబసిండిజీనిపనితల్పముపై వసియించి నీవునుం
జెలువుఁడు సారసారెకును జిత్రవిలాసములన్ మెలంగుచోఁ
దలఁతువొ లేదొ మ మ్మపుడు తామరసాక్షి నిజంబుఁ దెల్పుమా. 102

క. అని యనుఁగుఁజెలులు పలికిన, విని వనరుహనయన వినయవినమితముఖి యై
ఘనతరలజ్జాభరమునఁ, దనమది నూఱడిలి యుండె దమి నిగుడంగన్. 103

క. అంత వసంత మనంతల, తాంతనితాంతాళిపికశుకాదికకుంతా
క్రాంతవనాంతరమై జగ, మంతయు సంతసిల నలరె నభినవలీలన్. 104

సీ. ఘనసారకేతకీవనసారవిందాదివనసారసౌరభ్యవాసితంబు
సురసాలతులితామితరసాలఫలలోలసరసాలపనశీలవరశుకంబు
సుమనోరసాస్వాదనమనోరథాత్యశుగమనోరరీకృతభ్రమరకంబు
సుకరావయవచారుపికరావహృతపాంథనికరావలేపాత్మనిశ్చలంబు

తే. మదనకదనక్రియార్హాలమప్రసూన, మంజరీమంజుమాధవీకుంజపుంజ
సంజవనరంజితాఖండకంజజాండ, మండలంబు వసంతాగమంబు దనరె. 105

క. పెళపెళలాడుకారా, కులు జలజల డులిచి చింతకొమరు దలిర్పన్
మిలమిలలాడుకెంజివు, రులతోఁ బొలుపార భూమిరుహనివహంబుల్. 106

చ. సరసగతిం జిగిర్చనవిశాలరసాలలతావితానముల్
మెఱసె వసంతుఁ డాదరము మీఱ వనేంధిరఁ బెండ్లి యాటకున్
సురుచిరలీలఁ జేరు ననుచున్ సమయాఖిలకార్యదక్షుఁ డ
త్తఱి నలరింపఁ జేయు వితతం బగుకెంజిగిమేలుకట్లనన్. 107

తే. దట్టముగఁ బూచి శాల్మలీతరువు లమరె, విరహిణుల నేఁచ వాహ్యాళివెడలఁదలఁచి
యలరఁ జేసినధాతురాగారుణితము, లగుమనోజునిమదపుటేనుఁగు లనంగ. 108

తే. వనరమామాఘవోద్వాహవైభవమున, కింపుఁ దళుకొత్తఁ గ్రొత్తఁగా నేర్చి యిడిన
మేలితెలిముత్తియపుసేసఁబ్రా లనంగ, మొనసి యున్నట్టె జిగి మల్లెమొగ్గ లమరె.

క. వన లెత్తినకింశుకములు, దనరన్ మాధవుఁడు వలపు దళుకొత్తంగా
వనలక్ష్మికిఁ గానుక లి,చ్చిన నునుఁగెంజాయవట్టు చీర లనంగన్. 110

తే రమణఁ బున్నాగమహిళలు సుమకదంబ, లీలలఁ జెలంగఁ బొంగి యవ్వేళ యందుఁ
బుష్పవతి యయ్యె మిగులు నేపునఁ గుమారి, విటపపరిరంభివృత్తిచే వెలసె గణిక.

క. చిగురాకు మెక్కి మిక్కిలి, పొగరెక్కి రసాలసాలములపైఁ బికముల్
తగ నిక్కి చొక్కి పాంథుల, కగణితముగ గుండె జల్లురన వడిఁ గూసెన్. 112

క. ఎక్కడఁ జూచిన శారిక, లెక్కడఁ జూచినఁ బికంబు లెడ మింతయు లే
కెక్కడఁ జూచినఁ దుమ్మెద, లెక్కడఁ జూచినను కంబు లిలఁ జెలరేఁగన్. 113

సీ. సుందరశుకరాజవందిబృందంబులు కిలకంఠవరకంఠకాహళములు
వికచదిరీటప్రవిమలాతపత్రముల్ సహకారమంజరీచామరములు
లాలితాశ్వత్థపల్లవకేతనంబులు మత్తషట్పదగాయకోత్తములును
భవ్యప్రసవకుంజపటకుటీరంబులు సంఫుల్లచంపకస్వర్ణరథము

తే లతులతరకేతకీదళోగ్రాయుధములు, నలర బలయుతుఁడై మనోజావనీశుఁ
డేపుతోఁ బాంధవితతుల నేఁచఁ బూని, వర్ష మిగురొత్త నపుడు వాహ్యాళి వెడలె.

సీ. ప్రకటపాలాశకోరకనఖక్షతయును గలరవాంచితరుతగళరవయును
సమదమిళిందనిస్వానసీత్కారయు నవనీపతత్పుష్పహారమణియుఁ
కీరశారీరవకింకిణీనినదయు శుంభల్లతాపరిరంభణయును
బరభృతసందష్టపల్లవాధరయును గళదురుమకరందఘర్మకణయుఁ
తే. బరిమళానిలనిశ్వాసభాసురయును, వితతఘనసారచూర్ణభావితయు నగుచు
నలరి వనలక్ష్మి మాధవు నతులగతులఁ, గూడి క్రీడించె వేడుకతోడ నపుడు 115

వ. మఱియునుం జూఱుకు గలతురంగంబులం బఱపిన గొరగొరం బరువులిడుచాడ్పున ధరణీపరాగంబు నభంబున కెగయ విసవిసవిసను సుడిగాడ్పులును, గాడ్పులనలనం జలించుచు బెడిదంపుటంపు గుంపుసొంపున బెం హలరి జలజూరాలు కారాకుతండంబులును, గారాకుతండంబులెల్ల దుల్లిన పెల్లున మొల్లంబుగఁ గవచంబులు దొడిగి యుడుగని చలంబునఁ గయ్యానకుఁ గాలు ద్రవ్వుచు నిల్చిన బిరుదురాహుత్తుల పగిది నిగురుజొంపంబుల నలరుమహీరుహంబులును, మహీరుహాగ్రంబు లెక్కి యెక్కసంబుగఁ గెంజివురులు మెక్కి చొక్కి పొగరెక్కి నిక్కి చిక్కక యొక్కుమ్మడిం బరుల వెన్నాడి నిలు నిలు పోకు పోకు మని తాఁకం గూఁక లిడు వీరభటుల యట్టుల కో యని కూయుపికనికరంబులును, పికనికరంబులకుఁ దోడుగఁ గూడి ధీరు లగుసజీరుల బిరుదులు పొగడు వందిబృందంబులచందంబున నందంబుగఁ బల్కు శుకంబులును, శుకముఖోపమానముకుళాభిరామంబులై భీమంబుగ నెదిరి పిఱుతివియక కఱకుటడిదంబులు వెఱికి యుఱికి నఱకులాడి యచ్చంపుపచ్చిగాయంబులతో నలరు శూరులతీరునం గేరు పలాశంబులును, పలాశభూతభేతాళనిచయంబులకుఁ బ్రియంబు లగు మాంసఖండంబుల లాగునఁ బ్రోగులై రాలుశాల్మలీకుసుమంబులును, కుసుమరసపానోన్మాదంబున మోదంబున మీఁదికి నురవడి నెగయుచు మరునిమౌర్వీనాదంబులవిధంబున ఝుంకారంబులు సేయు మధుకరంబులును, మధుకరంబు లాస్వాదంబు లొనరించుతఱిం గ్రిందికిం జిందిరక్తప్రవాహంబులపోలికం జాలువాఱు పూఁదేనెటేఱులును, దేనెటేఱులయొరపు మకరందధారలం బదనెక్కి మస్తిష్కపంకంబుల పొంకంబున నొప్పు పుప్పొడిదుప్పలును, మెఱుఁగుటరిగల గరిమ వెలుంగు గురివింద విరిగుత్తులును, గేతనంబులరీతిఁ బొదలు చలదళపల్లవంబులును, వాఁడిబల్లెంబుల పోఁడిమిం జెన్నారు గేలకీదళంబులును, దంతపంక్తులలీలం గ్రాలు మల్లికాప్రసవంబులును, విమలాతపత్రమౌక్తికంబులభాతి దుల్లు శిరీషకుసుమంబులును, చామరంబులకై వడిం బడు రసాల మంజరులును, నాసలమాడ్కిం దెగి జాఱు చంపకంబులును, మస్తకస్తోమంబుల వడువున నెడతెగక పుడమిం బడు కపిత్థంబులును, ముండెంబుల తెఱంగునం బొరలాడు పనసఫలంబులుం గల్గి ఘోరరణరంగంబు నధిగమించుచు, వేశవాటియుంబోలె నపరిమిత పల్లవసల్లలితంబై, త్రిదివంబునుంబోలె నమితసుమనోవిరాజితంబై, తూణీరంబునుంబోలె

సాంద్రశిలీముఖోపేతంబై, వితరణి నృపసభాభవనంబునుంబోలె ద్విజగణపరివృతం
బై, సరోవరంబునుంబోలెఁ గువలయామోదకరంబు నై యొప్పె నప్పుడు. 116

తే. రుక్మిణీకన్యమదిని నిరూఢమైన, విరహతాపభరంబున వేఁగి వేఁగి
యౌర్వజాలక కృశియించుచుండి యొండు, వేఱఁగు భావింపనేరక దిగులు పూని.

ఉ. పట్టెలఁ బేతు లానుకొని పానుపు మెల్లనె డిగ్గి పాదుకల్
మెట్టక చేలచెంగు దగ మేలుముసుంగిడి కీరశారికల్
చుట్టును రాఁగఁ బోఁ దలుముచుం జెలికత్తియలన్ మొఱింగి యి
ట్టట్టును నల్దిశల్ గనుచు హా యనుచున్ వలపేనిఁ దిట్టుచున్. 118

ఉ. వేసవి జాలి నూనశరవేదన మీఱ శ్రమాంబుబిందువుల్
మేనను జాలువాఱ మఱి మిక్కిలి గోరిక లూరఁ జేరి తేం
ట్లానవపద్మగంధమున కర్మిలిఁ జేర మరాళయానయై
కానునఁ జేయి పూని రమకంబునఁ బాదయుగంబు దొట్రిలన్. 119

చ. అనిమిషరాజనీలలలితాలకతాళికపువ్వుఁదోఁటకుం
జని నునుపోఁకబోదియలచాయలకప్రపుదిన్నెలన్ వినూ
తనలవలీలతావలులతావులపూఁబొదరిండ్ల లోన నిం
పెనయఁగఁ గొంతసేపు మది కేమియుఁ దోఁచక సంచరించుచున్. 120

సీ. అడుగుఁ గమ్మపుప్పొడి చుఱుక్కన నాట గండుఁగోయిలరొద గుండె లదర
మోముఁదమ్మిని దేఁటిమూఁక జుమ్మను మూఁగఁ గన్నులఁ గపురంబు గప్పుకొనఁగ
నుడుగనిబలుగాడ్పు వడుఁ నెమ్మెయి గంద చిలుకపల్కులు బెట్టు చెవుడుపఱుప
మరునితూపులమాడ్కి విరులు పైపై రాల విలసితమోదముల్ వెగటుచూపఁ

తే. దగిలి యచ్చోట నిలువంగఁ దరముగాక, బెగడి దిగులున వేవేగ మగిడి చెలులఁ
దెగడిపచ్చినఘల మిటుల్ వెగడె నంచుఁ, జంచలించుచు నృపతనూజాత యప్పుడు.

తే. చెలువ చెంగల్వకొలఁకులకెలన వలపు, గులుకుపూఁదేనెసోనలు చిలుకుచున్న
తలిరుఁబొంపంపులేమావితరులనడుమ, మేలికపురంపుఁదిన్నెపై మేనువేర్చి. 122

ఆ. ఏమి సేయుదాన నిఁకఁ జలింపక పిక, ప్రతతి గూయఁదొణఁగె రామరామ
పురుని చేతివిల్లు హరహర ఘనమయ్యె, శ్వసనుఁ డేఁచఁదొణఁగెఁ జక్రధరుఁడ.

క. అలికీరశారికాదులు, చెలిమి యొకింతైన మదిని జేర్పక యకటా
చెల్లఁగ గొడసేయఁదొణఁగెను, బలుమఱు నిపు డంచుఁ దెగడి పలికెన్ దానిన్.

క. చలమా నీ కిటు మధుకర, కులమా వలమానకీరకోకిలశారీ
బలమా తలమా మలయా, నిలమా మము నేఁచుటేమి నీకున్ ఫలమా. 125

క. పదమానసీక ధృతిసం, పద మానుపఁ దలఁచి నీదుపద మాపదకా
స్పద మానటుపాడెద్దుప, ట్పదమా పదమా సువర్ణపదమార్గమునన్. 126

శా. తాపోద్రేక మొనర్పకున్న నిజవిద్యాభంగమా భృంగమా
కోపాటోపముఁ జూపి యేఁచెదవు నీకున్ వైరమా కీరమా
పాపం బెన్నక సాధుకోటి నలయింపం గోరికా శారికా
కాపట్యం బిఁక మాను మన్యభృతమా కాదంబసంఘాతమా. 127

తే. అనుచుఁ దనమట్టుఁ గ్రమ్మి గయ్యాళితనము, లలరఁ జెలరేఁగికడుహాహాహాళి యొనర్చు
చెఱకువిలుకానిబలములఁ దఱిమిపలికి, కలికి మదిలోన వగల నాక్రాంత యగుచు.

చ. ఉసు రసు రంచు వేసరిలు నూరుపుగాడ్పుల నించు నూరకే
కసరుకొనున్ దిశల్ వెదకుఁ గన్గవమూయు విధిం దలంచు సా
రసదళనేత్రుఁ డెన్నఁడు తిరంబుగఁ గాంచెద నంచు నెంచు వె
క్కస మగుమన్మథానలశిఖావిసరంబులఁ గ్రాఁగి లోఁగుచున్. 129

తే. మఱియు గుఱిలేని విరహార్తిఁ బొరలుచుండి, యంబురుహపత్రనేత్రు డెందంబునందు
సకలసంతాపశాంతిహేతుక మటంచు, హరిపదధ్యానలాలస యగుచుఁ బలికె. 130

ఉ. గోపవధూకుచప్రచురకుంకుమసంకుమదాదికాధికో
ద్దీపితముల్ నవీనతరదీధితిజాలవిశాలరత్నసం
స్థాపితహేమనూపురవితానఝణంఝణరాగశోభన
ప్రాపకముల్ ముకుందమృదుపాదసరోరుహముల్ దలంచెదన్. 131

చ. అరుదుగ రాధికాకిసలయాధరఁ గూడి కళిందనందనీ
పరిసరమంజుకుంజగృహభాసురపల్లవతల్పకల్పిత
స్మరసరసక్రియావిహితచాతురిఁ గేరడుపల్లవీమనో
హరునివిలాసవైఖరు లహర్నిశమున్ బ్రణుతింతు వేడుకన్. 132

సీ. నవమోహనాకారు నతజనమందారు తరలముక్తాహారు దురితదూరు
సౌవర్ణమయవాసుఁ జంద్రికానిభహాసుఁ గరుణారసోల్లాసు ఘనవిలాసు
ముఖకాంతివిజితేందు మునిమనోబ్జమిళిందు సూరిజనానందు సుగుణబృందు
వికచసారసనేత్రు సకలలోకపవిత్రు సతతసజ్జనమిత్రు నుతచరిత్రు

తే. నరితమోహాంసుఁ గేకిపింఛావతంసు, హరిమణిశ్యాము వనమాలికాభిరాము
నసురకులభంగు గోపకన్యాభుజంగు, మహితబృందావననిశాంతు మదిఁ దలంతు.

మ. తలకుంబంగరుబొంగరా లనుచు నాత్మం బొంగి కెంగేలలేఁ
గలుకుం బ్రాయపుగొల్లగుబ్బెతలచన్గుబ్బల్ బిగంబట్టి కెం
దలిరుం గైదువుజోదుకేళికిఁ బ్రయత్నం బింపుతోఁ జేయుచుం
బలుచందంబులఁ గేరుచెల్వుని మదిన్ భావింతు నత్యంతమున్. 134

క. కుందనపుటందె లడుగుల, నందంబుగ ఘల్లుఘల్లు రని మ్రోయఁ గడున్
నందయశోదలముందరఁ, జిందులుద్రొక్కెడుమహాత్ముచెలువు నుతింతున్. 135

చ. తన కన దైనబాలకులఁ దార్చక మెల్లనె గొల్లయిండ్లకుం
జని పెనువెన్నముద్దలు మెసంగుచుఁ జొంగుచు జున్ను మీఁగడల్
దినుచు విశుద్ధదుగ్ధపరిదిగ్ధకళేబరుఁడై వెలుంగువె
న్నుని నవమోహనాకృతి మనోరథసిద్ధి యొనర్చుఁ గావుతన్. 136

ఉ. వల్లవపల్లవాధరలవారితమోహనిబద్ధబుద్ధిఁ ద
న్వల్లభుఁ గాఁగఁ గోరుచు భవానికిఁ బూజ లొసంగి నీటిలోఁ
బెల్లుగఁ జల్లులాడ దరిఁ బెట్టినపల్వలు ముచ్చిలించి సి
గ్గెల్లను గొల్లలాడినరతీశగురున్ మదిఁ బాదుకొల్పెదన్. 137

క. బుద్ధు లెఱుంగక తిరిగెడు, గద్దరి యని తల్లి ఱోలఁ గట్టినఁ గినుకన్
మద్దులఁ దద్దయుఁ గూల్చిన, ముద్దులగోపాలబాలమూర్తిఁ దలంతున్. 138

చ. పదముల నందియల్ మొరయ బల్జిగి బంగరురావిరేక నె
న్నుదుట నటింప మేలిమొలనూలున గంటలు గల్లనంగ నం
గదములు రత్నహారములు కంకణముల్ మణికుండలంబులున్
బొదలఁగ గొల్లగీములను బూని చరించువిభున్ భజించెదన్. 139

తే. అని తలఁచుచుండె నని సూతుఁ డఖిలమౌనులకు నెఱింగించినట్టు లాశుకుఁడు భరత
కులవరేణ్యున కెఱిఁగింప నెలమి నలరి, యవలికథయెల్ల వినఁగోరి యడుగుటయును.

చ. దురితలతాలవిత్ర శశితోయజమిత్ర కృశానునేత్ర సుం
దరతరగాత్ర సంతతబుధస్తుతిపాత్ర తుషారభూమిభృ
ద్వరతనయాకళత్ర నిజదాసజనావనసూత్ర యక్షకి
న్నరనరసిద్ధసాధ్యసురవందితచిత్రచరిత్రవైభవా. 141

పంచచామరము. హరా ధరామరాదరా మురాసురాహితస్ఫుర
చ్ఛరా పరాత్పరా ధరాత్మజామనోహరా వరా
బరాంబరా కిరాతరూపభాసురా సురాసురా
కరాజిరా మరాళరాజకాంతకాంతవిగ్రహా. 142

మాలినీ. పురదనుజవిభంగా భూషితోద్యద్భుజంగా
సురుచిరధవళాంగా సూరిచేతోబ్జభృంగా
కరకమలకురంగా కాంతగంగోత్తమాంగా
తరణిశశిరథాంగా దైవవేశ్యాభుజంగా. 143

గద్య. ఇది శ్రీమత్కుక్కుటేశ్వర వరప్రసాదలబ్ధ కవితాసామ్రాజ్య ధురంధర కౌండి
న్యసగోత్ర పవిత్ర కూచిమంచి గంగనామాత్యపుత్ర బుధజనవిధేయ తిమ్మన
నామధేయప్రణీతం బైన రుక్మిణీపరిణయం బను శృంగారప్రబంధంబునందు
ద్వితీయాశ్వాసము.

తృతీయాశ్వాసము.

శ్రీనగరాజకుమారీ
మానసకాసారవిహరమాణమరాళా
మానితశౌర్యాంధకర
క్షోనాయకమదవిభంగ కుక్కుటలింగా. 1

వ. అవధరింపుము సూతుం డమ్మునిశ్రేష్ఠుల కెఱింగించినవిధంబున శుకుండు పరీక్షిన్న
రేంద్రున కవ్వలికథ నెఱింగింపందొడంగె. 2

తే. అవనినాయక యంత నయ్యలరుఁబోఁడి, తోడిచేడెలు బంగారు మేడలోన
నిందుముఖిఁ గాన కెంతయుఁ గుంది మంది, రాంగణాంతరముల నెల్ల నరసి చూచి.

ఉ. అచ్చెరువొంది హా బిసరుహాయతనేత్ర మనోభవార్తిచే
నిచ్చలు గ్రాఁగి శయ్యకడ నిల్వ సహింపక లేచి యొంటిఁ దా
నెచ్చటి కేఁగెనో వెదకరే యని చింతిలుచున్న యంతలో
మచ్చికఁ గీరశారికలు మానినిచంద మెఱుంగఁ బల్కినన్. 4

క. హరిణీలోచన లెల్లను, సరగునఁ బూఁదోఁట కరిగి చంచలవృత్తిన్
బరికించుచు నొకచో న,ద్ధరణీవరతనయఁ గాంచి తత్తఱ మొదవన్. 5

చ. మునుకొని మేలిచెంగలువమొగ్గలు సంపెఁగబంతులుం గన
ద్వనరుహనేత్రికుం బడిసిపైచి మెడం గురువేరుఁ గట్టి క
మ్మనికపురంపుభూతి యిడి మానసభూతవికారశాంతికై
పనివడి యుగ్రమంత్రములు బాలిక మ్రోలఁ బఠించి యల్లనన్. 6

మ. అకటా నెచ్చెలులన్ మొఱంగి మకరాంకాభీలబాణావలీ
వికలస్వాంతసరోజవై నయగతుల్ వీక్షింప కీభూమినా
యకదేవేంద్రుఁ దృణీకరించి నిజవంశాచారమార్గంబుఁ గో
రక యీరీతిఁ జరింప నీకుఁ దగునా రాకేందుబింబాననా. 7

ఉ. పుత్తడిబొంటి మేను వలపుం బలుకాఁకలఁ గ్రాఁగ నీగతిన్
నెత్తురటమ్మ ఘోరవనవాటికి మాటికి పాటికన్నియల్

మెత్తురటమ్మ యీగడుసు మేలపుమాటలు విన్నవిన్నవై
చిత్తము దత్తతింప నృపసింహుఁడు గుందుఁ గదమ్మ జవ్వనీ. 8
క. నిద్దపుఁగెంజిగురాకులఁ, దద్దయు నిరసించునీపదంబులు నేఁ డో
ముద్దియ వనభూములలో, గద్దతిపై తిరుగ నెట్టుగా నోర్చెనో కో. 9
సీ. కుజనులఁ జేరి చొక్కుచు సీధుపానంబు సేయుచుండాలు రీచెనఁటి తేంట్లు
పల్లవచరన్వృత్తిఁ బాటిల్లుపరపుష్టగుణవికారంబు లీకోకిలములు
వెస ఘనుం జూచి మానసచింతఁ జనెడునిత్యమరాళజాతు లీయంచగములు
విషధరాగమనంబె వేఁడుచుఁ గేకలు వెట్టుశిఖండు లీనట్టుపులుఁగు
తే. లహహ యీరీతి భీతి యింతైనలేక, నగెడువారల నెఱుఁగక పగలు మిగులఁ
బొగిలి తహతహ నొందుచు దిగులు పూని, తగిలి వనభూములఁ జేరఁ దగునటమ్మ.
ఉ. కన్నియ నీకిటుల్ వగవఁ గారణమేమి జగత్ప్రసిద్ధిగా
నెన్నఁగఁ జాలి సర్వశుభహేతువులై తగునీగుణావళుల్
విన్నపుడే యదూద్వహుఁడు విప్రకుమారుని గారవించి నిన్
గన్నులఁ జూచుకోర్కె నధికంబుగ నువ్విళులూరకుండునే. 11
తే. శుభనిమిత్తంబు లెన్నైనఁ జూడఁబడుచు, నున్న వబ్జాక్షి సంశయం బుడిగి యిఁకను
సంతసం బాత్మఁ బూని వసంతకేలి, సేయుదము లెమ్మి యుద్యానసీమయందు. 12
ఉ. కన్నులపండువై ద్విరదగామిని యామని యొప్పె గొజ్జఁగల్
బొన్నలు గేదఁగుల్ వకుళముల్ విరవాదులు మొల్ల లాదిగాఁ
గ్రొన్ననలెల్లఁ గొల్లలుగఁ గోయుచుఁ గెందలిరుల్ హరించుచుం
దిన్ననికప్పురంపునునుదిన్నెలఁ జిన్నెలఁ గ్రీడసేయుచున్. 13
తే. తేఁటులను బాఱఁదోలి పూఁదేనెఁ గ్రోలి, లీలఁ జెలరేఁగి తీఁగటుయ్యాల లూఁగి
పాఁథిఁ జెట్లెక్కి తియ్యనిపండ్లు మెక్కి, మేలిచెంగల్వబావుల నోలలాడి. 14
క. వనకేలి సేయు టుచితము, వనరుహదళనేత్ర రమ్ము వైళంబని య
య్యనుఁగుంజెలు లాడిన నొ,య్యన మది నంగీకరించి యతివలుఁ దానున్. 15
ఉ. గుత్తపుఁగంచెలల్ దొడిగి క్రొమ్ముఁడు లిమ్ముగ దిద్ది నిద్దపుం
బుత్తడిమేలిసొమ్ము లిడి పొందుగ నంచెలుగట్టి గందముల్
మెత్తి మణుంగుఁబావడలు లీలధరించి వసంతకేలిపైఁ
జిత్తము లత్తుకొల్పి మదసింధురయానము లుల్లసిల్లఁగన్. 16
క. పువుఁదోఁటలోన నపు డభి, నవకౌతూహలము వెలయ నరనాథతనూ
భవచెలులఁ గూడి మెలఁగుచు, భువనోజ్జ్వలతరవిలాసములు గనుఁగొనుచున్. 17
తే. బోటి యల్లదె తగ షుగ తేఁటిమేటి, పువ్వుమొగ్గలపై వ్రాలి పొదలుచున్న
దవు బళా రాజసుతే యి ట్లఘారి నీదు, మోవిచివురునఁ బల్గంట్లు సేవి నుంచు. 18

క. పున్నాగముతోఁ బెనఁగుచు, నున్నది లతకూన చూడు ముగ్ధలి యా నా
పున్నాగముతో నిటువలె, నెన్నఁగ లతకూన పెనఁగె దీవున్ గోర్కెన్. 19

చ. కనుఁగొను మివ్వనస్థలిని గామిని మాధవసంగతంబునం
దనరునఖాంకురాంకము లనం దగి మోదుగుమొగ్గ లొప్పె నా
జనవరపుత్త్రి యిట్లె సరసం బగుమాధవసంగతంబునం
దనరునఖాంకురాంకములు దట్టము మీఱుచు నీయురస్స్థలిన్. 20

చ. పలుమఱుఁ జంచరీకతతిపై వితతంబుగ మొల్లక్రొవ్విరుల్
జలజలరాలుచున్నవి విశాలతరేక్షణ చూచితే బళీ
బళి నృపకన్య నీతుఱుముపై సరసీరుహపత్త్రనేత్రుఁ డి
మ్ములఁ జెలరేఁగి యీక్రియనె ముత్తియపుందలఁబ్రాలు వోసెడిన్. 21

క. తళతళ మెఱయుచు నవచల, దళపల్లవ మలరెఁ గాంచుతరుణీ యా నీ
గళమునఁ గుందనపున్మం,గళసూత్రం బిట్లు చక్రి గట్టుఁ గుమారీ. 22

చ. శ్రమకణముల్ హరించుచు విశాలతరవ్యజనంబు వీచుచం
దమునఁ జలించుచున్నది యనంటిదళంబు లతాంగి చూడు భూ
రమణకుమారి యా నిటులె రాగముతోడ సువర్ణతాలవృం
తము విసరున్ మురారిసురతశ్రమవేళల నీకు నిచ్చలున్. 23

తే. చానరో మేనఁ బూదేనె సోనవాన, చిలుకుచున్నది లేమావి చిత్తగింపు
మేలు భోజతనూజ నీమేన నిట్లు, వలపుగులుకంగఁ బన్నీరు చిలుకు శౌరి. 24

ఉ. తోరపుమల్లెపూఁబొదలు దూఱి ముదంబునఁ గీరదంపతుల్
గేరుచు సారెకున్ సరస లీలల నుండెడిఁ జూడు బోటి యా
శౌరిని గూడి ముత్తియపుసౌధములందు మనోజలీలలం
గేరుచు నుందు విట్లు పరికింపఁగ నీవును రాజకన్యకా. 25

తే. అనుచుసరసోక్తులాడుచుఁదనదుమదికి,హర్ష మొదవించుచున్నయయ్యనుఁగుఁజెలుల
గారవించుచు మఱియు శృంగారవనవి,హార మొనరించుచుండె నొయ్యార మొప్ప.

ఉ. అప్పుడు కొప్పు విప్పి జవలల్లి సితోత్పల ముంచి పేరదం
దప్పక గొప్పమొల్లవిరిదండలఁ నించి విలాసవైఖరుల్
గుప్పలుగాఁగఁ గెంజివురుఁ గొమ్మకరంబునఁ బట్టి నెమ్మియిన్
బుప్పొడిపూసి కేరెఁ బువుఁబోణి యొకర్తు గిరీశుపోలికన్. 27

ఉ. సారసగంధి యొకర్తు విరసంబున గేదఁగిమీఁదితేఁటులం
బాఱఁగఁ దోల నయ్యళులు పైకొని డాకొని మోముదమ్మికిం
జేరినఁ గేలినీరజముచే నదలించినఁ బోకయున్న వే
సారుచు వానిపై నలిగి చంపకముల్ వెదచల్లె జల్లునన్. 28

మొగలి ఱేకులచేతఁ దగ నఖంబులకును గురువిందగుత్తులఁ గుచములకును
గుందజాలములఁ జెల్వొందుదంతములకు నుడుపుష్పముల నధరోష్ఠములకుఁ
తే. బూని వనలక్ష్మి యామ్ముద్దుపువ్వుఁబోండ్ల, యవయవములకు నోడి యత్యంతభక్తిఁ
దవిలి సేవించె ననఁగ నుద్యత్ప్రసూన, భూషణాలంకృతాంగులై పొల్చి రపుడు.
ఉ. అంత వనంబు వెల్వడి సుధాంశుముఖుల్ జలకేలి సేయ న
త్యంతకుతూహలం బొదవి యందఱు నొక్కకొలంకు డాసి యా
చెంత విభూషణంబులను జేలలఁ బ్రోగులువెట్టి నిద్దపుం
గాంతులు మీఱుపావడలు గట్టి చలం బెదఁ బుట్టి దిట్టలై. 44
చ. ప్రకటముఖభ్రమద్భ్రమరపంక్తులు నీలపుటాలనేలనం
దుకములు మేఖలల్ మొరయఁ దోరపుమందగతుల్ చెలంగ దా
మకకుచకుంభముల్ పొదల మత్తిలి తమ్మికొలంకుఁ జొచ్చునే
నికగములో యనంగఁ దరుణీమణు లుల్లము లుల్లసిల్లఁగన్. 45
క. గుబ్బలబంటిజలంబుల, గొబ్బునఁ జొరఁబాఱి యాచకోరేక్షణ లా
గుబ్బగఁ గొలను గలంచుచు, నబ్బురపా టొదవ నోలలాడుచుఁ ఱేర్మిన్. 46
చ. ఒకగజరాజగామిని మహోత్పలపత్రవిలీనబంభర
ప్రకరముఁ బొఱఁదోల నవి పైదలనిద్దపుమోముఁదమ్మి న
త్సుకమునఁ జేరి నాసఁ గని సొంపగుసంపఁగిమొగ్గ యంచు నొం
డొకదరిఁ జేర డెందముల నుబ్బి కనుంగొని రంగనామణుల్. 47
చ. కిసలయపాణి యోర్తు జలకేళి యొనర్పఁగఁ జన్నుదోయి సా
రసముకుళద్వయంబ నుచు రాగముతో నొకచక్రవాకి వె
క్కసముగ ముక్కునం బొడిచి కామినిమోము సుధాంశుఁ డంచు సా
ధ్వసమునఁ బర్వువెట్టి తనవల్లభుఁ జేరెఁ జెలుల్ హసింపఁగన్. 48
చ. లలన యొకర్తు దోయిట జలంబులు ముంచి యిదేమిబోటి యి
జ్జలము వసంతమై యలరుచంద మటన్న గయాళి యౌనె నీ
లలితకరాబ్జరాగ మిటులం బ్రసరించె నటంచుఁ బల్కె తాఁ
గిలకల నవ్వె జవ్వనులు గేలి యొనర్చి రనేకభంగులన్. 49
క. ప్రకటేందిందిరయుతమై, వికసించిన తెల్లదమ్మివిరిఁ గన్గొని యం
దొకయహిరోమావళి దాఁ, బెకలించె సలాంఛనేందుబింబం బనుచున్. 50
ఉ. అంబుదవేణి యోర్తు కలహంసములన్ బెదరించె శీతరు
గ్బింబనిభాస్య యోర్తు వెతఁ బెట్టుచు వీడఁగఁ దోలెఁ జక్రవా
కంబుల నన్నదద్విరదగామిని యోర్తు హరించెఁ బద్మసం
ఘంబులఁ జంపకప్రసవగంధి యొకర్తు మథించెఁ దేఁటులన్. 51

తే. అలివ లందఱుఁ గమలోత్పలాదికములు, గోయుచుండిన నం దొకకోమలాంగి
మొనసి కెందామరలఁ గేల ముట్టదయ్యె, నుత్పలముల నిరీక్షింప నొల్లదయ్యె. 52

చ. పదువు రొకర్తెఁ బట్టుకొని పద్మపరాగము మీఁదఁ జల్లుచుం
జెదరక యోలయోల యని చేతులతాళము లూని కొట్టుచుం
గొదగొని కేలిసేయ నది గొబ్బున నీట మునింగి లోననే
కదిసి యొకర్తె పాదములు గట్టిగఁ బట్టుక యీఁదె మీఁదికిన్. 53

తే. కోకిలాలాప యోర్తు చీకాకుసేయఁ, బల్లవాధర యొకరామ పజ్జ నీఁగ
మత్తగజయాన యోర్తు చెయ్యెత్తి మొత్త, మరలి రంభోరుహారిమధ్యమరువు చొచ్చె.

చ. నలినదళాక్షి యోర్తు బిసనాళము చిమ్మనఁగ్రోవి చేసి యి
మ్ముల నొకకొమ్మమీఁద దనపుక్కిటినీరముఁ జల్లి నీటిలో
పల మునిఁగ న్వలన్ వెడలెఁ బైకొని దానికచం బటంచు శై
వలలత పట్టి లాగి మఱి వంచన నొందె వధూటి విన్ననై. 55

సీ. కుచచక్రవాకముల్ కచచంచరీకముల్ ప్రపదకచ్ఛపములు బాహుబిసము
లాననపద్మంబు లంఘ్రిహల్లకములు కటిసైకతంబులు గళదరములు
దరహాసఫేనముల్ దంతకేసరములు చారురోమావళి శైవలములు
నాభికావర్తముల్ నయనోత్పలంబులు వరవళీవీచికావ్రాతములును

తే. దనర సరసులు నుతిసేయఁ దగువిలాస, సరసులము మేము మాకు నీసరసి యెట్లు
పాటి యగు నంచు నిరసించుచందమునను, గరటియానలు కొలనెల్లఁ గలచి రపుడు.

తే. ఇట్లు జలకేలి యొనరించి యిందుముఖులు, సరసి వెల్వడి మెల్లనే దరికిఁ జేరి
కుండిచేంద్రుతనూభవకుంతలముల, నొడలఁ దడియార్చి పెద్దకొమ్ముడి ఘటించి. 57

చ. జిలుఁగుమణుంగుదువ్వలువ చెల్వుగఁ గట్టి పసిండిమేలుసొ
మ్ములు వేసఁ బెట్టి కొమ్ముడినిఁ బువ్వులదండలు చుట్టి గుబ్బలన్
గలప మలంది నెన్నుదుటఁ గస్తురినామము దిద్ది ముద్దుగు
మ్ములు సొబ గేర్పరించి సుషమంబుగఁ దారు నలంకృతాంగులై. 58

క. భోజతనూజం దోడ్కొని, రాజసమున వనికి నరిగి రాజీవాస్త్రుం
బూజింపఁ బూని యొకచో, రాజితసహకారభూజరాజులనడుమన్. 59

సీ. బలుకప్పురపుటనంటుల నంటఁ బ్రాఁకినపరువంపుద్రాక్షపందిరులదరుల
మేటిగొజ్జెఁగనీటియేటిజాలునఁ జాలఁ బ్రబలినచెంగల్వబావిక్రేవ
నుడివోనితావు లీనెడుమరందపువాన జాన్పైనసంపెఁగమ్రానిక్రిందఁ
బొదలెడుగురువిందపూఁబొదరింటిలో సొగసుఁజందురురాలజగతిమీఁద

తే. దళుకుగేదంగిఱేకులదళ్కు గట్టి, కలువకెందమ్మివిరులమేల్కట్లమర్చి
కమ్మపూఁదేనె చిల్కి సాంకవము పూసి, లీలఁ బుష్పాడి రంగవల్లికలు దీర్చి. 60

తే. కందళిరుసెజ్జ రచియించి యందు నొక్క, మేలిలవలీదళంబుపై మృగమదమున
సుమశరుని వ్రాసి వామభాగమున రతిని, నిలిపి క్రేవలఁ దద్బలంబుల లిఖించి. 61

సీ. అలరుగొజ్జఁగనీట నభిషేక మొనరించి చంపకజాలకాక్షతలు నించి
క్రొన్ననసరముల జన్నిదంబులు వైచి మొగిలిరేకులచేలములు ఘటించి
గమగమవలచుసాంకవగంధ మర్పించి కుసుమభూషణములిం పెసఁగ నొసఁగి
కర్పూరధూపంబు నేర్పున నలరించి పద్మరాగంపుదీపములు వెట్టి

తే. హరిమధురసఫలవిసరాదికోప, హార మిడి వీడె మర్పించి హల్లకంబు
లేర్చి నీరాజన మొనర్చి నేర్చినట్లు, పుష్పబాణాసనునిఁ గూర్చి పూజసేసి. 62

ఉ. దండము నీకు భూరిభుజదండవిమండనమండితేక్షుకో
దండవిముక్తచండతరదారుణసూనశరాహృతామితా
జాండకరండమండలనిరంతరజంతువితానమానసా
ఖండలధీరతాగుణజగన్నుతకీరశకుంతవాహనా. 63

ఉ. అంబురుహాంబకాయ చలితామితమానికదంబకాయ హే
మాంబరనందనాయ జగదర్పితసంతతనందతాయ నీ
లాంబుధరోపమానసముదగ్రతనుద్యుతిహారిణే నమ
శ్శంబరవైరిణే యనుచు జాఁగిలి మ్రొక్కి నుతించి రందఱున్. 64

సీ. మిన్నంది యేప్రొద్దు మెలఁగుచుండెడితేరు తియ్యనై రస ముప్పతిల్లు విల్లు
పువ్వుఁదేనియ లాని క్రొవ్వి మ్రోయుగుణంబు సొగసుఁదావులనీటు చూపు తూపు
ఫలవితానము మెక్కి పలుకుచొక్కపుజక్కి యున్నతాగమసూధి నుండు దండు
పట్టిమ్రాఁకులు చివుర్వెట్టఁజేయుసఖుండు భువనాంతరక్రీడఁ బొడము సిడము

తే. నలరు జగదభిరామవిహారి వగుచు, మగల మగువల వలపించి మదిఁ గలంచి
కూర్పఁ గలనేర్పు నీక చేకూరె నౌర, మహితశృంగారసారరమాకుమార. 65

క. యేరీ నీసరి సరసవి,హారీ శూర్పకమదప్రహారీ హారీ
శారీ శుకపికగణసం,చారీ భువనోపకారి శంబరవైరీ. 66

క. పంకరుహాసన వాసవ, శంకరులును నీయమోఘసాయకములకున్
శంకాతంకము నొందుదు, రింకెంతని నీప్రతాప మెంతుము మదనా. 67

క. తోరముగ నిను భజింపఁగ, నేరము నీరేజబాణ నీ విఁకఁ గరుణా
సారముచే నేలు నమ,స్కారము లివె షోడశోపచారంబులకున్. 68

చ. పలుమఱు దెల్ప నేటికి నృపాలతనూభవ కంసవైరితోఁ
జెలిమి యొనర్చినప్పుడె పసిండిగృహంబున ధూపదీపస
త్ఫలరసగంధపుష్పముల భాసిలుకప్పురపుం బిడెంబులం
జెలఁగుచు మన్మథోత్సవము సేయుఁ జుమీ సరసీరుహాంబకా. 69

శే. శంబరేక్షణ యని విరోధంబు వలదు, విమలకమలాక్షి యీమహీరమణతనయ
పంచముఖమధ్య యనుచుఁ గ్రోధించవలదు, సమదహరిమధ్య యీబాల జలచరాంక.
తే. అనుచు వతనుని నుతిగొని యతనిసతిని, రతినిఁ బ్రతిదినసౌభాగ్యవతినిఁ బొగడి
తద్బలంబులఁ బ్రార్థించి తలిరుఁబోఁడు, లింపు దళుకొత్త నృపపుత్త్రికిట్టు లనిరి. 71
క. అలివేణీ వలతునిం, గొలిచి కడున్ వశునిఁ జేసికొంటిమి మదకో
కిలకీరశారికాదులు, చలమున నిఁకఁ గీడొనర్పఁజాలవు సుమ్మీ. 72
చ. అదనునఁ దోఁటలోఁ గలలతాంతములెల్ల హరించి భక్తితో
మదనునిఁ బూజచేసి పలుమాఱుఁ బ్రసన్నతఁ గాంచినార మే
కొదవయు లే దికన్ మదిని గుందక నందకపాణిఁ జెందెదో
మదకలహంసయాన పదమా ముద మాని నివేశసీమకున్. 73
చ. అని మనుజాధినాథతనయన్ వినయంబుగఁ బల్కి వేగదో
డ్కొని వనితల్ నిశాంతమునకుం జని కంజనిభాస్య కింపునం
దనరుమృదూక్తులన్ శ్రుతిహితం బొనరించుచుఁ జిత్రలీలలన్
మునుకొని చిత్తవృత్తికిఁ బ్రమోదము సేయుచు నుండి రంతటన్. 74
క. వరుణవధూటీకుచతట, పరిశోభిత మైనకెంపుఁబతకము దీప్తుల్
నెరి నుర్విఁ బర్వ నవఁగాఁ, బరఁగెం జరతారుణాతపంబులు పేర్మిన్. 75
చ. అనుపమవైఖరిం గువలయప్రియుఁడై తగురాజుఁ బట్టబ
ద్ధుని నొనరించువేళకును దోయధినీరముఁ దేఁ దలంచి సొం
పున నపరాశయన్ సుదతి ముంచినమేల్మిపసిండిబిందె నా
దినమణిబింబ మస్తగిరిదిగ్వనరాశిని గ్రుంకె నత్తఱిన్. 76
తే. పాంథతతిమీఁద వలరాజు బలసి దండు,వెడలుచును మున్నె యెత్తింప విజయధాటి
నమరుకెంబట్టుటెక్కెంబుగమి యనంగ, డంబుమీఱుచు సాంధ్యరాగంబు మెఱసె
తే. అరయఁ దమిఁజేరి రాజకాంతాళిఁ గరఁచు, శ్వేతరుగ్భావితునిరాక చిత్తవీథి
నిలిపి పద్మిని ముకుళించె నెమ్మొగంబు, వెతలఁ గుందుచుఁ జక్రముల్ వీడఁదొణఁగె.
ఉ. తృష్ణజెలంగ జక్కవలధీరత మింటఁ దలంకుచుండె న
త్యుష్ణమరీచి యంచు నిను నొల్లక వాసరలక్ష్మి శైత్యవ
ర్ధిష్ణుని రాకఁ గోరి తమ తేనిఁ బయోనిధిఁ ద్రోచె నంచు న
విష్ణుపదంబు పట్టుకొని వేమఱు నన్ మొఱవెట్టుకై వడిన్. 79
చ. విరహుల గెల్వఁ బూని సరవిం బికషట్పదకోటి నంతరాం
తరములఁ గాపువెట్టి వితతంబుగ మారుఁడు విశ్వరూప మ
చ్చెరువుగఁ దాల్చెనో యనఁగఁ జీఁకటి లోకములెల్ల నిండెఁ ద
శ్కురపరిముక్తకుందవిశిఖంబులనన్ దివిఁ బర్వెఁ దారకల్. 80

సీ. మారుండు విరహిణీసారసాక్షుల నేయఁబూనినకెందమ్మిపువ్వనంగ
యామినీగజరాజగామినివామునం బొదలుకుంకుమచుక్కబొట్టనంగ
హరిదరుణాధరమరునకు నారతిఁ బట్టినహేమంపుఁబాత్ర యనఁగ
వాసవురాణి విలాసార్థముగఁ గేలఁ దాల్చినశోణరత్నం బనంగ
తే. సమయకింకరుఁ డుదయాద్రిజగతిపతికి, సరవిఁ బట్టినపగడంపుటరిగ యనఁగ
నఖిలజనులకు లోను నాహ్లాద మగుచు, నిందుబింబంబు ప్రాగ్దిశయందుఁ బొడమె.
తే. అతులశోభావిభాసితం బగుచు గగన, మహిఁ జిగిర్చినగుజ్జులేమావి యనఁగ
నుడుపబింబంబు వెలుఁగొంద నడుమ నప్పు,డఁ దెర నంకంబుగండుఁగోయిల యనంగ.
తే. సరసమై పసుగంధని స్తంద్ర మగుచు, సురుతరంబుగ ఘనమార్గయుక్త మగుచుఁ
దోరమై సకలామయహారి యగుచు, నొనర నెంతయుఁ బూర్ణచంద్రోదయంబు. 83
క. అంబరతలమున శశభృ, ద్బింబము విలసిల్లె ధవళదీపుల నంతం
డంబయి సలాంఛనం బగు, శంబరతోరణునివిజయశంఖం బనఁగన్. 84
సీ. గగనగేహంబు ముక్తామార్గమున నభశ్చరభామినుల్ వెల్ల చలచి రనఁగ
సమయనర్తకుఁ డింద్రజాలంబు చూపుచు వెలిపుట్టముల తెర వేసె ననఁగ
రజనీవధూటి నీరజవైరిఁ గూడి యానందించి పకపకనవ్వె ననఁగ
విబుధు లర్చనసేయువిష్ణుపదంబునఁ దనరుసితాబ్జబృందం బనంగ
తే. విరహిణుల రేఁచి పాంథుల వెతలఁ ద్రోచి, కోకముల నేఁచి తిమిరంబుగుహల డాఁచి
కమలములఁ గ్రాఁచి మదచకోరముల బ్రోచి, యల రెజగముల సాంద్రచంద్రాతపంబు.
చ. శమనునిదుంతిఁ బట్టుకొనె శక్రుఁడు దా వెలియేనుఁ గందు వే
గమునఁ బురారి వంది యని గాడుపునెచ్చెలిమేఁకపోతుపైఁ
దమకముమీఱ నెక్కె నలధాతకుమారుని నెమ్మిఁ గాంచి హం
సముగఁ దలంచె సాంద్రతరచంద్రిక లోకములెల్లఁ గప్పటన్. 86
చ. తమకు నితాంతశైవలము తారలు సారసితారవిందముల్
కములవిరోధిహంసము కలంకము పంకము చంద్రికాకదం
బము నురువుల్ హిమంబు శతపత్రమరందముపై నభఃస్థలం
బమరెఁ గొలంకుచందమున నయ్యెడ సత్కవివర్ణనీయమై. 87
క. అన్నిబిడపువెన్నెలఁ దమ, కన్నులఁ జెన్నమరఁ జూచి కన్నెలు నెలరా
గిన్నెల నాసన మిడి ఘలు, చిన్నెలఁ బానంబు సేయఁ జెలఁగిరి వేడ్కన్. 88
క. మదిరాక్షులార రారె, మదిరాపానంబు చేసి మఱి యందఱముఙ్
మది రాగిలి క్రీడింపుద, మదిరా యప్రాప్యవస్తు వబ్బెం జెలువై. 89
క. వాసవముఖసురనికరము, లాసవ మొక్కించుకంత యానినమతి తా
రాసుధాశంబులపై, నాస వహింపుదుర యొఱుఁగ రైరిది యంచున్. 90

ఉ. కుందనపుంగలంతికలఁ గోరలు నుంచి యొకర్తొకర్తకున్
విందులు సేయుచున్ సొలసి వీనులు మూయుచు గ్రుడ్లు ద్రిప్పుచున్
గందము లిచ్చగించుచును కందువపల్కులఁ గేరి నవ్వుచుం
జందనగంధు లయ్యెడను సాత్త్వికభావములన్ మెలంగుచున్. 91

చ. గరిత యొకర్తు హేమచషకంబునఁ జందురునీడ చూచి హా
వెలవక గిన్నెలో నిఱికి వీఁడు హరింపఁగఁ జాగె సీధువీ
నెఱపగుదాఁగఁ బట్టుకొని నేఁడుమొదల్ పదియాఱు వ్రక్కలై
ధరఁ గృశియింపఁ జేతు నని దబ్బరలోన మథించెఁ జేతులన్. 92

క. పలిదమ్మెర మెల్లనె యొక, చెలిపయ్యెదకొంగు దొలఁగఁ జేసిన నదిరం
జిలి బయలు గౌఁగిలించెం, జెలఁగి తనహృదీశుఁ డిట్లు చేసె నటంచున్. 93

చ. కలికి యొకర్తు చంద్రికలుగాయ శశాంకునిఁ జూచి యోయి వె
న్నెలదొర బావ నన్నుఁ గని నీ విపు డేటికి నవ్వె దూరకే
నిలునిలు నేను నిన్నగఁగ నేరనె క్రమ్మఱ నంచుఁ బల్కి తా
నెలమిని మోరయెత్తి యిహిహీ యని నవ్వె మదంబు పెంపునన్. 94

క. చెలి యొకతె తనదుమదిరా,కలశంబులు గొనఁగ నీకుఁ గారణ మేమే
తులువ యని యొకతె గురుకుచ, కలశంబులు పట్టి లాగె గ్రద్దతి యగుచున్. 95

సీ. సఖులార కుమ్మరసారతీరున భూమి తిరిగె నంచును గేలు ద్రిప్పె నొకతె
చుక్కలన్నియుఁ జేరి సుర రొత్తుగొనిపోయె నంచు నూరక పల్వరించె నొకతె
వలరాచబావ మే న్గిలిగింతగొలుపక తలతల యని పూని పలికె నొకతె
రాజ నాతో సాటి రాదు రంభ యటంచు వేడుకతోఁ బాత్రలాడె నొకతె

తే. పెక్కుదెఱఁగుల నిటువలెఁ జొక్కుచుండి, రపుడు నృపపుత్రి విరహార్తి నలసి సొలసి
నింగి నంటి వెలింగెడునీరజారిఁ, గాంచి తమకంబు మించి నిందించఁదొణఁగె. 96

చ. అకట నిశాటపాంథనివహంబుల నేఁచుఖలుండవౌట నిన్
సకలనిశాచరారి యగుశౌరి యెఱింగియుఁ బూని కాచె నీ
వకలుష మైనయవ్విధుసమాఖ్య ధరించుటఁ జేసి త్రుంపఁజా
లక తనపేరివాఁ డని తలంచియొ లోకులదుష్కృతంబునన్. 97

తే. కువలయాహ్లాదకరుఁడవై కొమరుమీఱు, రాజ వని నిన్ను ద్విజనికరంబు లెపుడు
ప్రణుతిసేయంగ నహహా యుబ్బంగి నీకు, వలదు చక్రాహితత్వంబు వనజవైరి. 98

క. సిరితోఁ బుట్టినమాత్రనె, సరసగుణం బేలఁ గల్గు చంద్రా నీ కా
సిరితోఁ బుట్టియ కాదే, సరసుల నేచుచు నలక్ష్మి జగతిం దిరుగున్. 99

ఉ. రాజ నటంచుఁ జక్రముల రాపులఁ బెట్టుచునుండి రేలు ని
ర్వ్యాజుఁడ నంచు విష్ణుపద మంటినఁ బోవునె దుష్కృతంబు నీ

రేజవిపక్షు నిన్ జెలువ మీఁదు వడిం గబళించుగాఁక నీ
రోజఁ జరింతు వంచుఁ గద యొల్లదు పద్మిని నిన్నుఁ గన్గొనన్. 100

తే. తుహినకరశూలి నిను గురుద్రోహి వగుటఁ, దనమది నెఱింగియును లింగధారి వనుచు
నెత్తి కెక్కించుకొనుటకు నీకు నల్లుఁ, డని యతనివైరి మరుఁ గూడ నర్హ మగునె.

క. హరికిన్ ముద్దుమరందివి, సిరికిం దమ్ముఁడవు విశాలశీతాంశుఁడవున్
హరునకుఁ దలపువుబంతివి, తరుణుల నలయింప నింకఁ దగదు శశాంకా. 102

క. తామసిని గూడి యకటా, వేమఱుఁ బద్మినుల జాల వెతఁబెట్టెదు నీ
వేమిటిరాజవు చెపుమా, శ్యామలపక్షం బొకింత సైపవు చంద్రా. 103

సీ. జడభావమున రేలు కడువడిఁ దిరుగుచు నొకతఱి నంబరం బొల్లకుండి
చెలఁగి యెప్పుడును రిక్కలతోనె లోకమై శుచిరుచుల్ పగ మెక్కుచో నెఱుఁగక
తమ్ముల కింతయుఁ దలవంపులుగఁ జేసి కువలయం బెలమిఁ గన్గొని హసింపఁ
గొంకక గురునకుఁ గీడొనర్చుచు మది మలినలక్షణమున వెలయుచుండి

తే. వరుసతోఁ బున్నమకు నమవసకు నెల్ల, జగము లెఱుఁగంగ నెక్కుచు దిగుచునుండు
కళకలుగ నీకు మఱి వివేకంబు గలదె, విరహాలోకాపకారి పంకరుహవైరి. 104

మ. మకరాంకుండు విజృంభమాణుఁ డగుఁ జైత్రమం గృష్ణపక్షంబునం
దకటా యెప్పుడుఁ గృష్ణపక్షమున నీ వార్తిం గృశం బౌదు వే
మొకమాటన్ మఱి మీకుఁ జెల్మి యలరెన్ ముఖ్యానుకూలంబుగా
సకలంబున్ వివరించి చూడుము శశీ సర్వజ్ఞచూడామణీ. 105

శా. నీవు న్నేమును గ్రీడ సేయుదుము పూన్కిం జాళువా మేడపై
భావింప న్మను పిన్ననాఁడు గనకాభాతిన్ హితం బయ్యె మా
త్రోవన్ రాకుము వద్దు వద్దిఁకను నీతోఁ జెల్మి పల్మాఱునుం
గావింపం గొఱగాదు నీ కొకనమస్కారంబు తారాప్రియా. 106

క. అని వనితామణి యిటు ల, వ్వనజారిం దూరి చేరి వైరము మీఱన్
వనతూపు లేయుమరునిం, గినుక మదిం బొడమి యదలకించుచుఁ బల్కెన్. 107

క. మరుఁడా విచలితసకలా, మరుఁడా గరుడాసనునికొమరుఁడా సుమతో
మరుఁడా విరహులపై నే, మరు డాయఁగ రాకు క్రూరమతి పామరుఁడా. 108

క. నేర మొకింతయు నెన్నక, కేరుచు వేమాఱు నూరకే తెరువరులన్
భీరువుల నేఁచుటిది యొక, శూరత్వము గాదు సుమ్ము సుమకోదండా. 109

సీ. పంకసంకరమునఁ బాటిల్లు టెక్కెంబు విషసముద్భవములై వెలయుతూపు
లరయ నెప్పుడుఁ బండ్లు గొఱికెడుగుఱ్ఱంబు కుజనుల నలరింపఁ గోరుసఖుఁడు
ఘనుల దవ్వుగ విడఁగాఁ దోలుసచివుండు మధుపానమదమున మలయుగుణము
ముక్కలై వెండియు మొలచుకన్నులవిల్లు మదిఁ జైత్రలీలలు వెదకుబలము

తే. కలిగి యతనుఁడవై జగంబులకు నెందు, గానఁగారాక మెలఁగుతస్కరుఁడ వీవు
విరహిణుల నేఁచు టిది యెంతవింత తలఁప, నఖిలలోకైకసంచార హరికుమార.
క. పృథివిఁ బరాశరకులని,ర్మథనునితనయుఁడవు నీవు మఱి గుణి యగుదే
వ్యర్థ యగునె యథాబీజం, తథాంకుర మటన్నమాట తాపసవైరీ. 111
తే. తండ్రిపగ మాన్చు టుచితంబు ధరణియందుఁ, దనయులకు నెల్ల నది యబద్ధంబుచేసి
మధువిరోధికి సుతుఁడవై మదన నీవు, మధుసఖుఁడ వౌట యేలాటిమతము చెపుమ.
క. మదమునఁ బొదలుచు నింతయు, నొదుఁగక బ్రహ్మోపరాధ మొనరించిననీ
కదనున సుదతుల నేఁచుట, మది వరయఁగ నింక నెంతమాత్రము మదనా. 113
శా. లోనం జుట్టముపోలె వర్తిలుచు నిన్ లోకాపకారానుసం
ధానున్ భస్మము చేసినట్టి ప్రమథాధ్యక్షేక్షణోద్యద్బృహ
ద్భానుస్నేహవిహారి యౌ నెఱిఁగియున్ బాటింప కీ వెప్పుడున్
మానం జాలవదేమి గంధవహు దుర్మంత్రాంగ మజ్ఞాంబకా. 114
తే. విను మనోజాతసఖ్యకుఁ డనుచుఁ దనకుఁ, గన్నుగాఁ జూచి తల నిడుకొన్నహరునిఁ
గూడి నిను బొడిచేసినకుముదమిత్రుఁ, డరయ నీకెట్టుగాఁ జుట్టమయ్యెఁ జెపుమ
ఆ. మేనమామ యనుచు మానుము సఖ్యంబు, పరుసగాదు శ్వేతకరునితోడ
నలినబాణసర్వనాశాయమాతుల, యనెడుమాట వినవె జనులవలన. 116
తే. అనుచుఁ దనుఁ జాల వెతఁబెట్టునసమశరుని, నింద గావించిమఱియునయ్యిందువదన
మందగతిఁ జేరి మేనెల్లఁ గందజేయు, గంధవహుఁ గూర్చి పల్కె నాగ్రహముతోడ.
చ. జ్వలనునిచెల్మి చేసి కలుషంబునఁ జిల్వల కేనికోఅలం
గలవిస మెల్ల రాసికొని గబ్బితనంబున మిన్నుముట్టి నీ
విలఁ బలుమాఱుఁ ద్రిమ్మరుట యెల్లను బాంథకదంబకంబులన్
గలఁచఁగఁ బూని కాక యిఁకఁ గారణ మెయ్యది సోఁకుదయ్యమా. 118
చ. అజపదలీల గాంచి సకలాగమపద్ధతులన్ మెలంగుచుం
గుజనులపండ్లు డుల్చి యధికం డగుచక్రికిఁ దృప్తిసేయుచుం
బ్రజలకు నెల్లఁ బ్రాణమయి భాసిలుచుండెడినీకుఁ బాంథులన్
వృజినమతిం గలంచుట వివేకము గాదుగదా సమీరణా. 119
ఆ. పవనశశియు నీవుఁ గవగూడి రాజస, మొప్ప మిన్నుముట్టి యూరకున్న
తెరువరుల నలంచెదరు చక్రధరుఁడు మీ, పని యొకింత గొంచెపఱుపకున్నె. 120
చ. అని వచియించి యామధుకరాలకజాలక మేను మీనకే
తనుఘనవేదనం బొగులఁ దాళఁగఁజాలక లేచి పాన్పుపై
నునిచిన క్రొన్ననల్ గని యయో దయ యింతయులేక మీ కిటుల్
వనజదళాక్షులార నవవహ్నికణంబుల నింపఁ జెల్లునే. 121

క. మార్తాండుఁడు చంద్రుండున్, మూర్తుల నేకీభవించి మునుకొని మింటన్
వర్తించుచున్నవాఁ డీ,యార్తికి నోర్వంగఁ గలరె యజరుద్రాదుల్. 122

ఉ. అద్దిర గంధవాహుఁడు దవానలకీలలు గ్రుమ్మరించుచుం
దద్దయు వీఁచెఁగాఁ దొడఁగె దైవసహాయ మొకింత గల్గి వే
సుద్దు లిఁకేల నవ్వులుగఁ జూడక వేడుక నాదరించి యో
ముద్దియలార మీ కిపుడు మ్రొక్కెద నివ్వడగాడ్పు మాన్పరే. 123

తే. పరభృతంబుల కారామగరిమ చూపి, శుకములకు పాంకవము వేసటక యొసంగి
భ్రమరవితతికిఁ గనకపర్ణంబు నించి, యడుగుకొనరమ్మ రొద మానునట్లుగాను.

క. మధుకరములరొదలకు మ,న్మధుకరములనలన వెడలుమార్గణములకున్
మధుపరభృతములయానిల, విధుకరముల కోర్వఁగలఁడె విధిరైనఁ జెలీ. 125

ఆ. అనుచుఁ గళవళించునంగనఁ గనుఁగొని, యనుఁగుచెలులు విస్మయంబు నొంది
కమలవదన కిపుడు ఘనమయ్యె విరహార్తి, శిశిరవిధులు వేగ జేయుఁ డనుచు. 126

ఉ. క్రొన్ననపాన్పుపై నునిచి గొజ్జెఁగనీర్మెయిఁ జిల్కి సిబ్బెపుం
జన్నులచందనం బలఁది చారుమృణాళలతావితానముల్
చెన్నుగ బాహుమూలములఁ జేరిచి కప్పురపున్ రజంబు వా
ల్గన్నుల నూఁది పూవిసనకఱ్ఱల వీచి యనేకభంగులన్. 127

తే. శిశిరకృత్యంబు లొనరింపఁ జెలియమేన, నింకెఁ బన్నీరు చూత్కార మెసఁగఁ జంద
నంబు వెస బూదియై రాలె ననలుఁ దలిరు,టాకు లెల్లను బొడిపొడియయ్యె నపుడు.

ఉ. అబ్బురపాటునొంది చెలులందఱుఁ గ్రమ్మఱ శైత్యకృత్యముల్
గొబ్బున నాచరించి మదకోకిలవాణి మెయిం దిటంబుగాఁ
బ్రబ్బినతాప మార్చి మృదుభాషల మెల్లనె యుల్లమెల్ల పె
ల్లుబ్బఁగఁ జేయుచుం దవిలి యొద్ద మెలంగుచు నుండి రంతయున్. 129

క. నరనాథతనూభవ యీ, సరణిం దరుణులును దాను జాగరదశచేఁ
బొరలుచు నుండెడికతిఁ బు,ష్కరతలమున వేఁగుజుక్క సరవిం దోఁచెన్. 130

తే. మరుఁడు పగఁ బూని ధారుణీవరతనూజ, నేఁచుచున్నాఁడు వేగ రావే యటంచుఁ
దమకముగను గ్రమూర్తియౌ దైవమునకు, మొఱయిడినరీతిఁ గృకవాకులఱవఁ దొడఁగె.

క. కులటలు దాఱ ఖగంబులు, కలకలనాదములఁ గేరఁ గలువల ఱేఁ డ
వ్వలిదిశకు జాఱ లోకులు, తెలివిం దనరారఁ దూర్పు దెలతెలవాఱెన్. 132

చ. తిమిరమణంగ జక్కవలు ధీరతఁ బొంగ విటీవిటాళికిం
దమకము చెంగఁ జుక్కలు యథాయథలౌచుఁ దొలంగ ఖిన్నతన్
గుముదలతుల్ మణంగ మదనుండు క్రమంబున లొంగఁ బద్మినీ
సమితి చెలంగఁ దుమ్మెదలు సంతస మూని మెలంగ నయ్యెడన్. 133

చ. వెలుఁగులఱేఁడు తమ్మిచెలి వేడుకకాఁడు తమంబునూడు చు
క్కలదొరజోడు నిచ్చలును గల్వలరాయిడికాఁడు కోరి మొ
క్కులు గొనువాఁడు జక్కవలఁ గూరుచు నేరుపుకాఁడు భానుఁ డు
జ్జ్వలతరదీప్తుల న్మెఱసె వావిరిఁ దూరుపుఁగొండమీఁదటన్. 134

తే. చక్రములు వేడ్క నుప్పొంగ సరసు లలర, నఖిలదిశలఁ దమోగుణం బణఁగిఁజేసి
కాశ్యపిభజింపఁ బ్రథమితీఘనపదవినిఁ, జెందియంతంతకును బ్రకాశించెనినుఁడు.

తే. అపుడు నృపశేఖరుఁడు సమయార్హవిధులు, దీర్చి సచివాప్తబంధుసుధీపురోహి
తాదులను గూడి విమలశుద్ధాంతమున శు,భోత్సవాసక్తుఁడై వేడ్క నొప్పుచుండె.

క. భేరీకాహళనిస్సా, ణారావము లాకట నింగి యదరఁగ మొరసెం
బౌరులు సాలంకృతులై, భూరితరామోదములను బొంగఁగ నంతన్. 137

చ. ఘనసమరావనీవిజయకారణవారణఘోటకావలుల్
మునుకొని రాఁగ దుందుభులు మ్రోయఁ జమూసమూహముల్
వననిధితరంగమాలికలవై ఖరితో నరుదేరఁ జిత్రకే
తనములు చామరంబులును దద్దయుఁ జెంగటఁ బూని పట్టఁగన్. 138

తే. కదిసి యిరుగడ వందిమాగధులు పొగడ, పృథులకాహళశంఖముల్ పెల్లు మొరయ
రుచిరకాంచనమయరథారూఢు లగుచుఁ, గేరి ధరఁ గలరాజకుమారులెల్ల. 139

క. అరుదులుగా మఱిమఱి తమ, బిరుదులు మెఱయించుకొనుచుఁ బృథివి చలింపన్
గురుతరవై భవములతో, నరుసను దన్నగరమునకు నచ్చిరి కడిమిన్. 140

మ. గజయూథంబులు భర్మనిర్మితశతాంగంబుల్ తురంగంబులున్
వ్యజనంబుల్ మణిచామరంబులు నవీనాందోళికాడోలికా
ధ్వజముక్తారచితాతపత్రములు నుద్యల్లీలఁ దన్ గ్రమ్మఁగా
ధ్వజినీనాథులఁ గూడి చేదిపతి తేవన్ వచ్చె నవ్వీటికిన్. 141

చ. సకలవిధంబులన్ గణుఁగి చైద్యున కేము విదర్భరాజక
న్యక నొసఁగూర్తు మంచుఁ జతురంగబలంబులతోడఁ గూడి భీ
ష్మకనరపాలుపోలికి వెసం బఱతెంచిరి యుత్సహించి పౌం
డ్రకుఁడును దంతవక్త్రుఁడు జరాసుతసాల్వవిదూరకాదులున్. 142

తే. ఇవ్విధంబునఁ దేజంబు నివ్వటిల్ల, నరుగుదెంచిన మేదినీవరుల నెల్ల
నెదురుకొని పూజ లొనరించి హృదయశుద్ధి, తోడఁ దనరాజధానికిఁ దోడితెచ్చె.

క. ఆజనపతులకుఁ గనకపు, భాజనముల షడ్రసానుపానంబులుగా
భోజనము లిడి గజాశ్వాస, మాజనవాభరణవసనమణు లొసఁగి వెసన్. 144

తే. భాసురావాసములు విడిపట్టు లొసఁగి, భూసురాశీర్వచనరూఢిఁ బొదలి మంద

హాసవికసితవదనాబ్జభాసమానుఁ, డగుచు నహ్నాంగఁ గుండిననగరవిభుఁడు 145

తే. అనుచు సూతుఁడు శౌనకుఁడాదిరైన, మునులకెఱిఁగించెనంచు వ్యాసునిసుతుండు
విజయపౌత్రునకెఱిఁగింపవినినరేంద్రుఁ,డవలికథయెల్ల వినఁగోరియడుగుటయును.

శా. గౌరీచిత్తసరోజభృంగభువనఖ్యాతాహ్వానంగక
ర్వారాబ్జారినిభాంగభాసురకరాంభోజాతసారంగకే
యూరీభూతభుజంగదీనసముదాయోద్యత్కృపాపాంగవి
స్ఫారాంభోధినిషంగమంగళజటాభారాధృగంగాపగా. 147

క. దర్వీకరహారసుప, రోర్వీధరధీరశర్వయుక్షాధిపగం
ధర్వాసర్వగదుర్వహ, గర్వారివిరామపీఠికాపురధామా. 148

మణిగణనికరము. సురవరహరినుతసురుచిరచరణా, పురహరశివకరబుధజనశరణా
గరగళశశిధరకరతలహరిణా, చిరతరయశసరసిజశరహరణా. 149

మాలిని. కరతలధృతశూలా ఖండితారాతిజాలా, పరిచితగిరిబాలా భాసురానందలీలా
నిరుపమగుణశీలా నిత్యవిజ్ఞానమూలా, సురజననుతలోలా కుంభిచర్మోరుచేలా.

గద్య. ఇది శ్రీమత్కుక్కుటేశ్వర వరప్రసాదలబ్ధ కవితాసామ్రాజ్య ధురంధర కౌండిన్యసగోత్ర పవిత్ర కూచిమంచి గంగనామాత్యపుత్ర బుధజనవిధేయ తిమ్మన నామధేయప్రణీతం బైన రుక్మిణీపరిణయం బను శృంగారప్రబంధంబునందుఁ దృతీయాశ్వాసము.

చతుర్థాశ్వాసము.

శ్రీమత్పీఠపురానిశ
ధామజగత్ప్రీణితనామదనుజవిరామా
భూమిధరోత్తమకన్యా
కోమలపదనాబ్జభృంగ కుక్కుటలింగా. 1

తే. అవధరింపుము సూతుఁ డిట్లఖిలమౌని, వరుల కెఱిఁగించినట్టు లావ్యాసపుత్రుఁ
డవలికథయెల్ల భరతకులాధిపునకుఁ, దెలుపఁగఁ దొడంగి యిట్లని పలికెనపుడు. 2

తే. అనినివర మున్నె తొలునాఁడు హరిని బిలువ, నవనిపతిపుత్రి యనిచినయగ్రజన్మ
వర్యుఁ డత్యంతహృదయతాత్పర్య మూని, యాశుగతి ద్వారకాపురి కరుగుచుండి.

మ. చని యవ్విప్రవరుండు గాంచె నెదురం జంబీరమందారచం
దనమాకందకదంబనింబవకుళద్రాక్షాలతాధారముం
ఘనకంఠీరవఘేరవేభహరిణీగంధర్వసంచారముం
మునిసందోహవిహారముం మధురఝరీపూరంబుఁ గాంతారముం. 4

సీ. శుకభరద్వాజకౌశికవరద్విజసభాభవనమై నైమిశాటవివిధమునఁ
శక్రరంభాపారిజాతకైరావతఖ్యాతమై నాకలోకంబుకరణి
భైరవపంచాస్యభద్రేభముఖశివాసేవ్యమై కైలాసశిఖరిపగిది
నబ్జచక్రఖగేంద్రహరిలసత్కమలాకరంబై వికుంఠపురంబుమాడ్కి

తే. నలరుహిమజలమధురఝరీతలసితాభ్రి, పులివనలినాస్తోకలనాప్రభూపఘూర్ణ
సలిలసంసిక్తభిల్లయోషాప్రియాధి, కానుమోదకమారుతం బవ్వనంబు. 5

తే. పద్మినులఁ గూడి సంభోగపరవశమునఁ, దనరుపున్నాగనికరసత్తములందు
భోగినులఁగూడి హృదయానురాగమున భుజంగపతిజాలము చటనుప్పొంగుచుండు.

సీ. కరులు మేఘములు శీకరకదంబము వాన కీచకధ్వనులు భేకీరవములు
చెంచుముద్దియల మేసిరులు మెఱుంగులు మణిఘృణుల్ హరిగనుర్మంజారుచులు
చమరికావాలసంచలనముల్ పవనముల్ మృదులసాంకవమృగీమదము బురద
కపురంబు నురువుసింగపుబొబ్బ లుఱుములు హిమజలపూర మింపెసఁగునవని

తే. హరినఖరదారితోన్మదద్విరదకుంభ, గళితముక్తావళుల్ వడగండ్లగములు
గాఁగ వర్షాగమంబు వైఖరిని దనరు, నవ్వనస్థలి దాఁటి యాత్యాశుగతిని. 7
చ. చనిచని ధారుణీవిబుధచంద్రుఁడు ముందర డెంద ముబ్బఁగాఁ
గనుఁగొనె వక్రకర్కటకకచ్ఛపమత్స్యపదర్దురోద్రమున్
ఘనతరరత్నజాలపరికల్పితభద్రము నిర్మలోర్మికా
నినదకదంబసంతతవినిద్రముఁ బశ్చిమదిక్సముద్రమున్. 8
ఉ. ధీవరకోటి కప్పుడు నదీనము చేరి ఘనుల్ వసించినన్
జీవన మిచ్చుధన్యుఁడు ప్రసిద్ధి వహించినబాడబాశ్రయుం
డావనరాశిభూసురున కర్ఘ్యముఁ బాద్య మొసంగె నూర్మికా
పావననీరబిందువులఁ బాదయుగంబునఁ జిల్కరించుచున్. 9
క. వేలావలదేలామల, జాలాఖిలసుమసమూహసౌరభలహరీ
లీలాకులబాలానిల, మాలావిలసనము ల్వార్యమది నలరించెన్. 10
చ. ఉదధిమహారవంబు లపు డుర్విసురాధిపుఁ డాలకించి తా
మదిఁ దలఁచెన్ యదూద్వహునిమందిరదేశమునందు ముందుగా
సదమలదుందుభిధ్వనులు సాగెఁ గదా శుభసూచకంబులై
కొదవ యిఁకేమిలేక సమకూరెఁ బ్రయోజన మంచు నుబ్బుచున్. 11
చ. తటవిటపిప్రసూనకలితభ్రమరారవముల్ సుగీతముల్
పటుతరఘూర్ణితధ్వనులు భవ్యమృదంగనినాదముల్ సము
త్కటజలపక్షిరావములు కాంస్యపుఁదాళములై చెలంగఁగా
నటన మొనర్చుమానిను లనం దగి వీచిక లొప్పె నీరధిన్. 12
తే. హరిహయునివజ్రధారకు వెఱచి యమిత, వాహినీనాథుఁ డంచు నవ్వారిరాశి
యండఁ జేరుక నిల్చినకొండ లనఁగ, నిసుకతిన్నియగములు సొం పెసఁగె నచట.
క. సందరమున నురు వలరె ము,కుందుని పెండ్లికిని బిలుచుకొఱ కరిగెడుభూ
బృందారకుఁ గన్గొని యా,నందంబున నప్పయోధి నవ్వె ననంగన్. 14
తే. మీనవృశ్చికకర్కటమిథునమకర, హరివృషాదులు రాసులై యలర నడుమ
తరణు లిందులఁ జరియించుటరుదె యనుచు, నెంచె దైవజ్ఞమణియామహీసురుండు.
ఉ. వాలికమీలఁ బట్టుచు నవారితకౌతుకలీలఁ దేలుచో
మేలగుగుబ్బచన్గవలమీఁదిపయంటలు జాతి యున్నలేఁ
జాలరిముద్దుగుమ్మలకుచంబులు బంగరుచెంబు లన్న దిం
జాలఁగ నిచ్చఁ గన్గొనియె చాందసుఁ డజ్జలరాశిచెంగటన్. 16
సీ. బహుతరవాహినీపరివృతుం డయ్యును గడు నబ్బురముగ భంగంబు నొందె
ఘనునకు జీవనం బొసఁగూర్చుమండియు సంతతంబును గలుషత్వ మూనెఁ

దవిలినమర్యాద దాఁటక యుండియుఁ బరిపరివిధముల భ్రమ వహించె
ద్విజసమూహముల కధీనమై యుండియు బాడబార్తిఁ గృశింపఁ బాలు వడియె
తే. గటకటా దైవ మెటువంటిఘనులనైనఁ, గట్టిఁడితనంబుచే వెతఁ బెట్టుచుండు
నంచు రత్నాకరునివిధం బెంచె నపుడు, పండితశ్రేష్ఠుఁ డైనయాబ్రాహ్మణుండు. 17
క. ఇతఁడే కమలావాసుం, డితఁడే తథ్యము సరస్వతీశుఁడు నితఁడే
క్షితి నబ్జాంకుఁ డటంచున్, గృతి నెంచెఁ ద్రిమూర్తులుగ సుధీవరుఁ డుదధిన్. 18
క. అని మది నెంచుచు భూసుర, తనయుఁడు వేవేగ నరుగుతతి మార్గమునం
బున నొకచోఁ గనుఁగొనె శో,భనరైవతకాచలంబుఁ బ్రమదము మీఱన్. 19
సీ. అభ్రాపగాహాటకాబ్జపరాగసంఛాదితాఖిలరత్నసానుతలము
కిన్నరకన్యకాగీతరావామోదకటకచరద్విపౌకశ్చయంబు
మండితోన్మత్తవేదండతుండోద్గీర్ణశీకరధారాభిషిక్తభూమి
హర్యక్షమృగయావిహారలంపటకిరాతావృతఘోరగుహాంతరంబు
తే. ఘనమునీంద్రోత్తమాశ్రమవనరసాల, సాలకిసలయఫలరసాలోలబాల
శారికాకీరకోకిలచక్రవాల, హారినినదంబు రైవతకాచలంబు. 20
సీ ఘనులకెల్లను దానకం బగుధీరుండు ప్రతిదినకల్యాణభాసమానుఁ
డురుఫలంబులు విప్రనరులకు నిడుదాత హరి గజద్వేషుల కాకరంబు
కోరి వంశోద్ధారకుం డగుచతురుండు గోత్రవర్గములోన గురుతరుండు
పరవాహినుల కెందు వెలువనియచలుండు కలితాగమస్థితి నలరు మేటి
తే. యాధరాధీశుఁ డవనీసురాగ్రగణ్యుఁ, గాంచి కలధౌతరుతసూక్తిఁ గదియఁ బిలిచి
పూజ గావించె సరసమహీజకుసుమ, విసరములు మీఁద రాల్చి సంతసము మీఱ.
మ. ప్రకటైరావతపారిజాతతరురంభాశక్రహేమాహ్వృతా
దికసంశోభితమై సమస్తసుమనస్తేజస్సదామోదమై
యకలంకం బగుదేవతానగరిచాయం బొల్చి భూభూమిభృ
త్ప్రకరోత్తంసము విప్రవర్యునకుఁ జేతఃప్రీతి చేసెం గడున్. 22
సీ. నానాప్రసూనప్రలీనోన్మదాళీనతానమానములు గీతములు గాఁగ
జారుమారుతపూరితోరుకీచకనినాదములు చొక్కపుటుపాంగములు గాఁగ
ఫలరసకిసలయాస్వాదలోలుపఖగధ్వానముల్ కంచువాద్యములు గాఁగ
ఘనదరీతలఝరీకల్లోలమాలికాధ్వనులు మృదంగనాదములు గాఁగఁ
తే. గేరి నటియించుసరసమయూరికాళి, దంబములు నర్తకులు గాఁగ డంబుమీఱి
కొలువుసేయుధరాధీశుచెలువు చూచి, సంతసం బందె నయ్యగ్రజన్ముఁ డపుడు.
చ. తనులతలు న్నితంబము లుదగ్రపయోధరముల్ ప్రవాళశో
భను గనుపట్టుమోవులును భాసురగండములున్ మణిద్యుతుల్

ఘనగజయానముల్ భ్రమరకంబులు సత్కలకంఠనాదముల్
దనరఁ జెలంగుసానులవిలాసము చూచె బుధేంద్రుఁ డుబ్బుచున్. 24

తే. హీనులకుఁ బందు పరయ్యె నహీనమై న,పీనమధుపానపీనకులీనసూన
లీనసదలీనసంతానతానమాన, మానగంబున ధరణీసురాన్వయునకు. 25

తే. నాగకదలీకదంబపున్నాగశల్య, రోహితక్షశివాదులఁ బ్రోచి మఱియు
నాగకదలీకదంబపున్నాగశల్య, రోహితక్షశివాదులఁ బ్రోచు నద్రి. 26

ఉ. భిల్లసరోజలోచనలు పింఛపటంబులు గట్టి గట్టుపైఁ
బెల్లుగఁ గ్రీడసేయ శశిబింబనిభాస్యలచన్గవల్ విరా
జిల్లెడునిమ్మపం డ్లనుచుఁ జేరి కనెం బ్రభుదర్శనార్థమై
యుల్లమునందు నమ్మహీసురోత్తముఁ డుబ్బి హరింపఁ గోరుచున్. 27

సీ. నీలకంఠాకృతి నెఱిఁ బూని యానందతాండవం బాడుశిఖండితతులు
రామనామం బభ్రమ్రముఁ బఠించుచును సత్ఫలవాంఛ నలరడుచిలుకగములు
సరసాగమస్థితు లరయుచుఁ గృష్ణలీలలఁ గేరుచుండుకోకిలకులములు
సుమనోభిరామిచేఁ జొక్కి మన్మథగురుసేవ సేయుమధువ్రతావలులును

తే. బరమహంసస్వరూపంబు సరవిఁ దాల్చి, బ్రహ్మపదబుద్ధిఁ జెలఁగుమరాళములును
గల్గియుండెడుచో వేఱె తెలుపనేల, యన్నగంబు మునిశ్రేణికాకరంబు. 28

తే. సదమలాహీనకటకుఁడు చంద్రధరుఁడు, నీలకంఠోల్లసితుఁడు మానితప్రపాంకుఁ
డఖిలసుమనోవినుతపాదుఁ డగునతండు, విశ్రుతముగ గిరీశుఁడై వెలయు టరుదె.

ఉ. ఆవసుధాధరంబున విహారము చేయుచుఁ జూచె నొక్కచో
భూవిబుధాగ్రగణ్యుఁడు విభూషితశేషభుజంగమున్ జగ
త్పావనకారణాంగము నపారకృపారచితాంతరంగమున్
దైవభుజంగముం గపటదైత్యవిభంగము శంభులింగమున్. 30

ఉ. కాంచి తదీయమూర్తిఁ గుతుకంబున డెందమునందు నిల్పి య
క్కాంచనగర్భవంశమణి కాంచనకుందకురంటకాదికా
న్యంచితసూనబిల్వదళపక్వఫలాదులచేతఁ బూజ గా
వించి దృఢానురాగమున వేఁడఁదొడంగె ననేకభంగులన్. 31

చ. జయజయ పార్వతీశ శివశంకరభూరిసమిద్భయంకరా
జయజయ నీలకంఠపురశాసవనంచితనీరజాసనా
జయజయ దేవదేవహరిసాయకనిత్యశుభప్రదాయకా
జయజయ లోకనాథసురచారణయక్షమునీంద్రకారణా. 32

దండకము. శ్రీమద్గిరీశాయ, ధీమత్ప్రికాశాయ, కాశాబ్జభేశాశుగాశావ్రధిపాకాశగంగా
సరిల్లోల కల్లోల మల్లీశరన్నీరదాళీ మరాళీ సుధాపూర కర్పూర పాటీర డిండీర

వాగ్భామినీహార నీహార హీరాభదేహప్రభాశాలినే, శూలినే, శంభవే, దంభవే దండదైత్యాజినచ్ఛాదితోద్యత్కటోరస్థలోద్భాసినే, శైలసంవాసినే, వాసవాబ్జాసనోపేంద్రచంద్రోరగేంద్రాదికామర్త్య హేమావతంసాంచలాబద్ధ సుస్నిగ్ధహీరావళీ ధాళధళ్యప్రభాపూర నీరాజితాంచత్పదే, వారితోగ్రాపదే, తాపసవ్రాతచేతస్సరోజాత సంకేతసంచారలీలావిలోలప్రమత్తాళయే, రాజరేఖామయూఖోల్లసన్మౌళయే, శైలకన్యామహోరోజకుంభద్వయాలిప్త సంవ్యాప్తదీప్తాంగ రాగాతిసౌరభ్యసంవాసితస్ఫారదోరంతరాళాయ, సంగ్రామకేళీకరాళాయ, రంగజ్జటాజూటకూటస్థ ఝూళంఝళారావ ధావద్వియద్వాహినీజాత సజ్జాతరూపారవిందోఘమారందపూరామితానందలీలాచలద్భృంగభరీ యూథమాధుర్యసంగీత నాదానుమోదాయ, శశ్వత్ప్రసాదాయ, పాదాంగదీభూత వాతాశనాధీశ భోగాగ్రభాగోల్లసత్పద్మరాగోపలోద్దామభాభాసమానాయ, సంరక్షితాశేష విద్వద్వితానాయ, నానాపయోజాతగర్భాండభాండచ్ఛటాపాట వాశ్రాంతపూర్ణోదరానందినే, కేతనాగ్రస్ఫురన్నందినే, చంద్రకందర్పకోట్యర్బు ధామంద సౌందర్య రేఖాంగసమ్మోహితానేకలోకాయ, సంపీతశోకాయ, పాకారినీలోపలాస్తోక శోభావిభాస్వద్గళాగ్రస్థితాఖిల కాకోలనీలప్రభాజాల సంవ్యాపినే, విద్విషత్కోపినే, భూపయఃపావకాకాశ యజ్వేందుభాస్వన్మరున్మూర్తయే, చారుసన్మూర్తయే, చంద్రచంద్రాతపాదభ్రసంశుభ్ర విభ్రాజితస్నిగ్ధభూత్యంగరాగాయ, గాఢానురాగాయ, శీతోగ్రతాపాయ, హేమాద్రిచాపాయ, సోమాబ్జమిత్రాగ్నినేత్రాయ, సంస్తోత్రపాత్రాయ, సర్వాఘవల్లీలవిత్రాయ, సారారవిందాక్షబాణాయ, వారాశితూణాయ, వేదప్రమాణాయ, నిర్మూలితారాతిపూర్వామరానీక పూర్వప్రదీప్తప్రతోళీవిటంకావళీదేహళీసాలశాలావిశాలారరాళిందవేదీ మహాసౌధసోపానవాతాయనశ్రేణయే, హారిసారంగశాబస్ఫురత్పాణయే, సంతతోద్యత్స్వసామర్థ్య లోలత్సమస్తాణవే, స్థాణవే, బాణదైత్యోత్తమత్రాణసంసక్తచేతోంబుజాతాయ, లోకప్రపూతాయ, శీతోర్వీభృద్బంధవే, సత్కృపాసింధవే, బంధురానందసంధాయినే, దీనగేహాంగణస్థాయినే, శిక్షితాఖర్వగర్వాంధకారప్రసూనోజ్జ్వలత్కేతవే, విశ్వవిశ్వంభరాభారధౌరేయతాహేతవే, కైతవస్వాంతయుక్తాంధకద్వీపిదైత్యప్రహారాయ, వీరాదివీరాయ, విజ్ఞానమూలాయ, విఖ్యాతశీలాయ, దక్షాధ్వరధ్వంసనాక్షుద్రరౌద్రప్రతాపాయ, సత్యానులాపాయ, దేవాదిదేవాయ, దివ్యప్రభావాయ, సంగీతసాహిత్య నృత్తావధానప్రవీణాయ, వైవస్వతప్రాణసంహారణోజ్జృంభమాణాయ, దూరీకృతాంభోజసంభూతగర్వాయ, శర్వాయ, తుభ్యం నమస్తే నమస్తే నమః 33

క. పరమేశ నీస్వరూపము, సరసిజగర్భాదులకును సనకాదులకుం
గురుతుగఁ దెలియఁగ రాదఁట, ధరఁ బ్రాకృతజనుల కెట్లు తగ మగు నరయన్,

క. జగములలో నీ వుందువు, జగములు నీయందు నుండు సర్వము నీమూ
ర్తిగ భావించి మెలంగెడు, సుగుణుల కెప్పుడును నీవు సులభుఁడ వీశా. 35
తే. ఉరిదెపురు గెల్ల వేళల బురదలోనె, పొరలుచుండియుఁ బంకంబుఁ బొందనట్లు
జ్ఞాని యగువాఁడు సంసారసంగుఁ డగుచు, నెందు నేనియుఁ బంకంబుఁ జెందఁ డధిప.
చ. కలలసమ స్తవస్తువులు గాంచినఁ దథ్యము గానికై వడిన్
మెలఁగుప్రపంచ మంతయును మిథ్య యటంచుఁ దలంచి యాత్మ యం
దలరఁగ నిన్నుఁ గన్గొనుమహాత్ములు నిత్యవిభూతిఁ జెంది ని
శ్చలసుఖలీలఁ దేలుదురు సారతపోధనలోకకారణా. 37
ఉ. జ్ఞానవిహీనమానవుఁడు శాస్త్రము లెన్ని యొతింగినన్ మిముం
గానఁ డొకించుకేనియును గాసర మేక్రియ విద్య నేర్చినన్
మేను మఱంతదొడ్డయిన మిక్కిలి నేరుపు విస్తరిల్లఁగా
మ్రానెగఁబ్రాఁకి పండ్లు దినుమార్గ మెఱుంగునె చీమకై వడిన్. 38
తే. జలఘటాదులయం దబ్జసారసాప్త, బింబములు పెక్కు లగుచుఁ గాన్పించుభంగి
నిక్కముగ దేహులకు నాత్మ యొక్కఁడయ్యుఁ, బెక్కు దెఱఁగులఁ గనఁబడుఁ బ్రథిత విశ.
క. కర్మములఁ దవిలి కొందఱు, నిర్మలపరసౌఖ్య మెఱుఁగ నేరక యెపుడున్
దుర్మతిఁ జెడుదురు వారల, కర్మంబుల కేది మేర గలదు మహేశా. 40
తే. అనుచుఁ దన నేర్చు తెఱఁగున నభవుఁ గొల్చి, యచ్చోటు దొలంగి యరుగుచు నందునందు
వింతలెల్లను గనుఁగొని సంతసిలుచు, ద్వారకాపురి వేవేగఁ దఱియఁ జేరి. 41
క. ధరణీసురాగ్రగణ్యుఁడు, పరమానందమునఁ గాంచె బహుతరమణిగో
పురమున్ వైభవజితగో, పురమున్ బాపనవిభేదిపురముం జెంతన్. 42
ఉ. కాంచి పురంబుఁ జేరి మణికల్పితశిల్పకచాతురీకళా
ఢ్యంచితసౌధయూధరుచిరాకరసారరథాదికంబులుం
గాంచనగోపురంబులు సుఖప్రదవిప్రధరేశగేహముల్
కాంచనగర్భవంశమణికన్నులపండువుగాఁ గఁ జూచుచున్. 43
సీ. నీలజాలకజాలనిష్క్రాంతకాళికఘనసారధూపవాసనలచేత
నిరతభరతకళాపరవారయువతీమృదంగసంగీతనాదములచేత
నానాప్రసూనగంధానుసంధానసమాగతగంధవాహములచేత
జంద్రశాలాప్రదేశస్ఫురజ్జలయంత్రపతితశీకరకదంబములచేత
తే. ద్వారతోరణకుముదకల్హారసార, సారసామోదములచేత ధీరవరుఁడు
మార్గగమనప్రభూతశ్రమంబు దీఱి, యుల్లమున మొల్లమగు వేడ్క లుల్లసిల్ల. 44
సీ. మఖహోమనిఖిలాగమప్రణాదములచే భాసిల్లుభూసురావాసములను
గరిఘోటకాందోళికాశతాంగములచే వెలుఁగొందుభూభృన్నివేశములను

నవరత్నధనధాన్యవివిధవస్తువులచే బలితంబు లగువైశ్యభవనములును
గోశాకవ్రీహ్యాదిసంకులములై సిరులచేఁ బొదలుచుండెడుశూద్రసదనములును
తే. సతతనర్తితనర్తకీజనసరత్న, కనకమంజీరఘంటికాధ్వనులచేత
వలను మీఱెడుబహువేశవాటికలును, జూచి యుప్పొంగె ధారుణీసురవరుండు.
తే. శంఖవరనీలకుందకచ్ఛపముకుంద, మకరపద్మమహాపద్మనికరములను
దనరునీరాజధానితో ధనదునగరి, సరి యగునె యంచు నవ్విప్రవరుఁడు పొగడె.
తే. కేల గిరి యెత్తువరబలశాలి యగుటఁ, జేసి పేరైనపర్వతశ్రేణులెల్ల
లీలఁబెకలించి తెచ్చియీప్రోలఁగోట,యిడెనో హరియంచుబుధుఁడెంచెనిభకులముల.
క. బంధురగతి నిచ్చోటున, గంధర్వావళుల నీనఁగాఁ బోలుఁ జుమీ
సింధుపుకాకెటు లబ్బెన్, సైంధవనామంబు లంచుఁ జర్చ యొనర్చెన్. 48
తే. కమలజావాస మెప్పుడు గలిగియుండు, విబుధలోకంబు నిబిడమై వెలయుచుండు
నాగవాసంబు మున్నె యిన్నగరి నలరు, నౌర పౌరుల కిఁక నొండు గోరవలదు.
క. అని తలఁచుచుఁ జని భూసుర, తనయుఁడు వేడుకలు మీఱ దైత్యారినికే
తనభూమిఁ జేరి యొయ్యనఁ, దనరాక యదూద్వహునకుఁ దగ నెఱిఁగించెన్. 50
చ. విని హరి నీలవర్ణుఁ డరవిందభవాన్వయుఁ దోడి తెం డటం
చును దగువారలం బనుప నూరిజనోత్తముఁ జేరి వారు వం
దనము లొనర్చి మిమ్మిపుడు దానవసూదనుఁ డాదరించి గో
ప్పునఁ బిలుఁ డంచుఁ బంచె నృపపూజిత రమ్మిఁక నంచుఁ బల్కినన్. 51
తే. శౌరిఁ గన్గొనుభాగ్యంబు సంభవించె, నంచు నెంతయు సంతసం బాత్మ నలర
వారితోడ నెయవ్విప్రవరుఁడు కాంచ,నాంబరునిమందిరముఁ జొచ్చియరుగునపుడు.
సీ. క్షీరవారాశివీచిక లంచు మది నెంచు హీరసోపానంబు లెక్కుచోటఁ
బ్రావృషణ్ణాఘనపంక్తు లంచుఁ దలంచు హరినీలభిత్తికల్ దఱియుచోటఁ
గ్రతుభుగ్ధరాధరకటకంబు లని యెంచుఁ గనకవితర్దికల్ గాంచుచోట
నమృతకాసారంబు లని యాత్మ నూహించు విధుశిలాతలములు వెలయుచోట
తే. నహికులేంద్రఫణాగ్రంబు లంచు నెంచు, నజ్జరాగకవాటంబు లలరుచోట
సాంద్రచంద్రాతపము లంచు సరవి నెంచు, విమలమౌక్తికసౌధంబు లమరుచోట.
సీ. పగడంపుగుంద్రగంబములు బాజుల నిల్పు పన్నినముత్యాలపందిరులును
వరహరిన్మణిమయద్వారతలంబులఁ బాటిల్లుహీరకవాటములును
దతపుష్యరాగనిర్మితవిటంకములచే వెలయు క్రొన్నెలరాలవేదికలును
జకచకద్యుతులఁ గొంచక చెలంగి వెలుంగు మేలినీలపుఁ గుడ్యజాలకములు
తే. నజ్జరాగశిలావలికాంచలప్ర, లంబనవనవరత్నకదంబరుచిర
కనకసౌధాదికంబులు గడచి మిగుల, మోదమున రాజశుద్ధాంతమునకు నరిగి. 54

చ. కలకలనాదము ల్సెలఁగఁ గంసవిరోధికథాప్రబంధముల్
పలికెడుమాత్సరత్నమయపంజరసంశ్రితకీరశారికా
వలులవినోదవై ఖరియువారితకౌతుకహేతుభూతమై
యలరఁగ నద్ధరామరకులాంబుధిచంద్రుఁడు కోరి చూచుచున్. 55

తే. పలుపుగలపట్టె వేళ్ళచప్పరము లారసి, మేటిపన్నీటివాఁగులు మించి మంచి
కప్పురపుటనంటిబోదెఁ గలయవలచు, చలువచెంగల్వకేదారములును గడచి. 56

సీ. అభినవపద్మరాగాశ్మకవాటముల్ చారుహరిన్మణిద్వారములును
బటుపుష్యరాగసంఘటితార్గళంబులు లాలితహరినీలజాలకములు
భూరిశోభాపూరహీరసోపానముల్ విపులచంద్రోపలవేదికలును
రుచిరగోమేధికప్రచురవలీకముల్ విలసితవైడూర్యవలభికలును

తే. సాంద్రముక్తాఫలామలచ్ఛాదనములు, పృథులజాంబూనదాబద్ధభిత్తికలును
గలిగి దేదీప్యమానమై వెలుఁగుచున్న, భవ్యతరచంద్రశాలికాభ్యంతరమున. 57

చ. అపరిమితప్రసూననిఖిలాగరుజాపకసౌరభంబులుం
గపురపుధూపవాసనలుఁ గస్తురిగందములున్ జవాదిని
ద్దపువలపుల్ బుగుల్కొనెడుదట్టపుదట్టుపునుంగుఁదావులున్
విపులగతిం దిగీశులకు విందు లనింద్యముగా నొనర్పఁగన్. 58

సీ. సైకపుజరబాజుచందువా నొదవిన మేలిముత్యాలజాలీలు వ్రేల
గొనబైనబంగారుగోడల నంటిననిలువుటద్దంపుగుంపులు వెలుంగ
బలుమానికపుఁగంబములఁ గదియించినకాంచనపాంచాలికలు నటింపఁ
దెలిముత్తియంపుఁబందిరు లమర్చినమంచిగందపుఁబట్టెకంకటులు మెఱయఁ

తే. బరిమళద్రవ్యములు నించి వరుస నిడిన, చంద్రకాంతపుగిండులు జానుమీఱ
నడపములు జాలపల్లిక లాదిరైన, విమలశృంగారవస్తుజాలములు నమర. 59

తే. కొలఁది మీఱినచిత్రలీలలఁ జెలంగి, యనుపమం బగునిద్దపుటట్టలోనఁ
బసిఁడిగొలుసులపసల నిం పెసఁగుచున్న, మానికపుఁదూఁగుటుయ్యాలపైని గదిసి.

సీ. కనకకంకణఝుణత్కారం బలర నొక్క మదహంసయాన చామరము విసర
మణిమయముద్రికాఘృణులు పర్వఁగ నొక్క మానిని తెలియాకుమడుపు లొసఁగ
నురుపయోధరకుంభయుగళి యుబ్బఁగ నొక్క పణఁతుక రత్నవిపంచి మీటఁ
జరణమంజీరనిస్వనము లొప్పఁగ నొక్క సరసిజేక్షణ బరాబరు లొనర్పఁ

తే. గంబుకంఠి యొకర్తు గానంబు సేయ, భామ యొక్కతె బలుదమ్మపడిగఁ బూనఁ
జంపకామోద యొర్తు నిద్దంపుఁజికిలి, నిలువుటద్దంబు ముందర నిలిపి చూప. 61

తే. తరుణు లిరువురు భోజసుతాస్వరూప, లిఖితనవచిత్రఫలకముల్ వేడ్కఁ బూని
యిరుగడల నిల్చి కొలువ నహీనవిభవ, జితపురందరుఁ డనఁదగి యతులగతిని. 62

సీ. విరిసరుల్ సుట్టి వావిరి నొయ్యారము మీఱ నొరగ వైచినసికయొప్పు చూప
నొలెవా టొనర్చినజిలుఁగుబంగరుడాలు తగటుదుప్పటి వింతసొగసు లీనఁ
దీరుగాఁ గొనగోట దిద్దిననిడుదకస్తురిరేక నొసలఁ గాంతులఁ జెలంగ
మెదిపి గొజ్జఁగినీటఁ బదనిడ్డనిద్దంపుఁగలపంపుమైపూఁత వలపు గులుక
తే. గొప్పముత్యాలచౌకట్లు కొమరుదేఱ, బవరిగడ్డంపుజిగితోడఁ దవిలి మెఱయ
హారకేయూరకంకణాద్యమితభూష, ణాంచితవిలాసుఁ డగుశౌరిఁ గాంచి యపుడు.
సీ. జయజయ కమలాక్ష సకలలోకాధ్యక్ష జయజయ నవనీతచౌర్యధుర్య
జయజయ గోవింద సాధితాహితబృంద జయజయ సంతతసదయహృదయ
జయజయ వనమాలి సారయశశ్శాలి జయజయ బుధనుతిజాలలోల
జయజయ వైకుంఠ సమరజయాకుంఠ జయజయ పుండ్రేక్షుచాపరూప
తే. జయ నిరంతరవల్లవీజనకుచాగ్ర, రచితరుచిరతరపరిమళప్రచురగంధ
సారసారంగమదఘనసారసాంక, వాంకితోరస్స్థలానంద హరి ముకుంద. 64
తే. అనుచుఁ గైవార మొనరించి యవ్విరించి, కులశిరోమణి విలసితజలదవర్ణు
చెలువునకు మది నానందజలధిఁ దేలి, యొనర నుతియును దీవన లొసఁగుటయును.
క. ఆవిప్రోత్తముఁ గన్గొని, గోవిందుఁడు ధర్మడోల గొబ్బున డిగి సం
భావించి మ్రొక్కి లిడి యొక, పావనమణిపీఠి నునిచి భక్తి దలిర్పన్. 66
తే. సురలుదనుఁబూజ యొనరించుకరణి నతనిఁ, బూజగావించికుశలంబు వొసఁగనడిగి
వెసఁ బ్రసాదంబు వెట్టించి వీడెమొసఁగి, మృదులతల్పంబుపై నుంచి పదములొత్తి.
చ. వినయవివేకము ల్వెలయ విప్రకుమారునిఁ జూచి వెన్నుఁ డి
ట్లను నవనీసురేంద్ర యనయంబును మీరు వసించుటెంకి యే
జనపరుభూమి యం దతఁడు సాధుజనాదరణుండె యిప్పు డే
పని కిట కేఁగుదెంచితిరి భద్ర మగుం దెలియంగఁ జెప్పరే. 68
క. అనవుడు హరిఁ గనుఁగొని యో, దినకరనిభ వినుమ విదర్భదేశంబునఁ గుం
డిననగరి యేలుభీష్మక, జననాయకుఁ డొప్పు సకలజనసమ్మతుఁడై. 69
తే. అతనిపుత్త్రిక రుక్మిణి యనఁగఁబరఁగు, కన్యకామణి గల దయ్యగణ్యపుణ్య
శీల నీకును బరిచర్య సేయఁగోరి, యొక్కశుభవార్త పుత్తెంచె నొనర వినుము. 70
క. మునివల్లభ దుర్లభమై, తనరెడుభవదీయచరణతామరసయుగం
బనిశము సేవింపఁగఁ గోరినదానఁ జెలంగి నన్నుఁ గృపఁ జూడు హరీ. 71
ఉ. కన్నియ కీర్తియం బలుకఁగాఁ దగ దందుఁ దలంచెదేనియున్
మున్ను వరింపదే భువనమోహన యిందిర సుందరీజనుల్
చెన్నగునీవిలాసకులశీలబలామితరూపసంపదల్
కన్నులఁ గన్న విన్నఁ దమకంబునఁ గోరుట ధాత్రిఁ జిత్రమే. 72

చ. నిరతము తావకాంఘ్రియుగనీరజభక్తిఁ జెలంగునన్ను నో
పురుషవరేణ్య రుక్మి యనుబుద్ధివిహీనుఁడు క్రొవ్వి చేదిభూ
వరుఁ డనుదోసకారికి వివాహము సేయఁ దలంచుచున్నవాఁ
డరయఁగ నక్కపోతునకు నబ్బునె బెబ్బులిసొమ్ము కింతయుర్. 73

క. ఉడుగనియాసలఁ దము నె,య్యెడ నమ్మినసాధుజనుల నేఁచెడుఖలులర్
దొడరి వధింపక యూరక, విడువరుగద యెందునైన వీరవరేణ్యుల్. 74

తే. తడయఁ బనిలేదు వేవేగఁ దరలి వచ్చి, కలన శిశుపాలమాగధాదుల జయించి
రాక్షసవివాహమునఁ బయోజాక్ష నన్నుఁ, గైకొనుము శౌర్య ముంకువగా నొనర్చి.

తే. రాజశుద్ధాంతసౌధాంతరమున మెలఁగు, నన్ను నేక్రియఁ దేవచ్చు నిఖిలబాంధ
వుల వధింపకకా కని తలఁచెదేని, విను ముపాయంబు చెప్పెద వనజనయన. 76

క. కులదేవయాత్ర యొనరిచి, వలనుగఁ బురి వెడలి శివునివనితకు మ్రొక్కం
జెలఁగి తమవారు పంపుదు, రెలమిం బెండ్లికిని ముం దహీనచరిత్రా. 77

తే. అట్లు శివవల్లభకు మ్రొక్క నరుగుతఱిని, నరగఁ బఱతెంచికొనిపొమ్ము కరుణఁజేసి
కాక నీమది నశ్రద్ధగాఁ దలంచె, దేని నామీఁదిపని నాకె తెలియుఁజుమ్ము. 78

మ. అని నీచెంగట విన్నవింపు మని యయ్యబ్జాస్య పుత్తెంచె నో
జననాథో తమ జాగు వల్దిఁకఁ జమూసంఘంబులంగూడి గొ
బ్బున వేంచేయుము కుండినేంద్రసుత నంభోజాతనేత్రం జగ
జ్జనసంస్తుత్యచరిత్రఁ గైకొనుటకుర్ సంతోషచిత్తంబునర్. 79

క. ఆకాంతాజనరత్నము, నీకుఁ దగుం దగుదు వీవు నృపకన్యకకుర్
మీ కిరువురకుం గూర్చిన, యాకమలజువోఁడిజాడ లలవిరొ పొగడర్. 80

క. ఓ చక్రధర నిజంబుగ, భూచక్రమునందుఁ గల్గుపోలఁతులు తులగా
రాచక్రస్తనితో మఱి, యాచక్రియుఁ బొగడఁ జాలఁ డబలగుణంబుల్. 81

క. వన్నెలనెల వన్నెలఁతుక, వెన్నెలదొర కళ యనర్ భువిర్ విలసిల్లుర్
కన్నులు విరిదమ్ములు చెలి, కన్నులు తుల యెందుఁ జెంద రంబుజనాభా. 82

క. కుందము లాదంతము లర, విందము లాపదము లుదధివిలసద్వీచీ
బృందము లావళు లలరు మి,ళిందము లాకుంతలములు లీలావతికిర్. 83

సీ. భృంగముల్ పింగముల్ తుంగగంగాసరిద్భంగముల్ మత్తచక్రాంగములును
జిందముల్ కుందముల్ సుందరేందీవరబృందముల్ వికచారవిందములును
క్షీరముల్ కీరముల్ సారసౌరభ్యకల్హారముల్ ఘనఘనసారములును
వ్యాలముల్ శైలముల్ శ్రీల నోలాడుమృణాలముల్ చంపకజాలములును

తే. దుల యగునె దానికచమధ్యవళిసుయాన, గళరదననేత్రముఖహాసలలితవచన
కరవపుర్గంధరోమాళిగురుకుచభుజ, నాసలను బోల్ప నింతైన నలిననయన. 84

తే. అబ్జబింబోపమానంబు లగుచు లోచ, నాధరంబులు వదనంబు నలరుఁ జెలికి
కోకనదవిభ్రమంబు గైకొని యురోజ, నాభికలుఁ బదయుగ మొప్పు నలినముఖికి.

సీ. విశ్వంభరాకృతి వెసఁ బూనె జఘనంబు హరివిలాసస్ఫూర్తి నలరెఁ గౌను
కనకాంశుకఖ్యాతిఁ గర మొప్పె మెయిచాయ విధుమనోహరవృత్తి వెలసె మోము
శ్రీవరాకారంబుఁ జెందెఁ గర్ణయుగంబు కృష్ణశోభారూఢిఁ గేరెఁ దుఱుము
చక్రిలావణ్యంబు సరవిఁ గైకొనె నారు దరభవ్యకరలీలఁ దనర గళము

తే. సరసిజాక్షికి సకలాంగసౌష్ఠవంబు, ప్రణుతి యొనరింప నీరీతిఁ బరఁగునపుడు
మానసంబునఁ దుది లేనిమమతమీఱఁ, గుధరధర నిన్ను వరియింపఁ గోరు టరుదె.

క. హరిణీనిభమణివిరచిత, హరిణీప్రభనయనవిజితహరిణీసభయా
హరినీలవేణిచెలువము, హరినీరజభవులకైన నలవియె పొగడన్. 87

సీ. అరుణాధరోష్ఠి యయ్యబలాశిరోమణి చంద్రబింబాస్య యాజలజగంధి
మంగళగాత్రి యామదనవైభవలక్ష్మి సౌమ్యభాషిణి యావిశాలనేత్ర
గురుకుచకుంభ యాపరభృతోజ్జ్వలకంఠి కవివర్ణనీయ యాఘననితంబ
మందగామిని యాసమంచితహరిమధ్య పటుతమోవేణి యాపల్లవాంఘ్రి

తే. రుచిరకేతుప్రకాశ యారుక్మవర్ణ, గావున నుదగ్రశుభసుఖకారణ మగు
ఫలము చేకూరు టరుదె చెల్వారు దాని, యవిరళానుగ్రహ మొకింత దవిలెనేని.

తే. వదము పొక్కిలి మృదుకోకనదము పదము,దరము కంఠంబు నలినసుందరము కరము
ధరము జఘనంబు నవవారిధరము తుఱుము,తర మెహరిమధ్యఁ బ్రణుతింపధరణినాథ.

ఉ. డంబుగదే పిఱుందు పగడంబుగదే జిగిమోవి చంద్రఖం
డంబుగదే కపోలము జడంబుగదే నడ మన్మథాగ్రకాం
డంబుగదే కటాక్షము గుడంబుగదే నుడి మేటితేఁటితం
డంబుగదే కచంబు నిబిడంబుగదే మెయికాంతి యింతికిన్. 90

సీ. కనకాంగిముద్దుమొగంబు పద్మము సేయుఁ గలకంఠిగళము శంఖంబు సేయుఁ
గామినీమణిజిల్గుఁగా నవంతము సేయుఁ గొమ్మకన్బొమదోయి కోటి సేయుఁ
జపలలోచనవిలాసం బచింత్యము సేయు శుకవాణికటి మహాక్షోణి సేయు
మధురోష్ఠినాభి నిమ్నతసాగరము సేయుఁ బూఁబోణిమేచాయ భూరి సేయు

తే. నామధేయంబు రుక్మిణి నాఁగఁ బరఁగుఁ, గావున నధీశ వేనోళ్లు గల్గినట్టి
యహికులాధీశ్వరున కైన నలవి గాదు, చెలువచెలువంబు గణుతించి విలువసేయ.

క. బింబోష్ఠికురులు హరినీ, లంబుల మదపుష్పలిట్కులంబుల ఘనజా
లంబులఁ జమరీమృగవా, లంబులెడం బలరు శైవలంబులఁ గేరున్. 92

మ. జలజాతావళి నేఁచుసత్కృతముచేఁ జాలం గళాహీనుఁడై
తలరన్ జంద్రుఁ డటంచు లోకు లెపుడుం దన్నాడ రోషించి.వె

న్నెలతోఁ డాచెలివక్త్రమై వెలసి పూన్కిం దానినేత్రాంబుజం
బులు కాంతిన్ విలసిల్ల సంతతకళాపూర్ణుండు గాఁబోలు న్నవిూ. 93

క. గణుతింపఁగ మధుపానపు, గుణ మెక్కుచు దిగుచు నుండుకుసుమాస్త్రనిసిం
గిణివిండ్లు దగునె తరుణీ, మణికన్బొమలకు భువిన్ సమం బొనరింపన్. 94

మ. క్షయరుక్పీడితుఁడున్ గళంకియు ఘనస్వర్భానుదంష్ట్రాక్షత
ప్రయతాఖిలవిపానలుండు శశిచెప్పన్ రోఁత తచ్చంద్రికల్
ప్రియ మెట్లంచుఁ జకోరముల్ మిగులుకోర్కిన్ హాసచంద్రాతపో
చ్ఛ్రియభామాముఖకైరవాప్తుని భజించం బోలు నేత్రంబులై. 95

చ. కమలదళాక్షినాస నవగంధఫలిన్ విరియించుమించుట
ద్దములఁ గరంబు సోఁకుటనె తద్దయు మాయఁగఁ జేయుఁ జెక్కులా
రమణిశ్రుతిద్వయంబు తలరన్ నవసంఖ్యల నెన్న నున్మద
భ్రమరశిరోజముద్దునునుఁబల్కులు సారెకుఁ గేరుఁ జిల్కలన్. 96

సీ. జలజాక్షిపెదవితో సాటి నొందకయేమొ నెత్తిబింబఫలము మాధురినిఁ బాసెఁ
బికవాణియధరంబునకు నీడు గాకేమొ విద్రుమంబు క్రయింప విలువఁదేరఁ
జెలువవాతెఱతోడఁ దుల రాఁ గలుగకేమొ పద్మరాగము శిలాప్రాయ మయ్యె
బాలఁతిరదచ్ఛదంబునకు నోడుట నేమొ బంధుజీవకము నిర్గంధ మయ్యె
తే. విమలమాధుర్యయుక్తమై విలువ దెగక, దృఢశిలాప్రాయమును గాక దివ్యగంధ
బంధురంబయి సురుచిరప్రభల నమరు, దానికెమ్మోవి మరునిపూఁదేనెబావి. 97

క. పలునరుస మొల్లమొగ్గల, బలునరుసల గోవఁజాలుఁ బైదలిలేన
వ్వులు పున్నమవెన్నెలలన్, వెలిగా నొనరించు నెపుడు విశ్వాధీశా. 98

తే. చెలువకంధరక్రముకంబుఁ బలువిధముల, వ్రక్కలుగఁ జేయుదక్షిణావర్తశంఖ
మింతికంఠంబునకు నోడియేమొ భీతిఁ, గళవళంబున మొఱ సేయఁగాఁ దొడంగె.

క. రతిమనసిజకేళీవన, సతతవిరాజితరసాలశాఖాయుగ మ
య్యతివభుజయుగము తుదలన్, వితతంబుగఁ బల్లవములు వెలఁదుకపాణుల్. 100

సీ. చంద్రయోగమునకుఁ జాలఁ దల్లడమంది కవ వీడి పాఱుజక్కవలు తలరె
తలరుహిమాంబుధారలు సోఁకి పస దప్పి మెలఁగురాజీవకుట్మలము లీడె
విమలవజ్రప్రహారముల కంతయు నెదం దలఁకెడుగిరిశృంగములు సమంతె
కరముసొం పగుభద్రగంధవహోద్ధతిఁ జలియించుదాడిమఫలము లెనయె
తే. వన్నెగాఁ జంద్రహిమజలవజ్రహార, భద్రగంధవహోద్ధతిఁ బరఁగుచుండి
కదిసి పస గల్గి తలఁకక కదల కెపుడుఁ, జెన్నుమీఱెడుచెలిగుబ్బచన్నులకును.

చ. వెలయఁగ నాభికాబిలము వెల్వడి సిబ్బెపుగబ్బిగుబ్బలన్
మలయమహీధరాగ్రములమాటున నీటున నిల్చి వాసనల్

గలవలియూర్పుఁదమ్మిరలు గైకొనులీల బిలేశయంబనం
జెలుకలకొల్కి యారువిలసిల్లుమనోహరకాంతిఁబైఖరిన్. 102
చ. అనుపమనీలలాలితనిజాలకజాలకజిల్గుఁగొనుతో
నెనఁ గనఁ గోరి చేరి కడునిచ్చలు నిచ్చలుమీఱఁ బోరి య
య్యనువున నోడి భీతి మది నానఁగ నానఁ గలంగి కాన కేఁ
గెను హరి యట్లు గానియెడఁ గేసరికేసరియౌమ్మ గావళుల్. 103
క. వళు లలరుమ త్తదంతా, వళకుంభ స్తనయుగళికి వనధితరంగా
వళులఁ జలనంబు గలతము, నిలువెల్లన్ విష మటంచు నిందించి కడున్. 104
తే. తరుణియూరుద్వయంబుతోఁ గరికరములు, వాధ మొనరింపఁజాలక వంగిపోయె
కమలగర్భంబు లింతిజంఘులకు నోడి, వేగఁ దృణమూని తలవంచె వెన్ను చూపి.
తే. కమలపత్త్రాక్షశంఖచక్రములు నీకుఁ, గరములందుండుగాని యాతరుణి కెప్పుడు
నలరుచుండును పదములం దరసి చూడ, సకలశుభలక్షణాంగి యాచంద్రవదన.
శా. ఆకాంతామణి యాబుధద్విరదకుంభాంచన్మహోరోజ యా
రాకాచంద్రనిభాస్య యారమణి యారాజీవపత్త్రాక్షి యా
శ్రీకారోపమకర్ణ యాచెలువ యాశృంగారవారాశి యా
లోకస్తుత్యచరిత్ర నీకుఁ దగుఁ బల్కుల్ వేయు నింకేటికిన్. 107
చ. అనుటయు శౌరి సంతసిలి యా నవనీసురవర్య తథ్య మీ
వనిన తెఱంగు భీష్మకధరాధిపపుత్త్రివయోవిలాసముల్
మును విని డెంద మాభువనమోహనవిగ్రహపైనె యుంచి యే
పనులయెడం దలంతు దృఢభక్తుఁడు నన్నుఁ దలంచు కైవడిన్. 108
ఉ. కన్నియరూపవైభవము కన్నులఁ గట్టినయట్లు యుండు వి
ద్వన్నుత రుక్మి సేయునహితక్రియ లన్నియు మున్నె విందు నిం
కెన్నియు నేల భీష్మకనరేంద్రునిప్రోలికి వచ్చి వైరులన్
ఛిన్నులఁజేసి పోఁ దతిమి నీలకచన్ వరియింతుఁ గూరిమిన్. 109
సీ. ఆతటిల్లతదేహ మభినవలీలలఁ గదిసి యుండనిఘనాభ్యుదయ మేల
యాచకోరకనేత్త్రతో నెల్మి యొదవని చెలువంబు లగురాచచిన్నె లేల
యాపయోధరవేణి దాపున మెలఁగనినిత్యమహీభృదౌన్నత్య మేల
యాసరోజానన యలర భాసిల్లని ప్రచురంబు లగునవప్రభల వేల
తే. బాల నేవేళ నెద నిడి పరమహర్ష, జలధి నోలాడకుండెడుసకలరాజ్య
వైభవం బేల కరిహయవర్గ మేల, ధరణిసురవర్య యెన్నిచందముల నరయ. 110
క. అని పల్కి యాక్షణంబునఁ, దనుజకులారాతి దా విదర్భాననికిం

జన ముద్యోగం బొనరిచి, తనపంపున సూతుఁ డైనదారకుఁ డెలమిన్. 111

తే. సైన్యసుగ్రీవమేఘపుష్పకవలాహ, కంబులను ఘోటకంబులఁ గట్టి గరుడ
కేతనం బెత్తి యాయుధవ్రాత మునిచి, తేరు వేవేగ నలరించి తెచ్చుటయును. 112

క. ద్విజరాజవంశచంద్రుఁడు, ద్విజకులచంద్రున కనర్ఘదివ్యాభరణ
వ్రజవసనాదులు కడు నిడి, విజయరథం బెక్కి చనియె విప్రుఁడు దానున్. 113

క. అని మునిజనులకు సూతుఁడు, వినిపించినరీతిఁ బ్రీతి వెలయఁ బరీక్షి
జ్జనపతికి శుకుఁడు దెల్పిన, విని మఱి యటమీఁదికథయు వినఁగోరుటయున్. 114

మ. శరదిందూపమదేహనిర్జితవిపక్షవ్యూహకైలాసభూ
ధరవిభ్రాజితగేహదీనజనసంత్రాణామితోత్సాహభా
స్వరగోవల్లభవాహపర్వతసుతాంచన్మోహపాపావళీ
శరదాభ్యున్నతగంధవాహసుమనస్సంఘాతనిర్వాహకా. 115

క. శారదనీరదనారద, పారదఘనసారహారపాటీరసుధా
హీరధరాభవరస్మిత, సారదయాపూరదీనజనమందారా. 116

మాలిని. జలనిధినరతూణా సత్యవాక్యప్రమాణా
జలజనయనబాణా సంహృతాంభోజబాణా
సలలితగుణసీమా సారసంగ్రామభీమా
బలవదరివిరామా భక్తచిత్తాబ్జధామా. 117

గద్య. ఇది శ్రీమత్కుక్కుటేశ్వర వరప్రసాదలబ్ధ కవితాసామ్రాజ్య ధురంధర కౌండిన్యసగోత్రపవిత్ర కూచిమంచి గంగనామాత్యపుత్ర బుధజన విధేయ తిమ్మనానామధేయప్రణీతం బైనరుక్మిణీపరిణయంబను శృంగారప్రబంధంబునందుఁ జతుర్థాశ్వాసము.

పంచమాశ్వాసము.

శ్రీకరతూణీకృతర
త్నాకరభీకరగజాంధకాసురదళనా
స్తోకపరాక్రమవిలస
ద్గోకర్ణవిభూషితాంగ కుక్కుటలింగా. 1

వ. అవధరింపుము సూతుం డమ్మునిశ్రేష్ఠుల కెఱింగించినతెఱంగున శుకుండు పరీక్షి
న్మహీకాంతున కవ్వలికథావిధం బెఱింగింపం దొడంగె నట్లు కృష్ణుండు కుండిన
నగరాభిముఖుండై చనిచని. 2

ఉత్సాహ. ముదముతోడ నేకరాత్రమున విదర్భభూమికిన్
గదియ నేఁగ నత్తఱంగు కామపాలుఁ డంతయున్
మది నెఱింగి వాహినీసమాజయుక్తుఁడై చనెన్
కదనభేరికల్ చెలంగఁ గంసవైరివెంబడిన్. 3

పంచచామరము. మురారియానతిన్ మదిం బ్రమోద మూని యంతటన్
ధరామరుండు రుక్మిణీనితంబినీమణీగృహం
తరాళసీమఁ జేరి నిల్వఁ దన్ముఖానుమోద మా
నరాధినాథపుత్రి గాంచి నవ్వుమో మెలర్పఁగాన్. 4

ఉ. దిగ్గున లేచి విప్రకులధీమణికిం బ్రణమిల్లి జాళువా
నిగ్గులు దేఱుపీఠమున నిల్చి కరంబులు మోడ్చి యాత్మలో
నగ్గల మైనకోర్కు లలరారఁగ నిట్లను నో బుధేంద్ర యా
దిగ్గజరాజతుల్యుఁ డరుదెంచెనొ లేదొ వడిన్ వచింపుమా. 5

తే. అలకళానిధిరాక కుత్పలము లాస, నొందుక్రియను మదీయనేత్రోత్పలంబు
లోకళానిధి వినుము నీరాక కిప్పు, డెదురుచూచుచు నున్నవి ముదము మీఱ. 6

మ. రమణన్ విప్రుఁడు శౌరిపట్టణము చేరం గల్గెనో లేక మా
ర్గమునం జిక్కెనో వెన్నుఁ డీపనికి నేరం బెన్ని రాఁడయ్యెనో
విమతశ్రేణితలంపు విస్తరిలునో వేంచేయునో యంచుఁ జి
త్తమునం గుందుచు నుంటి నింతదడవున్ ధాత్రీసురేంద్రోత్తమా. 7

క. ద్విజవర నీ వరిగినపని, గజిబిజియై చనెనొ నిన్నుఁ గన్గొని వికచాం
బుజనయనుఁ డాదరించెనొ, నిజసరణి నయ్యుంగఁ బల్కు సెప్పఁగ దీఱెన్. 8
క. అని ఘన మగుచంచలబు,ద్ధిని నాపని విన్నదాఁకఁ దివిరెడుకన్యా
జనమణిఁ గన్గొని భూసుర, తనయుఁడు నగి పల్కె వినుము తగ నీయాజ్ఞన్. 9
సుగంధివృత్తము. కామినీమణీమణిప్రకల్పితేందుశాలికా
స్తోమహేమధామదివ్యధూపధూమసౌరభో
ద్దామసామజాశ్వసంతతప్రకాశ మైనయా
సోమవంశధాముప్రోలు చొచ్చి యందు నొక్కెడన్. 10
సీ. తళుకుఁజెక్కులధగద్ధగలపై ముత్యాలచౌకట్లనిగనిగల్ చౌకళింపఁ
దలిదమ్మిఱేకులఁ దెగడుగన్నవఁడాలు మొలకనవ్వులకాంతిఁ గలసి మెలఁగఁ
బెనుమొగుల్ జిగిమించుతనుకాంతితో మేల్మిపసిఁడిదుప్పటిసిరుల్ బలసి మెఱయ
నలుతమించిన మొల్లసరులసౌరభము చందనపు మేపూఁతవాసనల నెదుర
తే. నుదుటఁ గస్తూరిరేఖసొం పొదవి పొదల, దివ్యమణిభూషణద్యుతుల్ దిశలఁ బర్వ
భువనమోహనశృంగారపూర్ణుఁ డగుచు, నలరుమురవైరిఁ గన్గొంటిఁ గలువకంటి.
క. పున్నమచందురుఁ డనఁదగు, వెన్నుని నటఁ జూచి నీదువృత్తాంతం బా
పన్నగరిపుకేతనునకు, విన్నప మొనరింప హాసవికసితముఖుఁ డై. 12
క. నీసుగుణరూపయౌవన, భాసురసుకుమారతలకుఁ బలుమఱు మది ను
ల్లాసము నొంది ముకుందుఁడు, మీసంబులు దువ్వె రిపులమీఁదం దరుణీ. 13
తే. కనకభూషణమణిగణధనవవాంబ, రాదికము నా కొసంగి దా నపుడె కదలి
వాఁడె వేంచేసె రిపులఁ బోవంగఁ దఱిమి, నిన్ను వరియించు నిఁకఁ జూడు నీరజాక్షి.
క. వనితా నీభాగ్యవశం,బున నిపు డాచెలువుఁ డబ్బె భోగీశ్వరుఁడున్
వినుతింపఁ గలఁడె యాతని, ఘనతరసుకుమారరూపకాంతిప్రతిభల్. 15
తే. వానియాకార మారమావరకుమార, మారమాధవధవళాంశుమానితంబు
వానిసామ్రాజ్య మాస్వరావాసవాస, వాసవాంబరవాసగప్రహాసకంబు. 16
సీ. విరిదమ్మిఱేకులసిరి మించుకనుదోయి నిండుఁజందురుఁ దేరునెమ్మొగంబు
హరినీలముల నేలుతరమైన మెయిడాలు గజతుండరుచిరంబు భుజయుగంబు
మించుటద్దపునిద్ద మెంచులేఁజెక్కులు మేలుసంపఁగెమొగ్గఁ బోలునాస
మొల్లమొగ్గలకాంతిఁ దెల్లఁజేయురదాళి కంబూపమానంబు కంఠతలము
తే. పటుకవాటంబుతో సాటిఁ బరఁగుఱొమ్ము, చిగురుటాకులసొంపెల్లఁ దెగడునడుగు
లహహ కృష్ణునిసౌందర్య మరిది పొగడ, నహికులాధ్యక్షునకుఁ బితామహునికైన.
ఉ. చెప్పెడిదేమి యావిభునిచెల్వము గాంచినఁ గమ్మఁదేనియల్
చిప్పిలు ముద్దుఁబల్కులను జెన్నగు గానము విన్నయంతలో

ముప్పిరిగొన్న మోహపుసముద్రములోపల నీఁదుచుండి యా
యొప్పులకుప్ప లైనదివిజోత్తమకన్యకలుం గరంగరే. 18

తే. వేయిదెఱఁగుల నయ్యదుపీరుచెలువు, పూని వినుతింప నేటికి వానిఁబోలి
యంబుజారాతి తా విధుఁ డనఁగఁ బరఁగె, నలవసంతుఁడు మాధవుఁ డనఁగఁ దనరె.

తే. అనినవిని యాత్మ నుప్పొంగి యవ్వరాంగి, పెన్నిధానంబుఁ గన్గొన్న పేదయట్లు
తనమనోరథ మీడేఱె నని తలంచి, విప్రకులశేఖరుని గారవించి పలికె. 20

మ. ధరణీదేవకుమార నీమహిమ చిత్రం బెన్న నిద్ధాత్రి నె
వ్వరికిం జెల్లు నమందయాన మొనరన్ ద్వారావతిం జేరి భా
స్వరలీలన్ మహిపాలరోధము ప్రవేశంబై జగత్కారణున్
బరమాత్మున్ హరిఁ దోడితెచ్చితివి మద్భాగ్యాధిదైవంబవై. 21

క. కన్నియతలఁ పిది యెంతని, యెన్నక కారుణ్యదృష్టి నీక్షించి తగన్
వెన్నునిఁ దోడ్కొనితెచ్చిన, నిన్నేక్రియఁ బ్రస్తుతింప నేర్తు మహాత్మా. 22

క. ఆరయ నీఋణ మింతయుఁ, దీరుపఁ గా నేర వసుమతీసురవంశో
ద్ధారక యూరకయె నమస్కారముఁ గావింతు భక్తి గడలుకొనంగన్. 23

తే. అని నమస్కార మొనరించె నంత రామ, కృష్ణ లేతెంచి రని విని కేవలప్ర
మోదమునఁ దూర్యఘోషముల్ మొరయభీష్మ, కుం డెదుర్కొని పూజించి కోర్కు లలర.

చ. నగరికిఁ దోడితెచ్చు నెడ నవ్యకుతూహలవ్యాత్వరోజ్జ్వలై
మగువలు తత్తఱించుచును మాధవుఁ గన్గొనఁగోరి చేరి కెం
జిగినునువాతెఱల్ గదలఁ జేతులు ద్రిప్పుచు నుండి రప్పు డా
సొగసులు చూచి డెందములఁ జొక్కుచు జాణలు మేలుమే లనన్. 25

చ. కలికి యొకర్తు కన్గవను గస్తురి దిద్ది లలాటపట్టికం
జెలువుగఁ గజ్జలం బిడి కుశేశయలోచనుఁ జూడ వచ్చె ను
గ్మలి మఱియొకర్తు వేనలిని గంధము మెత్తి మిటారిగుబ్బలన్
గలయఁ బ్రసూనమాలికలు గట్టి హరిం గనఁ జేరెఁ గేరుచున్. 26

చ. పొలఁతుక యోర్తు నవ్యమణిభూషణముల్ ధరియించు చుండి యా
నలినదళాక్షుఁ గన్గొనఁ జనన్ వలె నంచును దత్తరంబుతో
గళమునఁ గాంచియున్ జిలుఁగుఁగొనునఁ దీఁగెయు వేణి నందియల్
వలయసమూహముల్ పదములన్ వెసఁ బెట్టుకవచ్చె నిచ్చలున్. 27

తే. పీడి జీరాడుపెన్నెఱుల్ గూడఁబట్టి, తత్తఱంబున హరిఁ జూడఁ దరుణి యోర్తు
సరగఁ బఱతెంచులా గొప్పెఁ జామరంబు, పూని శౌరికి విసరరాఁబోలు ననఁగ.

ఉ. కంచెల విప్పి యోర్తు తనగబ్బిచనుంగవపైని వాసనల్
మించుమృగీమదంబునఁ దమిన్ మకరీమయచిత్రపత్రముల్

కొంచక వ్రాయుచుండి యదుకుంజరుఁ గన్గొనఁ జేర షట్పదా
ళ్యంచితపుష్పమంజరులు బాగుగఁ గానుక దెచ్చెనో యనన్. 29

ఉ. బంగరుతమ్మిమొగ్గ లోకభామయురంబున నించి వేడ్క ను
ప్పొంగుచుఁ గైరవాప్తకులభూషణుఁ గన్గొనఁ జేరఁ జూడ ని
న్నుం గనుఁగొన్న యంతనె మనోభవుఁ డక్కున దమ్మితూపు లే
యంగఁ దొడంగె నంచు నసురారికిఁ జూపఁగ వచ్చుకై వడిన్. 30

సీ. మృగమదామోదముల్ జగతి నంతట నిండ గడగడ సైకపునడుము వడఁకఁ
బదములనందియల్ పలుదెఱంగుల మ్రోయఁ గనకకంకణములు ఘల్లనంగ
కుసుమమాలికలు కుచాగ్రములపై నర్తింప జడకటిసీమపైఁ జవుకళింపఁ
దాటంకదీధితుల్ తళుకుఁజెక్కులఁ గ్రమ్మ గరువంపునడకలు గడలుకొనఁగఁ

తే. జిలుఁగుచెంగావిపావడ చిందులాడ, నెమ్మొగంబున నవ్వువెన్నెలలు పర్వ
నొకసరోజాతపత్త్రాక్షి యుల్లసిలుచుఁ, జేర వేవేగఁ జాణూరవైరిఁ జూడ. 31

ఉ. గొల్లమెఱుంగుఁబోండ్లు జిగిగుబ్బలఁ గ్రమ్మినటొమ్ముకం దిఁకం
దెల్లమిగాఁ గనంబడఁగ నేర దచించు వసించి యత్తఱిన్
హల్లకపాణి యోర్తు దనుజారియురంబున నించెఁ దావులన్
మొల్లము మీఱుచున్నగిరిమొల్లసరంబులు కౌతుకంబునన్. 32

తే. బిత్తరి యొకర్తు దోయిట ముత్తియంపు, సేసఁ బ్రాలిడి యావృషభాసురారి
శిరముపై నించెఁ గోరిక చెంగలింప, రమణఁ దలఁబ్రాలు వోయుచందమున నపుడు.

చ. గొనకొని వీథివీథులను గుంపులు గూడి దరస్మితాంచితా
నన లగుచున్ నిరంతరకనత్కనకాభరణప్రసక్తనూ
తనమణిదీప్తిదీపికలఁ దద్దయుఁ దేటమిటారిచూపులన్
వనజదళాయతాక్షులు నివాళు లొసంగిరి కంసవైరికిన్. 34

సీ. కలికిరో యీతఁడే కులుకుఁబ్రాయపుగొల్లకన్నెల వలపించువన్నెలాఁడు
లలనరో యీతఁడే చెలఁగి నందవధూటి మ్రోల నాడెడుజగన్మోహనుండు
తరుణిరో యీతఁడే ద్వారకాపురమర్త్యకోటులకెల్లఁ దంగేటిజున్ను
తెఱవరో యీతఁడే దేవకీవసుదేవు లున్నతంబుగఁ గన్నపెన్నిధాన

తే. మబల యీతఁడె బృందావనాంతరప్ర, చారభిల్లనితంబినీచారుదృక్చ
కోరరాకాసుధామయూఖుం డటంచు, నెంచి దీవించి సేసలు నించి రపుడు. 35

క. తగు నీచెలువుఁడు భీష్మక, జగదీశ్వరసుతకు భోజజనపతిసుతయుం
దగు నితనికి నియ్యిరువురుఁ, దగ గూర్చెనఁ దమ్మిచూలి తా జాణగదా. 36

తే. అనుచుఁ బౌరాంగనలు చేరి యభినుతింప, నంత భీష్మకుఁ డాప్రలంబాంతకాబ్జ
నయనులను దోడుకొని తననగరు చేరి, వసనమణిభూషణాదులు వారి కొసఁగి. 37

క. క్షితిధరసుతఁ గొల్వఁగ సు, వ్రతమై తగురుక్మిణీకురంగాక్షి వలం
కృతఁ జేయ నపుడె యానర, పతివెరవరు లైనచెలులఁ బని గొలుపుటయున్. 38

క. వారును ధరణీవరక, న్యారత్నముఁ జేరి నిశ్చలానందమునన్
గేరుచు భువనోన్నతశృంగారం బందఱు నొనర్పఁ గనఁగిరి వరుసన్. 39

ఉ. కాను చలింప నిద్దపుమొగంబునఁ జెమ్మట ముంపఁ గంకణ
ధ్వానము లింపు నింపఁ గరతాళగతుల్ పచరింప హారముల్
పూని నటింప నూర్పు సొలపున్ వలితెమ్మెర లంకురింపఁగాఁ
జాన యొకర్తు రుక్మిణికి సంపఁగెనూనెఁ దలంటె నేర్పునన్. 40

తే. కస్తురియుఁ జందనంబును గలపి యొకతె, నలఁగు వెట్టెను ధారుణీనాథసుతకుఁ
గప్పురము చిల్క సీకాయ గలిపి కాఁచి, నట్టిమృదువైన యటకలి పెట్టె నొకతె.

తే. జాళువాబిందియలను గొజ్జంగినీరు, నింతి జలకంబు లాడించి చంచలాక్షి
కురులు నొడలును దడి యొత్తి సరగ మణుఁగు, జీరఁ గట్టిరి కొంద ఱబ్జారిముఖులు.

తే. అగరుధూపంబు లిడె నొక్క చిగురుఁబోణి, నెఱులవేనలి యిడె నొకనీలవేణి
తళుకుటద్దంబు కెంగేలఁ దాల్చి యెదుట, నిలిచె నొయ్యారముగ నొకనలినపాణి.

సీ. నీలంపుగుంపుపై మేలిముత్తెము లున్నకరణి గొప్పున మొల్ల విరిసరంబు
లలిచందురునియందు నెత్తిగందుపెలుఁగొందుతీరున నొసలఁ గస్తూరిరేఖ
తమ్మితీకులలోనఁ దుమ్మెదల్ నిల్చినగతిని వాల్గన్నులఁ గజ్జలంబు
వలిగట్టుబలుశృంగముల మంచు గప్పినజాడఁ జన్గుబ్బలఁ జందనంబుఁ

తే. బొందుపఱిచి సరత్నజాంబూనదాంఘ్రి, కటకకంకణకింకిణీకాంచికాంగ
దాంగుళీయకతాటంకహారనూపు, రాద్యలంకారములఁ గన్య నలరఁ జేసి. 44

క. నరనాథున కెఱిఁగించినఁ, బరితోషము నొంది యపుడె బాలామణి నీ
శ్వరికిన్ మ్రొక్కఁగఁ దోడ్కొని, యరుగుఁడు వేవేగ నంచు నానతి యిడినన్.

సీ. లతకూన యోర్తు మొల్లముగఁ గ్రొన్ననలు నబ్జానన యోర్తు హిమాంబువులును
రంభోరు వొకతె సౌరభపుఁగప్పురంబును శైలస్తని యొకర్తు చందనంబు
మృగనేత్ర యోర్తు చెల్వగుకమ్మకస్తురిఁ బుష్పలిట్కచ యోర్తు పూవుఁదేనెఁ
గొమ్మ యొక్కతె ముద్దుగుల్కుఫలంబులు ఫణిరోమలత యోర్తు మణిగణంబు

తే. లెలమిఁ గొని రాఁగ దూర్యముల్చెలఁగి మ్రోయ, భద్రగీతములుడుగకపాడుకొనుచు
విప్రకామిను లరుదేర వీరభటులు, బలసి కొల్వ నుదగ్రవైభవముతోడ. 46

క. బాలారత్నము శివుని,ల్లాలిగృహంబునకు నరిగి యం దయ్యమకున్
గేలెత్తి మ్రొక్కి యెంతయుఁ, దాలిమి మదిలోన నిల్పి తరలనిభక్తిన్. 47

తే. గంధపుష్పాక్షతాంబరకనకభూష, ణోపహారఫలానేకధూపదీప
కలితకర్పూరవీటికాదులను బూజ, లొనరఁ గావించి యిట్లని వినుతి చేసె. 48

సీ. జయజయ జగదంబ సరసగుణాలంబ జయజయ శుభమూర్తి సారకీర్తి
జయజయ కల్యాణి సమదకోకిలవాణి జయజయ మృదుగాత్రి శైలపుత్రి
జయజయ హరిణాక్షి సకలసత్కృతిసాక్షి జయజయ మునిలోల సాధుశీల
జయజయ కౌమారి శమితామితేంద్రారి జయజయ గుహమాత సతతపూత
తే. జయ పదాంభోజ సంసక్తచంచరీక, నికరశంకాకరామరానీకనిటల
ఘటితఘటుతరకస్తూరికానవీన, సౌరభోరుప్రభాశ్రేణి జయ భవాని. 49
శా. అక్షీణప్రతిభావిభాసితబుధేంద్రానందసంధాయినీ
సాక్షాద్భద్రకరీ దయామయఝరీ సౌందర్యపాథోనిధీ
కుక్షిప్రోల్లసదబ్జజాండసమితీ ఘోరాహవార్వద్విష
ద్రక్షశ్శౌర్యవిదారిణీ మముఁ గృపన్ రక్షింపు దాక్షాయణీ. 50
చ. కరతలకీరడింభవినిఖండితశుంభనిశుంభసంభృతాం
బురుహభవాండకుంభపరిముక్తమహాసురదంభజంభజి
ద్వరకరికుంభశుంభదనవద్య పయోధరకుంభసంతత
స్ఫురదురుశాతకుంభమణిభూషణజాలవిజృంభశాంభవీ. 51
చ. నిరుపమభక్తియుక్తులను నిత్యముఁ జిత్తమునందు ముందు నీ
చరణము లాశ్రయించుటకుఁ జక్రధరున్ వరుఁ జేయు మమ్మ నిన్
శరణని నమ్మి యెప్పుడు నచంచలవృత్తిఁ జెలంగువారికిన్
జిరతరమై యభీష్టఫలసిద్ధి యగుం గద సర్వమంగళా. 52
క. అమ్మా శంభుని మోహపుఁ, గొమ్మా బంగారుబొమ్మ కోర్కులు దయతో
నిమ్మా నిన్నే నమ్మితిఁ, జుమ్మా యర్చనలు గూరుచుటఁ గైకొమ్మా. 53
తే. అనుచు నుతిచేసి విప్రకామినుల కపుడు, గంధమాల్యాభరణవస్త్రకంఠసూత్ర
వీటికేక్షుఫలాదులు వెస నొసంగి, యవనిపతిపుత్రి యంబాగృహంబు వెడలి. 54
సీ. జలదమధ్యంబున వెలువడి చెలువులవఱలెడు క్రొక్కారుమెఱుఁ గనంగఁ
దారాపథంబునఁ దరలి యుర్వికి డిగ్గి విలసిల్లునవచంద్రకళ యనంగఁ
గణఁగి ముజ్జగము లొక్కట గెల్వఁ బూనినరతిరాజుమోహనాస్త్రం బనంగ
నజుఁడు లోకులకెల్ల నాసఁ గొల్ప నొనర్పఁ బొదలెడుపసిఁడికీల్బొమ్మ యనఁగఁ
తే. పుడమి ఱేఁడులమానసాంబుజవనములు, గలఁపఁ బఱతెంచువలచేనిగంధకరి య
నంగ నంగన లెలమిఁ గొల్వంగ వేత్రి, పాణు లిరువంకలను బరాబరులు సేయ. 55
సీ. తాటంకరుచులు నిద్దపుఁజెక్కులను బర్వఁ జికురముల్ మొగమునఁ జిందులాడ
గిలుకుటందియగముల్ ఘులుఘల్లు రని మ్రోయ దరహాసచంద్రికల్ సిరులఁ బ్రబల
ఘనపయోధరభారమునఁ గౌను నటియింప ఘనసారవాసనల్ గ్రమ్ముకొనఁగ
మణిభూషణద్యుతు ల్మహి రొల్ల మెఱయింపఁజొఱుకుఁజూపులు వింతసొగసుఁజూప

తే. నధరబింబారుణప్రభ లమలరదన, కుందతతులకు రాగంబుఁ గూర్ప రుచిర
కనకకంకణఝణఝణత్కారనినద, ములు జనంబుల కానందముగఁ జెలంగ. 56

చ. సురటి యొకర్తు వీవ నొకసుందరి యాకుమడుంగు లియ్య బం
భరనిభవేణి యొకర్తు నునుఁబయ్యెదఁ జక్కఁగ దిద్ద బింబికా
ధర మఱి యొకర్తు చేరి కయిదండ యొసంగఁ బొసంగ నన్నరే
శ్వరసుత యేఁగుదేర వరుసం గని యబ్బురపాటు మీఱఁగన్. 57

తే. శంబరారాతి కుసుమకదంబకములు, దమయురంబులు గాఁడంగఁ దవిలి యేయ
రాజసుతులెల్ల నస్త్రశస్త్రమ్ములుడిగి, చోద్యపడి రెప్పవేయక చూచుచుండి. 58

క. బళిరా ఘనధమ్మిల్లం, బళిరా చెలిరదనపఙ్క్తి యభినవముక్తా
వళిరా యివ్వీచీనిభ, వళిరాణిగఁ గల్గుమహిమ వశమా పొగడన్. 59

ఉ. ఖంబు గదే కవున్ శ్రుతిసుఖంబు గదే సుడి షట్పదీమయూ
ఖంబు గదే కచంబు విశిఖంబు గదే నిడువాలుఁజూపు శం
ఖంబు గదే గళంబు ప్రముఖంబు గదే జిగి నిర్జితాబ్జశం
ఖంబు గదే ముఖం బభిముఖంబు గదే తరుణత్వ మింతికిన్. 60

క. తరుణీమణిచన్గవకున్, బురు డొనరుప నించుకైనఁ బోలునె సుమమం
జరులన్ గిరులన్ దిర మగు, సిరులన్ దనరారుపసిఁడిచెండ్లన్ గిండ్లన్. 61

సీ. విరళమై తనుఁ దాను వీడి పాఱకయున్న ధరఁ గళాహీనతఁ బరగకున్న
మిత్రుఁ గన్గొన నోర్వమిని ముణుంగకయున్నఁ గారక్కి దశములు గాకయున్నఁ
బ్రియకరస్పర్శచేఁ బెల్లు విప్పకయున్నఁ బలుమాఱు భంగత నలరకున్నఁ
బొరిఁబొరి జిగి దప్పి పొరలు దుల్లకయున్నఁ గడునూఁచకోఁతలఁ బడకయున్న

తే. ఘనశశికుముదకిసలయకమలముకుళ., భంగరంభాకలమగర్భపఙ్క్తి సాటి
కెక్కు నియ్యింతి వేణి ముఖేక్షణాధ, రోష్ఠకుచవళిసక్థి జంఘోపమకును. 62

సీ. అరవిందశరకుందదరబృందములమాఱు మదవతీముఖనేత్రరదగళములు
హరిడింభకరికుంభగిరిరంభలను గేరు సతిమధ్యకుచకటీసక్థికములు
నదకోకనదశోకమదపైకములమీఱు సుదతినాభిపదోక్తిసుస్వరములు
ఫణిసోమమణిహేమఘృణిచామరములతో రతివరోమలతాస్మితాంగకచము

తే. లహహా యిక్కన్యకామణి యఖిలభువన, మోహనాకారరేఖాసమున్నతముగఁ
దనరుచున్నది దీని నుద్వాహ మగుట, కిన్న నిఁక నెన్న వేఱె భాగ్యంబు గలదె.

తే. అనుచు నృపులెల్ల విభ్రాంతి యలరఁ జూచు, చుండి రయ్యెడ భోజభూమండలేంద్ర
తనయ క్రేఁగంటిమాపుల ధరణివరుల, వరుస నందఱఁ గనుఁగొంచు నరిగి యరిగి. 64

సీ. సజలనీరదనిభశ్యామదేహమువాని హరినీలముల నేలుకురులవానిఁ
దెలిదమ్మిఱేకునఁ దెగడుకన్నులవాని డంబైనబవరిగడ్డంబువాని

మిసుకులీనెడుమంచి మెఱుఁగుఁజెక్కులవాని నగవుదేఱెడుముద్దుమొగమువానిఁ
బొడవులై కనఁబడుభుజదండములవాని బలుపుమీఱెడుగొప్పయురమువానిఁ
తే. దలిరుటాకులఁ బోలుపాదములవాని, సిరుల కిర వగుకాంచనాంబరమువాని
నతులమణిభూషణాంచితుఁ డైనవాని, సారశృంగారుఁ డగువాని శౌరిఁ గాంచి.

ఉ. సంతస మంది యానృపతిచంద్రునితోడ జయంతుఁడు న్నిశా
కాంతుఁడు నవ్వసంతుఁడును గంతుఁడు నింతయు సాటి యౌదురే
వింతలు గాను మం దితనివేసము దివ్యవిలాసముల్ సుధీ
మంతులు దెల్పఁగా వినినమార్గము నిక్కువ మయ్యె నియ్యెడన్. 66

ఉ. అద్దిర రాసమారు మొగ మందము పున్నమచందమామతో
నుద్ది యగుం గురుల్ సురపరోపలకాంతిఁ దృణీకరించు లే
నిద్దపుముద్దుఁజెక్కులు వినిర్మలదర్పణదర్పలీలలం
దద్దయుఁ గేరుమీఱు మృదుదంతమరీచులు మొల్లమొగ్గలన్. 67

క. నునుమేనుడాలు తొలుకరి, పెనుమబ్బులఁ దఱుమఁజాలు బింబము పగడం
బును దలిరుటాకునధరం, బున కెనయన నించుకైనఁ బోలునె తలఁపన్. 68

తే. తమ్మిఱేకులఁ దెగడునేత్రములవాఁడు, ఇమ్ముమీఱు వెడందయురమ్మువాఁడు
చండవేదండతుండాభచారుబాహు, దండములవాఁడు బలిర యీధరణివిభుఁడు.

ఉ. ఈరుచిరాస్యుఁ డీసరసుఁ డీవిభుఁ డీనవమోహనాంగుఁ డీ
సారవిలాసుఁ డీవికచసారసపత్త్రవిశాలనేత్రుఁ డీ
ధీరవరేణ్యుఁ డెప్పుడు మదిన్ గలకోరికలెల్లఁ గూర్చుచున్
గూరిమితో వరించుఁ దొలునోములపుణ్యఫలామితోన్నతిన్. 70

క. అని వనజదళాయతలో, చన దనడెందమున మిగుల సంతోషరసాం
బునిధిం దేలుచు నొయ్యన, దనుజకులారాతికడకుఁ దఱియం జేరన్. 71

క. అంబుజనయనుఁడు నపుడా, బింబాధర చెలువుఁ జూచి ప్రేమ దలిర్పన్
జంబుకముల నడిమిటిభాగంబు పడిం గొనెడుమత్తగజరిపుమాడ్కిన్. 72

తే. మహికి లంఘించి రాజకుమారిఁ దెచ్చి, రథముమీఁదట నిడుకొని ప్రథనవిజయుఁ
డగుచు శంఖంబు పూరించి యరులు మాఱ, బలిమిఁ దనపట్టణపుఁద్రోవపట్టిచనియె.

ఉ. అత్తరి మాగధాదులు మురారిజయంబు సహింపలేక యు
న్మత్తకరీంద్రముల్ హరిని మార్కొనుచందము దోఁప నందఱున్
మొత్తములై హయద్విపచమూరథకోటులఁ గూడి యెంతయున్
దత్తఱ మొంది నందసుతుఁ దాఁకిరి రాకను డాక సేయుచున్. 74

మ. భటవాహేభశతాంగఘట్టనలభూభాగంబు గంపింపఁ ద
త్పటుఘోషంబులదిక్తటంబులు చెవుడ్పాటొందఁ బెంధూళి యొ

క్కుట సంభోరుహబాంధవుం బొడిచి లోకం బంతట న్నిండుఁజీఁ
కటిఁ గావింప నిలింపసంఘములు శంకం జెంది వీక్షింపఁగన్. 75

క. దురదుర దురమున కేఁపు గ,దురఁ దురగేభములతో నెదు రదు రరుల సం
దఱఁ దఱియం గని శౌరి,దరి దఱియం జేరి కడు బెదరి హరి కనియెన్. 76

క. దేవా వీక్షింపుము రిపు, భూవరసైన్యములు గదసి పోరిఁబోరి శితబా
ణావలు లేయఁగఁ జాఁగిరి, నీవిక్రమశక్తి యెఱుఁగనేరక ఖలులై. 77

ఉ. నావుడు శౌరి నెమ్మొగమునం జిఱునవ్వు దలిర్పఁ బల్కె నో
శైవలకుంతలా మును నిశాతశిలీముఖపంక్తు లేయుచో
భావజుచేతి వేదనకుఁ బల్మఱు లోఁగుదుఁ గాని యింక జ
న్యావలిలోన శత్రునివహంబకపంక్తికి లోఁగ నింతయున్. 78

సీ. చెలియ నీకుచకుంభములదండ నుండినఁ గరిఘటాదృతభీతి నెరయు టెట్లు
లలన నీచూపుదూఁపులగాపు గల్గఁగాఁ బెరుఁతూఁపులు మీఁదఁ బరఁగు టెట్లు
నాతి నీపరిరంభణపుజోడు గల్గఁగాఁ బ్రహరణంబులు మేనఁ బర్వు టెట్లు
రమణి నీవాక్సుధారసవృష్టి గురియఁగా ఖలులచే నాశంబు గల్గు టెట్లు
తే. కావున నితాంత మగుచును దావకాభి, నవకృపాలోకనం బింత దవిలె నేని
పరబలంబులఁ జీకాకుపఱిచి త్రుంతుఁ, జూడు నాబాహువిక్రమస్ఫురణ నేఁడు.

తే. అనుచు నచియించి యెంతయు నాగ్రహించి,రథము మరలించి యాహవప్రౌఢి మించి
పాంచజన్యంబు పూరించి పరిహసించి, శరలతుల నించి విమతుల మురువుడించె.

ఉ. అప్పుడు రామసాత్యకిగదాదియదూత్తము లెత్తి యార్చుచున్
నిప్పులురాలుబాణములు నించి విరోధినరాధినాథులం
గప్పి గజాశ్వయూథములఁ గాఁడఁగ నేసి వధించి నెత్తురుల్
గప్పున నేఱులై పారఁగ ఘోరరణం బొనరించి రుద్ధతిన్. 81

చ. మరలక దంతవక్త్రుఁడును మాగధసాల్వవిదూరకాదులున్
గొరకొరఁ బోరికి న్నడచి ఘోరపరాక్రమ మొప్ప సేనలం
బురికొనఁ జేసి డాసి యదుపుంగవసైన్యముమీఁదటం బోరిం
బోరిఁ గురియించి రొక్కటను భూరిశిలీముఖధార లుక్కునన్. 82

శా. భేరీకాహళభాంకృతుల్ సుభటగంభీరార్భటుల్ సంతత
క్రూరానేకపబృంహితంబులు జవాశ్వప్రాజ్యహేషాధ్వనుల్
సారస్యందనబృందఘోషములు భాస్వచ్ఛింజినీరావముల్
ఘోరాయోధనభూమిఁ బుట్టె గగనక్షోణీస్థలుల్ నిండుచున్. 83

సీ. తురగముల్ తురగముల్ కరులును గరులును బ్రాసికుల్ ప్రాసికుల్ భటులు భటులు
రథికులు రథికులఁ బ్రధనభీషణు లైనవిలుకాండ్రు విలుకాండ్రుఁ జలము మెఱయఁ
గదిసి యొండొరులు దాఁకను బైకి నుఱుకుచుఁ బోనీకు పోనీకు పొడువు పొడువు
పట్టుము పట్టుము బంధింపు బంధింపు కొట్టు కొట్టు మటంచు కూఁక లిడుచు
తే. గదల మోఁదుచుఁ దూఁపులు గుదులుగాఁగ, గుప్పుచును ఖడ్గములనఱకుచును వాఁడి
బల్లెములఁ గ్రుమ్ముచును జగద్భయదముగను, బోరు చేసిరి నెత్తురుల్ పారలిపాఱ.

లయగ్రాహి.

కూలెడురథంబులును వ్రాలెడుగజంబులును దూలెడుహయంబులును వ్రీలెడుసిడంబుల్
ప్రేలెడుగుణంబులును వ్రేలెడుభుజంబులును నేలఁబొరలాడెడుకపాలరదహృత్కం
కాలధమనీపలలజాలకరవాలపదఫాలఘనజానుతనుతాలుఘుటికాదుల్
సోలుచును గోరికలఁ దేలెడుపిశాచఖగజాలములునుం గలిగి యాల మపు డొప్పెన్.
శా. తాలాంకుండు హలంబుఁ ద్రిప్పి మగధాధ్యక్షు న్వడి న్మోఁద ని
ర్మూలీభూతశతాంగసూతహయుఁ డై రోషించి యవ్వీరుఁ డా
భీలాజిహ్మగసంహతుల్ బలునిపై బెట్టేసి తత్సేనలం
దోలం జాఁగినఁ గాంచి సాత్యకి పడిన్ దోస్సార మొప్పారఁగన్. 86
తే. విలుగుణధ్వనిచేసి నిప్పులు వెదల్చ్చు, వాఁడితూఁపులు పదుమూఁడు వానిపైనిఁ
జొని పిమరలించె సాల్వసుంధరేశుఁ, డలుక నిగుడంగ నపుడు సాత్యకిని దాఁకె.
క. హరిసోదరుఁడును సాల్వుని, యరదము పొడిపొడి యొనర్చె నైదమ్ముల న
ద్ధరణీశుఁడు విరథుండై, ద్విరదముపై నెక్కి యనికి దీకొల్పె పడిన్. 88
చ. కరిఁ బురికొల్పి సాళ్వమహికాంతుఁడు రాఁ గృతవర్మ యడ్డమై
శరవిసరంబు లేయుటయుఁ జంచలచిత్తుఁడు గాక యన్నరే
శ్వరుఁడు కఠోరతోమరము సాఁచి వడిం బొడువంగఁ బూనినం
దరలక వానియాఁకె నడిదంబునఁ ద్రుంచెను యాదవేంద్రుఁడున్. 89
క. గొదగొని శిశుపాలుం డొక, గదగొని యదరంట నార్చి గదునేసిన న
య్యదుకులతిలకుఁడు నేర్పున, నది దనుఁ గాఁడంగనీక యాగ్రహ మెదవన్.
క. కంఠీరవంబు మిగుల న,కుంఠగతిం గరిని బట్టుకొను క్రియ విజయో
త్కంఠుఁ డయి వాని నొయ్యనఁ, గంఠము పట్టుకొని బిట్టు గాసిం బెట్టెన్. 91
ఉ. బంటుతనంబు మించి పశుపాలకులెల్ల నృపాలురై కడుం
గంటకమూని కన్నులును గానక రాజుల గెల్వఁ జూచి రా
తొంటితెఱంగు లన్నియును దూరము చేసెద నంచు నెంచుచున్
వింటఁ గరంబుఁ జేర్చి యదువీరులఁ దాఁకెను భౌండ్రకుం డొగిన్. 92

తే. వానితోనె విదూరకమానవేంద్రుఁ, డనికి మొనచేసి తరలెఁ గల్పావసాన
రుద్రుఁడనఁదగి దోర్బలాఢ్యుఁడగుచు, నపుడు హరిఁజూచి పౌండ్రకాధిపుఁడు పలి
తే. ఓరి గోపాల నీ వొక పేరుగల్గు, శూరుఁడవు బలె ధారుణీశుల నెదుర్పఁ [కె..
బూనెదవొ యెద్దు గ్రొవ్వి యాఁబోతుమీఁద, నంకవేసిన తెఱఁగున శంకలేక.
ఉ. గొల్లమెఱుంగుఁబోండ్లననుగుబ్బలపోటులు గావు కేరనీ
బల్లెపువాండ్రపోట్లు వనబంతులవేటులు గావు వాఁడితో
భిల్లగదాప్రహారములు బిత్తరి చూపులు గావు తూఁపులీ
ప్రల్లదమేల బాల నిడి ప్రాణము నిల్పక పొమ్ము గోపకా. 95
సీ. భువనంబులం దెందుఁ దవిలి వసించిన నీఁగి శైలము క్రింద డాఁగియున్న
నీచవృత్తిఁ గణంగి నేలలోఁ దూఱిన స్తంభభావంబునఁ దరలకున్న
బలిభిక్షములకుఁ బాల్పడి చెయ్యి చాఁచిన మంచిబాఁపడ వంచు మానినైన
ఘోరకాంతారముల్ దూఱి చరించిన ధరణి నాఁగలి పూని తిరుగుచున్న
తే. నుఱక యొక మ్రానిలోపల నిఱికి యున్నఁ, గలికితనమునఁ బలుమాఱు మెలఁగుచున్న
వేయిదెఱఁగుల నిన్నె భావించుచుండుఁ, గాక పోనిత్తునా మీఱి కంసవైరి. 96
చ. అని యదలించి నూఱునిశితాంబకముల్ హరిమేన నించి రా
మునిపయి నిర్వదాఱుశరముల్ నిగిడించి పదేసితూపులో
య్యనఁ గృతవర్మసాత్యకిగదాదులమీఁదట నేసి యార్చె న
ట్లనె చెలరేఁగి యేసె శరలాఘవ మొప్ప విదూరకేంద్రుఁడున్. 97
క. ఈరీతి నేయఁ గనుఁగొని, సీరియు శౌరియును గోపమసింగము బన న
వీరులపైఁ గదిసి శరా, సారముఁ గురియించి రరులసైన్యము దలఁకన్. 98
మ. బలభద్రుండు రథంబు డిగ్గి విలయప్రద్యోతమానానలో
జ్జ్వలఫాలాక్షుఁడుఁబోలె సీరముఁ గరాబ్జాతంబునం బూని యా
ఖలులం బైకొని మోఁది సైన్యముల వీఁగం దోలి ఘోరాహవ
స్థలియం దెక్కుడఁ దానయై తఱిమె దోస్సారం బవార్యంబుగన్. 99
తే. అట్లు తఱిమిన నిలువలే కఖిలనృపులు, చైద్యుఁ దోడ్కొని తమతమసదనములకు
నరిగి రయ్యెడ రుక్మి యాహరినిఁ దాఁకెఁ, దోడరి యనలంబుపైఁ బడుమిడుతగతిని.
చ. ఇటు లెదిరించి తూఁపుగమి లేయఁ బొడంగిన జూచి వెన్నుఁ డా
కుటిలునిచాపఖడ్గరథఘోటకసూతుల నుగ్గుచేసి హృ
త్పుటమునఁ గోప మానియును ద్రుంపక వాని విరూపిఁ జేసి యొ
ప్పటిపురిఁ ద్రోవఁ బొమ్మనుచుఁ బంపెను రుక్మిణి మ్రొక్కి వేఁడుటన్. 101
ఉ. అంతట శంఖమూఁది తమి నగ్రజసోదరబంధుయుక్తుఁడై

సంతసమూని క్రమ్మకొని సైన్యములెల్లను గొల్వ రుక్మిణీ
కాంతవినోదవైఖరులఁ గన్నులపండువుగాఁగఁ జూచుచున్
వింతయొయార మొప్పఁగఁ బ్రవేశ మొనర్చెను ద్వారకాపురిన్. 102

సీ. పౌరులు చేరి శోభన లీలఁ గన్గొని యానందవార్ధి నోలాడుకొంచు
గంధపుష్పాంబరకనకభూషణరత్నవిసరముల్ కానుక లొసఁగుకొనుచు
భద్రతూర్యములు నభస్థలం బవియింప వందిమాగధులు చెల్వంది పొగడ
లాసకీజనులు విలాసరూఢి నటింప వారిజేక్షణలు నివాళు లొసఁగ

తే. నపుడు కృష్ణుఁడు నిజమందిరాంతరమున, కరిగి తనతల్లిదండ్రుల కఖిలబంధు.
గురుపురోహితవిద్వత్ప్రవరులకెల్ల, జగ్గగా మ్రొక్కి రుక్మిణీసహితుఁ డగుచు.

తే. వినయగతి మ్రొక్కి వారిదీవనలు గాంచి, యంత విధ్యుక్తసరణి నయ్యవనినాథ
తనయ బెండ్లాడి ఘనతరోత్సవముమీఱఁ, దవరుచోనొకశుభముహూర్తంబునందు.

ఉ. చెంగట రత్నపుత్రికలుఁ జిత్రవిలాసములున్ వెలుంగ సా
రంగమదంబువాసనలు గ్రమ్మగ నిద్దపునిల్వుటద్దపున్
రంగులు చెంగలింపఁ గపురంపుదుమారము చింద నంద మా
బంగరుమేడలోన విరిపాన్పున శౌరి చెలంగు చుండఁగన్. 105

తే. ప్రౌఢచేడెలు గొంద అంభోజనయను, భోజకన్యకనుం గూర్పఁ బూని యపుడు
వెలఁదుక నలంకృతి యొనర్చి విభునిచెంత, కెలమిఁదోడ్కొనియరుగుచునిట్టులనిరి.

క. పదమా నీ వీక్రియ మృదు, పద మానక ప్రాణవిభునిపజ్జకు నిపుడే
మదనాగయాన మదనా, మదనాహవకేలిఁ దేలుమా మణిరదనా. 107

సీ. ప్రియునియొద్దకు నీవె బిరబిర నరుగక కలన నొక్కెడ నిల్వవలయుఁ జుమ్మ
చెలువుఁడు దమకించి చేపట్టి తిగిచినఁ బెనఁగుచు వెక్కసుఁ జనెదు సుమ్మ
పతి తనకుఱువులపై వసింపు మటన్న నొదిఁగి కూర్చుండుట యొప్పుఁ జుమ్మ
విభుఁడును న్గపురంపువిడె మొసంగిన సిగ్గుపడక కైకొనుటయె పాడి సుమ్మ

తే. సరసుఁ డతనునికేలికి సంభ్రమించి, బిగియఁ గౌఁగిటఁ గదియించి చిగురుమోవి
యాని వలపూని యిక్కువలంటునపుడు, విసువక* మెలంగవలయుఁజూపసిఁడిబొమ్మ.

చ. అని చెలు లుగ్గడింప దరహాసము మోమున నంకురింపగ
మ్మునఁ గలపంపువాసనలు ముంప నొడల్ పులకింప నూపుర
ధ్వనులు ముదంబు నింపఁ జెలువం బగుకొను నటింప నాన పై
కొని మరలింప డెందమునఁ గోర్కులు ముందరి కెచ్చరింపఁగన్. 109

క. పడకింటిలోని కరిగిన, పడఁతుకఁ గన్గొని నరాధిపతిమేను గగు

---

* పా. మెలంగవలెఁ జుమ్మ పసిఁడిబొమ్మ.

రొప్పెడువ నెపు డెప్పు డంచును, గడు నువ్విళులూరుచుండెఁ గామిను లంతన్.

ఆ. వెలఁదిచేతివిడెము విభునకు నిప్పించి, విభునిచేతివిడెము వెలఁది కొసఁగఁ
జేసి కల్లపనులు చెప్పక యొండొరుల్, దూసి రిండ్ల కాకు దూసినట్లు. 111

సీ. కొమ్మపాక్కిటిపొన్నక్రొన్ననపై నిల్చి గురుతరోరోజముంజరులు మసరి
బంధురాధరజపాప్రసవమార్దవ మెన్ని కమనీయరదనకుందముల వెలసి
లలితకపోలకలవలీదళము లెక్కి నయనోత్పలంబులపయిఁ జరించి
సుందరవదనారవిందంబుపై వ్రాలి వితతంబుగా దేహలతను గ్రమ్మి
తే. చికురమధుకరకులములచెలిమిఁ గాంచి, యభినవానందలీలల నలరి యపుడు
నెమ్మదిఁ జెలంగ నెంతయు నమ్మురారి, చారువీక్షణమాలికాషట్పదములు. 112

తే. తరుణి హిమభానుమండలదర్శనమున, నగము వికసించుచున్నట్టితొగలకరణి
శౌరిముఖచంద్రబింబదర్శనమునందు, నలర నఱసిగ్గుఁజూపు లాజలజముఖికి. 113

శా. ఆదామోదరభోజకన్య లటు లన్యోన్యానాలోకనా
హ్లాదస్ఫూర్తిఁ జెలంగ నంగజుఁడు పర్యాలీఢపాదస్థుఁడై
కోదండంబు గుణధ్వనుల్ నిగుడఁ జేకొద్దిన్ వడిం దీసి బల్
పూఁదూఁపుల్ పరఁగించె నిర్భరపయిన్ బుంఖానుపుంఖంబుగన్. 114

ఉ. అత్తఱి రాజకన్యకయొయారముఁ గన్గొని శౌరి యెంతయుం
జిత్తము దత్తఱింపఁ దమిచేఁ జెయివట్టుక పూలశయ్య కా
బిత్తరిఁ దార్చి ముద్దుగొని బెట్టుగఁ గంచెల యూడ్చి గుబ్బలన్
మెత్తనిచందనం బలఁది మెప్పుగఁ గమ్మవిడెం బొసంగుచున్. 115

చ. పలుచనితేనియల్ చిలుకఁ బల్కవె చిల్కలకొల్కి లేఁతవె
న్నెలవలెఁ జిన్నినవ్వొలయ నెమ్మొగమెత్తిటు చూడు బోటి కో
ర్కులు వెలయంగ నీబిగువుగుబ్బ లురమ్మున నాని మన్మథా
నలపరితాప మార్పఁగదె నన్ను ననేయుక కన్యకామణీ. 116

సీ. లలన నీవలుదగుబ్బలపై నిలువఁగోరి తమ్మిమొగ్గలు నిరంతరము నొసఁగి
తరలాక్షి నీసుధాధరము గ్రోలఁగఁ గోరి తియ్యనిజుంటిఁగ తేనె లొసఁగి
చెలువ నీలేఁతనవ్వులు గనుంగొనఁ గోరి రమణగర్పూరహారము లొసంగి
యొలనాఁగ నీముద్దుఁబలుకులు వినఁగోరి మధురవాక్యములఁ బల్కఱు నుతించి
తే. వంచనము లేక యిష్టదైవంబు నిట్లు, పూజ గావించినాఁడ నీపొందుఁ గో దన.
జాగు సేయఁగఁ దగ దింకఁ జలము మాని, యతనుకేలిని నన్నేలు ము

క. అని సరసోక్తులచే న, వ్వనితామణిఁ గరఁగఁజేసి వనజాస్త్రుఁడు గు మిన్. 118
ప్పునఁ బైపైఁ బఱపెడునా, తనకుసుమకదంబములకుఁ దాళక యొ

సీ. ముంగురుల్ దువ్వి కనుంగవ ముద్దాడి తళుకులేఁజెక్కుటద్దముల నొక్కి
కక్షోవి యాని రాగిలి గుబ్బలొత్తి పొక్కిలి గిలిగింతగాఁ గేల నిమిరి
నీవి జల్లున విచ్చి నెఱి జఘనస్థలం బాదిగా నిక్కువ లన్ని యంటి
బిగ్గఁగవుంగిటఁ బెనఁచి నఖక్షతదంతక్షతాదులం దగ నొనర్చి
తే. మఱియుఁబంచాస్త్రశాస్త్రసమ్మతులనతుల,గతుల రతులఁ బెనంగి యాకంజముఖిని
రంజిలఁగఁ జేసి మిక్కిలి రసికుఁ డనఁగ, నలరె శౌరి నవోఢాసమాగమమున. 119
సీ. వితతదంతక్షతాన్వితసుధాధరయును మానితనిశ్వాసమారుతయును
శితనఖరాంకురాంకితకుచకుంభయు ఘర్మకణక్లిన్నగండతలయు
పదనాంబుజాతసంవ్యాప్తశిరోజయు ఘనతరసీత్కారగళరవయును
రణితమంజీరకంకణకింకిణీకయుఁ దరళితహారలతాప్రకరయు
తే. గళదహీనమృగీమదకర్దమయును, సదమలానందపరవశసంహననయు
నగుచు నృపపుత్రి మిగుల సౌఖ్యం బొందంగ, సరసిజాక్షుని కయ్యాదిసంగమమున.
ఉ. అంత రతాంతవేళ దనుజాంతకుఁ డాచెలి నంకపీఠికన్
సంతస మొప్ప నిల్పి నునుఁజన్నులగందము మెత్తి క్రమ్మఱం
గుంతలజాలముల్ దువిమి కోక కటిన్ ఘటియించి సొమ్ము ల
త్యంతమనోనురక్తి నిడి యాకుమణుంగు లొసంగి నేర్పునన్. 121
తే. సురఁటి విసరుచుఁ బల్కులు సుదతితోడ, సరససల్లాపములఁ బ్రొద్దు జరుప నిట్లు
ప్రతిదినంబును గాఢానురాగ మొదవఁ, దవిలి సంభోగలీలలఁ దనరుచుండి. 122
క. పిదపన్ రుక్మిణి మొదలగు, మదవారణయాన ఽష్టమహిషులనున్ సొం
పొదవఁ బదియాఱువేలం,బుదకచ లగురాజసుతలు మనుకొని కొల్వన్. 123
తే. దుష్టజనుల వధించుచు శిష్టజనుల, కభిమతార్థంబు లొనఁగూర్చి యాదరమునఁ
బ్రోది సేయుచుఁ గృష్ణుఁడు బుధులు పొగడ, భూరిసామ్రాజ్యలీలలఁ గేరుచుండె.
క. ముదమున నీహరిసత్కథఁ, జదివిన వ్రాసినను విన్నజనులకు సతతా
భ్యుదయపరంపర లొదవుం, దుది నమ్మధువైరిపదము దొరకుం దిరమై. 125
. అని సూతుఁడు మునిజనాలకు, వినిపించినరీతి శుకుఁడు వేడ్కఁ బరీక్షి
జ్జననాథున కెఱిఁగించినఁ, దనమది నవ్విభుని నెపుడుఁ దలఁచుచు నుండెన్. 126
క కృష్ణకథ ముదంబున, నీకరుణ నొనర్చినాఁడ నిఖిలేశ్వర నీ
ర్పించి ప్రబంధముఁ, గైకొనుమా తప్పులెల్ల క్షమచేసి శివా. 127
ఉ. శాలివాహనశకాబ్దములద్రిగుణాంగచంద్రులం
బో ధాబ్దమునఁ బ్రేమఁ బ్రబంధ మొనర్చి మీ కిటుల్
చేరి సమర్పణము చేసితి నీకృతి యాతమిస్రను

శైఖరపవిత్రతారకముగా భువిఁ జెల్వగుఁగాత శంకరా. 128

క. తరుణారుణాంబుజోపమ, చరణాధయహరణసతతసంభృతహరిణా
శరణాగతశరణాచిర, కరుణాశశిధరణ పీఠికాపురశరణా. 129

ఉ. భాసురమందహాసపరిపాలితదాసజగజ్జనావనా
భ్యాసనిరంకుశోన్మదగజాజినవాసమనోవికాసకై
లాసనివాససంతతవిలాససుమేరుశరాసవాసవా
బ్జాసనవాసుదేవవినుతాసమదివ్యయశోవిభాసితా. 130

మాలినీ. కలుషఘనసమీరా కామగర్వాపహారా, విలసితగుణసారా వేదమార్గప్రచారా
బలసదహితదూరా పన్నగాధీశహారా, వలయితమునివారా వంచితాశేషశూరా.

గద్య. ఇది శ్రీమత్కుక్కుటేశ్వర వరప్రసాదలబ్ధ కవితాసామ్రాజ్య ధురంధర కౌండిన్యసగోత్ర పవిత్ర కూచిమంచి గంగనామాత్యపుత్ర బుధజనవిధేయ తిమ్మననామధేయ ప్రణీతం బైన రుక్మిణీపరిణయం బను శృంగారరసప్రబంధంబునందు సర్వంబును బంచమాశ్వాసము.

చెన్నపురి : 'వావిళ్ల' ప్రెస్సున ముద్రితము.—1923.

ఆంధ్రగ్రంథములు.

	ప్రతి 1-కి రూ.	అ.
శకుంతలాపరిణయము, కృష్ణకవికృతము ...	0	12
తెనుఁగుసమస్యలు, చక్కనికూర్పు ...	0	2
భాస్కరరామాయణము, చక్కనికూర్పు, అత్యుత్తమప్రతి ...	4	0
కృష్ణరాయవిజయము, కుమార ధూర్జటికృతము ...	0	8
లంకావిజయము (రావణదమ్మీయము), సటీక, పిండిప్రోలు, లక్ష్మణకవికృతము.	1	4
నిర్వచనోత్తరరామాయణము, చక్కనికూర్పు ...	0	12
ఉత్తరరామాయణము, కంకంటి పాపరాజప్రణీతము, చక్కనికూర్పు ...	2	4
రంగనాథరామాయణము, ద్విపద, చక్కని క్రొత్తకూర్పు ...	3	8
గోపీనాథరామాయణము, 2 సంపుటములు, శ్రీమద్రామాయణమునకు సరియైనపద్యము, కవనము మిక్కిలిసొంపు, పీఠిక అతివిపులము ...	5	8
మొల్లరామాయణము, చిన్నసైజున పెద్దక్షరములతో ముద్రితము ...	0	10
అచ్చతెనుఁగురామాయణము, శుద్ధప్రతి ...	1	4
ఆంధ్రభాగవతము, పోతనామాత్యప్రణీతము, ఇదివఱకు ముద్రితమైన ప్రతులకన్న అన్నివిధముల బాగుగనున్నది ...	6	0
ప్రభావతీప్రద్యుమ్నము, క్రొత్తకూర్పు ...	0	10
మార్కండేయపురాణము, మారనకృతము ...	1	12
మనుచరిత్ర, సటీక, వావిళ్ల. రామస్వామిశాస్త్రిగారి వ్యాఖ్యానముతో చిన్నసైజున మేలుకాకితములమీఁద స్ఫుటమైన అక్షరములతో ముద్రించియున్నాము.	2	0
సుచరిత్రవిమర్శనము, శ్రీచినసీతారామస్వామిశాస్త్రికృతము అత్యద్భుతములగు క్రొత్తవిషయము లనేకము లిందుగలవు ...	1	0
సుచరిత్ర, సవ్యాఖ్యానము, చక్కనికూర్పు ...	3	8
ముక్తమాల్యద, వావిళ్ల. రామస్వామిశాస్త్రిగారి వ్యాఖ్యానముతో మేలుకాగితములమీఁద చక్కఁగ మరలముద్రించియున్నారము ...	8	3
హరిశ్చంద్రనలోపాఖ్యానము, సటీక, పీఠిక విపులము ...	2	8
ళాపూర్ణోదయము, దళసరికాకితములు ...	2	4
ఘవపాండవీయము, సటీక, చక్కనికూర్పు ...	2	4

వావిళ్ల. రామస్వామిశాస్త్రులు అండ్ సన్స్,
292, ఎస్ప్లనేడ్, చెన్నపురి. ఈ.